PROFIL

nr 10 (101) październik 2001
ISSN 1427-8995

Usługa **Idea**.chat
Rozważni żyją **dłużej**
Sport w **sieci**

Ciągle nowe pomysły

CISZA! Nowe nagranie.

Co Druga Minuta Gratis zaczyna działać po drugiej minucie połączenia.

NOWOŚĆ

Chciałbyś nagrać swój dzwonek? To bardzo proste.
W ofercie Idea Optima – telefon **Sony CMD-J6**
z funkcją nagrywania własnych dzwonków przez mikrofon.
Sony CMD-J6 – lekki, w nowoczesnej obudowie i subtelnej kolorystyce.

- rozbudowany terminarz • tryb głośnomówiący • WAP
- pojemna książka telefoniczna (do 500 numerów)
- gry • kalendarz • zegar • alarm wibracyjny

SONY

SMS
Taryfa Malejąca

Co Druga Minuta GRATIS

netto
27
złotych

Szczegóły oferty w punktach sprzedaży.

IDEA optima

optymalny wybór, niskie rachunki

www.idea.pl informacja handlowa: 0 801 234567

Szanowni Państwo,

W jesiennym numerze „Profil-u" znajdą Państwo kilka słów na temat Programu Idea Profit. Przypominamy, jak zgromadzić i wykorzystać punkty Programu. Użytkowników POP zachęcamy do doładowywania swoich kont za pośrednictwem punktów Profit.

W dziale „Idea mobile" prezentujemy dwie, nowe usług – „Idea.chat" i „Idea Wapark SMS", dzięki której Abonenci Idei mogą dokonywać opłat parkingowych za pomocą telefonu komórkowego.

Październikowym „Tematem miesiąca" jest medycyna. W artykule „Krucjata przeciw chorobie" znajdą Państwo informacje na temat najświeższych odkryć w medycynie, nowych lekach i terapiach. Zapraszamy także do lektury refleksyjnego artykułu pt. „Rozważni żyją dłużej".

Natomiast w dziale „Idea w sieci" opowiadamy o miejscu sektora business-to-business w Internecie („Elektroniczne rynki"). Ponadto garść informacji o sportowych serwisach i nowych programach multimedialnych.

„Idea kulturalna", to tradycyjna już, solidna porcja recenzji filmowych, muzycznych i książkowych. A w „Idea po godzinach" razem z autorką artykułu „Przez okno kawiarni" wyruszamy na wycieczkę po Wiedniu.

Życzymy miłej lektury,
Redakcja

Wydawca:
Polska Telefonia Komórkowa Centertel sp. z o.o.

Redakcja:
Biuro Komunikacji Marketingowej PTK

Redaktor Naczelny:
Iwona Zabielska

Redakcja: Agnieszka Guzek

Współpracownicy:
Małgorzata Węgrzecka, Artur Stadnik

Korekta:
Irena Szewczyk

Projekt okładki:
Piotr Lichwierowicz

Reklama:
Paweł Bodzon
TEL. (0) 501 200 114

Opracowanie graficzne:
Jurek Wasiukiewicz

Adres redakcji:
ul. Skierniewicka 10a
01-230 Warszawa

TEL. (0-22) 656 15 97,
FAKS (0-22) 656 14 44
w. 1906

Druk: Prasowe Zakłady Graficzne, Bydgoszcz

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam.

program Idea Profit

6 Za co dostajesz punkty Profit?

7 Jak możesz wykorzystać zebrane punkty?

8 Partnerzy Programu i korzystanie z ich ofert

9 Doładuj konto POP punktami Profit

temat miesiąca

MEDYCYNA

22 Krucjata przeciw chorobie

26 Rozważni żyją dłużej – konkluzje dr nauk medycznych Macieja Kisiela

28 Cierpienie i obiektywizm – rozmowa z psychoterapeutą, Izabellą Kurzejewską

mobile

11 Idea.chat

14 IDEA WAPARK SMS – opłaty parkingowe za pomocą telefonu komórkowego

16 Od telegrafu do Internetu

21 Co nowego?

w sieci

30 Cyfrowa biblioteka – recenzje programów multimedialnych

31 Sieć na sportowo

32 Elektroniczne rynki

MINI INFORMATOR

Informacja handlowa: 0-801 234567
– całkowita opłata za połączenie równa jest wartości jednego impulsu w połączeniu lokalnym wg taryfy TP S.A.
Dotychczasowy numer infolinii **0-800 123456** będzie czynny do 15.11.01

Informacja handlowa Meritum: 0-801 100 501
– połączenie dostępne w sieci stacjonarnej

Biuro Obsługi Klienta: *22
– połączenie bezpłatne z tel. kom. (tylko na terenie Polski)
– dla użytkowników POP połączenie płatne wg cennika
501 100 100 – połączenie bezpłatne w sieci Idea
– dla użytkowników POP połączenie płatne wg cennika
(0)22 634 28 82 – numer stacjonarny, połączenie płatne
+48 22 634 28 82 lub **+48 501 100 100**
– numery dla Abonentów, przebywających za granicą

Biuro Obsługi Klienta dla Abonentów Meritum: *525
– połączenie bezpłatne z tel. kom. (tylko na terenie Polski)
502 000 525 – połączenie bezpłatne w sieci Idea
+48 502 000 525 – numer dla Abonentów, przebywających za granicą

Biuro Obsługi Programu Idea Profit:
***300** – połączenie z telefonu w sieci Idea lub NMT
+48 501 400 300 – połączenie z dowolnego telefonu

Informacja o numerach Abonentów PTK Centertel i numerach kierunkowych: *123
– połącznie tylko z telefonu komórkowego
501 200 123, 90 200 123 – połączenie z dowolnego telefonu

PTK Centertel w Internecie:

www.idea.pl
– strona domowa sieci Idea
- oferta Idea Optima, Meritum i POP,
- promocje, usługi dodane, taryfy, telefony, roaming
- interaktywna mapa zasięgu
- sklep internetowy (sprzedaż aktywacji, aparatów, usługi POP)
- bramka SMS
- informacje o firmie

www.centertel.pl
– strona poświęcona analogowej sieci Centertel NMT (odnośnik do strony www.idea.pl pozwala korzystać m.in. z mapy zasięgu)

idea kulturalna

34 Co nowego w kinach i na DVD

35 Nowości płytowe

36 Nowości książkowe

po godzinach

37 Od słowa do słowa
– felieton

38 Przez okno kawiarni
– wędrówka po Wiedniu

42 Przysmaki z czeskiego stołu

temat specjalny

40 Terroryzm światowy

■ MINI INFORMATOR ■

Głosowo-faksowe serwisy informacyjne

Serwis informacji handlowej PTK Centertel o sieci Idea
501 234 234, 90 234 234
- telefony (*15)
- usługi dodane (*115)
- ceny i promocje (*120)
- roaming międzynarodowy (*125)
- usługa POP (*130)

Wirtualny Serwis Ekonomiczny PTK Centertel i firmy Prorexim
501 213 213, 90 213 213
(internet: **www.prorexim.com.pl**)
- kursy walutowe (*15)
- oprocentowanie depozytów bankowych (*110),
- oprocentowanie kredytów bankowych (*115)
- serwis giełdowy (*125)

Serwis internetowy: 501 70 70 70
Internet w sieciach NMT i Idea

Serwis informacyjny o SMS
501 277 277
- krótkie wiadomości SMS w sieci Idea (*110)
- wysyłanie SMS-ów (*120)
- odbieranie SMS-ów (*130)
- dlaczego warto czytać SMS-y (*140)
- serwisy informacyjne oparte o funkcje SMS (*150)
- pakiet serwisów PAP (*151)
- serwis „Kursy walut Pekao S.A." (*152)
- serwis „Lotto-SMS" (*153),
- wysyłanie SMS-ów do Internetu (*160)
- usługi Internet-SMS i Idea-Email (*170)
- opłaty (*180)

Horoskop Agnieszki
501 200 175, 90 200 175
Baran (*11)
Byk (*12),
Bliźnięta (*13)
Rak (*14)
Lew (*15)
Panna (*16)
Waga (*17),
Skorpion (*18)
Strzelec (*19)
Koziorożec (*110)
Wodnik (*111)
Ryby (*112)

Dostęp do Internetu
***888** lub **501 80 80 80**
w roamingu +48 501 80 80 80

CENTRUM IDEA

Warszawa, Pl. Konstytucji 6
tel. 628 84 52,
faks 628 84 53 do 54
e-mail: idea.centrum@centertel.pl

Salony sprzedaży

WARSZAWA
ul. **Pańska 57/61**, tel. 656 15 54, faks 656 15 06;
Al. **Niepodległości 24/30**, tel. 656 15 54, 853 34 10, 656 34 15, faks 853 34 20;
ul. **Okrzei 34**, tel. 656 15 54, 670 16 50, 670 24 60, 670 23 88, faks 670 23 60.

BYDGOSZCZ
ul. **Gdańska 67**, tel. 321 12 12, 321 24 33, faks 321 29 67.

GDAŃSK
ul. **Tkacka 9/10**, tel. 301 00 21, 301 14 14, faks 301 51 13.

GDYNIA
ul. **Świętojańska 87**, tel. 620 22 22, faks 620 21 21.

LUBLIN
ul. **Chopina 11**, tel. 534 55 30, 743 64 80, 743 63 72, 0-501 200 600, faks tonowo 534 55 65.

ŁÓDŹ
ul. **Piotrkowska 232**, tel. 639 96 95 i tonowo: 10 lub 11 – salon, 20 – przedstawiciele handlowi, 60 lub 61 – serwis, 94 – faks.

KATOWICE
ul. **Graniczna 29**, tel. 256 40 18, 256 40 34, faks 256 15 49.

KRAKÓW
ul. **Piłsudskiego 22**, tel. 421 65 76, faks 421 64 88;
ul. **Starowiślna 62**, tel. 422 29 59, faks 422 26 83.

OLSZTYN
ul. **Dąbrowszczaków 8/9**, tel. 535 05 04, faks 534 97 53.

POZNAŃ
ul. **Wierzbięcice 9**, tel. 835 88 88, faks 833 79 80.

RZESZÓW
ul. **Kopernika 12**, tel. 8 500 600, faks 8 500 620.

SOSNOWIEC
ul. **3-go Maja 30**, tel. 292 50 44, faks 292 50 33.

SZCZECIN
ul. **Kaszubska 52**, tel. 488 40 61-64 i tonowo: 103 – salon, 115 – serwis, 114 – przedstawiciele handlowi, 40 – faks;
ul. **Bolesława Krzywoustego 65**, tel. 433 04 49, 433 94 58, 433 94 86, 433 93 07 i tonowo: 101 – salon, 110 – faks.

TORUŃ
ul. **Rynek Staromiejski 24**, tel. 621 10 90, faks 621 10 92.

WROCŁAW
ul. **Odrzańska 25**, tel. 344 71 66 i tonowo: 101 – salon, 202 – serwis, 121 – przedstawiciele handlowi, 111 – faks;
ul. **Piłsudskiego 13**, tel. 346 00 10 i tonowo: 101, 102, 103 – salon, 110 – faks.

IDEA PROFIT

– PROGRAM DLA ROZMAWIAJĄCYCH W SIECI IDEA

W związku z licznymi pytaniami i dużym zainteresowaniem ofertą programu Idea Profit, w październikowym wydaniu „Profil-u" prezentujemy „profit w pigułce". Omawiamy zasady korzystania z rabatów, sposoby zdobywania punktów, a co najważniejsze, wszystkie możliwości wydawania swoich punktów.

Zapraszamy do lektury!

ZA CO DOSTAJESZ PUNKTY PROFIT?

- **Punkty podstawowe**

otrzymujesz za korzystanie ze swojego telefonu. **Każda wydana złotówka brutto to 1 punkt Profit.**

Użytkownicy POP zdobywają punkty za **zwiększanie limitu czasu połączeń**. Na przykład, doładowując swój telefon POPkartą o wartości 50 zł, zdobywasz 50 punktów Profit.

Punkty rejestrowane są automatycznie na indywidualnym, imiennym koncie Uczestnika programu i zachowują ważność przez 36 miesięcy.

- **Punkty powitalne**

w chwili przystąpienia do programu, na dobry początek, otrzymujesz **100 punktów powitalnych.**

- **Punkty za staż w sieci**

każde 6 miesięcy korzystania z naszych usług to **dodatkowe 300 punktów Profit.**

- **Punkty za korzystanie z karty BZ WBK IDEA Profit**

robiąc zakupy przy użyciu karty BZ WBK IDEA Profit, za każde wydane **10 zł dostajesz 1 punkt Profit.**

- **Punkty za bezgotówkowe formy płatności**

jeśli korzystasz z bezgotówkowych form płatności dostajesz kolejne punkty. Za pierwszą płatność zrealizowaną w drodze:

– POLECENIA ZAPŁATY otrzymasz **550 punktów**

– STAŁEGO ZLECENIA OBCIĄŻENIA KARTY PŁATNICZEJ lub KREDYTOWEJ **450 punktów**

Dodatkowo za każdą kolejną fakturę opłaconą w jeden z powyższych sposobów każdorazowo dostaniesz od nas **50 punktów ektra!**

- **Punkty promocyjne**

Organizowane przez nas promocje programu to również szansa powiększenia swojego konta punktowego. O aktualnych promocjach co miesiąc możesz przeczytać w magazynie „Profil".

Obecnie punkty promocyjne możesz otrzymać korzystając z promocji:

– **POLEĆ NAS INNYM** – czas trwania promocji 3.09-30.11.01

Punkty dostajesz:

200 punktów Profit za polecenie nowego Uczestnika, który otrzyma kartę Yellow.
500 punktów Profit za polecenie nowego Uczestnika, który otrzyma kartę Silver.
1000 punktów Profit za polecenie nowego Uczestnika, który otrzyma kartę Gold.

– **DOŁADOWANIE KONTA POP PRZEZ BANKOMAT** – promocja trwa do 31.12.01

Punkty otrzymujesz za doładowanie konta POP przez bankomat sieci Euronet, PBK lub BZ WBK. Doładowując konto za 50 zł otrzymasz **75 punktów**, za 100 zł aż **150 punktów Profit!**

JAK SPRAWDZIĆ STAN KONTA PUNKTOWEGO W PROGRAMIE?

– wyślij **SMS** z komendą **SALDO** pod numer **300**,

– zadzwoń pod numer programu ***300** (z telefonu sieci Idea) lub **+48 501 400 300** (z dowolnego telefonu),

Opłata zgodnie z cennikiem Usług Telekomunikacyjnych PTK Centertel.

JAK MOŻESZ WYKORZYSTAĆ SWOJE PUNKTY?

NOWY TELEFON

Skorzystaj z ofert „ZOSTAŃMY RAZEM" i wymień swoje punkty na nowy telefon.
Dodatkowo w pakiecie promocyjnym otrzymasz Zestaw StartPOP.

Wszelkie informacje na temat oferty uzyskasz pod nr tel. **501 400 400** lub w Internecie na stronie **www.idea.pl**.

MINUTY ZA PUNKTY

Wymień punkty na dodatkowe minuty! Wyślij **SMS** z odpowiednią komendą pod numer **300**. W ofercie dostępne jest 5 Pakietów: **Pakiet Idea Profit 10**, **Pakiet Idea Profit 20**, **Pakiet Idea Profit 60**, **Pakiet Idea Profit 120**, **Pakiet Idea Profit 180**.

NAZWA PAKIETU / TREŚĆ SMS POD NR 300	LICZBA MINUT DOSTĘPNYCH W PAKIECIE IDEA PROFIT	WARTOŚĆ PAKIETU IDEA PROFIT W PUNKTACH PROFIT
PAKIET 10	10	300
PAKIET 20	20	500
PAKIET 60	60	1400
PAKIET 120	120	2300
PAKIET 180	180	3000

Zakupiony pakiet minut można wykorzystać po wyczerpaniu limitu bezpłatnych minut dostępnych w abonamencie oraz kapitału minut, pozostałego z poprzedniego okresu rozliczeniowego.
Niewykorzystane minuty z PAKIETU IDEA PROFIT przechodzą w ramach kapitału minut na następny miesiąc.

NOWOŚĆ! DOŁADUJ KONTO POP PUNKTAMI PROFIT!

Szczegółowy opis oferty znajdziesz na następnej stronie.

ZŁOTY NUMER W SIECI IDEA

6000 punktów Profit możesz wymienić na **ZŁOTY NUMER** w sieci Idea.
Aby skorzystać z oferty i dokonać wymiany punktów na ZŁOTY NUMER, zgłoś się osobiście do firmowego salonu PTK Centertel, gdzie będziesz mógł wybrać dowolny ZŁOTY NUMER, z dostępnej w salonie listy numerów, i zapłacić za niego punktami Profit.

PRODUKTY Z KATALOGU „BŁĘKITNI"

Wymień punkty Profit na dowolne produkty z katalogu „BŁĘKITNI".
Do wyboru aż 10 tys. produktów! Od zabawek dla dzieci, wszelkich domowych urządzeń, sprzętu turystycznego, RTV, AGD, HI-FI, po telefony komórkowe, komputery i multimedia.
Zadzwoń i złóż zamówienie: +48 501 300 200, 0 801 300 200.

ATRAKCYJNE PRODUKTY OFEROWANE W PROMOCJACH PROGRAMU IDEA PROFIT

Promocje programu to kolejna szansa wymiany swoich punktów. O wszystkich aktualnych promocjach co miesiąc informujemy w magazynie „Profil". Do tej pory swoje punkty mogłeś wymienić na markowe telefony komórkowe, Zestawy POP, bilety lotnicze, rejsy promem, najnowsze filmy na DVD i VHS, bukiety kwiatów, bilety do kina i wiele innych.

AKCJE CHARYTATYWNE

Swoje punkty możesz też przeznaczyć na pomoc innym.
W czerwcu br. zbieraliśmy pieniądze na warszawski Dom Dziecka nr 2 im. Janusza Korczaka. Zebraliśmy **79 384,84 zł!** W sierpniu br., na pomoc ofiarom powodzi, udało nam się zebrać aż **164.793, 44 zł!**

Sukces obu tych akcji to Państwa sukces!
Dziękujemy wszystkim, którzy poparli akcje i przyczynili się do ich wyniku.

ciągle nowe pomysły

JAK KORZYSTAĆ Z OFERT PARTNERÓW PROGRAMU?

Dostępna dla wszystkich Uczestników karta programu Idea Profit upoważnia do uzyskiwania zniżek i korzystania ze specjalnych ofert na zakup towarów i/lub usług w punktach sprzedaży PTK Centertel Sp. z o.o., u wybranych Autoryzowanych Przedstawicieli oraz Partnerów programu.

Już ponad 800 punktów handlowych na terenie całego kraju to nasi Partnerzy!

Szukaj punktów handlowych oznaczonych naszą naklejką i okaż tam swoją kartę. Wysokość otrzymanej zniżki uzależniona jest od rodzaju posiadanej karty programu.

Pamiętaj! Korzystanie z ofert Partnerów programu nie obciąża Twojego konta punktowego!

Szczegółową listę Partnerów programu, wraz z opisem ofert i adresami punktów handlowych, znajdziesz w Katalogu Partnerów, przesyłanym do wszystkich Uczestników programu, a także w Internecie na stronie **www.idea.pl** oraz pod numerami programu: *300, +48 501 400 300. Lista Partnerów ciągle wzrasta, o czym na bieżąco informujemy w „Profil-u".

JAK SIĘ Z NAMI SKONTAKTOWAĆ?

- **telefonicznie** pod numerami programu: *300 (z telefonu sieci Idea) lub +48 501 400 300 (z dowolnego telefonu)
- **przez Internet:** profit@centertel.pl
- **listownie** pod adresem:
  PTK CENTRTEL Sp. z o.o.,
  ul. Skierniewicka 10a, 01-230 Warszawa,
  „PROGRAM IDEA PROFIT"

doładuj konto POP punktami Profit

Nie musisz już kupować POPkarty, aby powiększyć swój limit czasu połączeń.
Od 15 października 2001 r. możesz rozmawiać dłużej w POP-ie,
wykorzystując punkty Profit, zgromadzone w programie.

Karty POP	Wartość doładowania w punktach Profit	Treść SMS pod nr 300
20	400 punktów Profit	POP20
50	800 punktów Profit	POP50
100 +20 gratis	1500 punktów Profit	POP100

Wyślij SMS z komendą **POP20** (**50** lub **100**) pod numer **300** – liczba przy słowie POP oznacza wartość doładowania konta POP. Po pozytywnej weryfikacji i odjęciu punktów Profit otrzymujesz SMS z potwierdzeniem realizacji zlecenia, a Twój limit czasu połączeń powiększy się o wskazaną wartość.

Np. wysyłając pod numer 300 SMS z komendą POP50 Twój limit połączeń powiększy się o 50 złotych, a z konta punktowego programu zostanie odjęte 800 punktów Profit. W przypadku braku odpowiedniej liczby punktów Profit zlecenie nie zostanie zrealizowane, a Ty otrzymasz SMS z informacją o odrzuceniu transakcji.

Aby sprawdzić

- stan konta punktowego w programie Idea Profit, wyślij SMS z komendą SALDO pod numer 300
- aktualny limit czasu połączeń POP, zadzwoń pod numer ***111** (Automatyczne Biuro Obsługi)

Opłaty za wysłanie SMS pod numer 300 oraz połączenie z numerem *111 zgodnie z obowiązującym cennikiem usług POP.

- Oferta „Doładuj konto POP punktami Profit" nie wymaga aktywacji i dostępna jest dla wszystkich Uczestników programu Idea Profit, korzystających z oferty POP.
- Aby doładować konto POP za punkty Profit, należy mieć możliwość wykonywania i odbierania połączeń.
- Nie ma możliwości łączenia punktów zgromadzonych na różnych kontach w programie.
- Poszczególne wartości doładowań zwiększają limit czasu na wykonywanie i odbieranie połączeń, analogicznie jak w przypadku standardowych POPkart.
- Szczegółowe warunki oferty określa regulamin oferty „Doładuj konto POP punktami Profit" dostępny w siedzibie PTK Centertel oraz w Internecie na stronie www.idea.pl.

Będziesz zaskoczony roamingiem Idei w Europie

Oraz w wielu innych miejscach na Ziemi. Wystarczy, że przed wyjazdem za granicę nie zapomnisz dokonać aktywacji roamingu w sieci Idea. Dzięki 194 umowom roamingowym zawartym z operatorami z ponad 90 krajów całego świata będziesz mógł nadal swobodnie korzystać ze swojego telefonu.

Sprawdź, które kraje objęte są roamingiem Idei: Albania, Andora, Argentyna, Australia, Austria, Azerbejdżan, Bahrajn, Bangladesz, Belgia, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Brazylia, Bułgaria, Chiny, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Egipt, Estonia, Filipiny, Finlandia, Francja, Gibraltar, Grecja, Gruzja, Hiszpania, Holandia, Hongkong, Indie, Indonezja, Irlandia, Islandia, Izrael, Jordania, Jugosławia - Czarnogóra, Jugosławia - Serbia, Kambodża, Kanada, Katar, Kazachstan, Kirgistan, Kuwejt, Liban, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Macedonia, Makau, Malezja, Malta, Maroko, Mauritius, Mołdawia, Monako, Namibia, Niemcy, Norwegia, Nowa Zelandia, Palestyna, Peru, Portugalia, Rosja, RPA, Rumunia, Senegal, Seszele, Singapur, Słowacja, Słowenia, Sri Lanka, Stany Zjednoczone, Szwajcaria, Szwecja, Tajlandia, Tajwan, Tanzania, Tunezja, Turcja, Ukraina, Węgry, Wielka Brytania, Włochy, Wybrzeże Kości Słoniowej, wyspa Guernsey, wyspa Jersey, Wyspy Owcze, Zimbabwe, Zjednoczone Emiraty Arabskie.

Ciągle nowe pomysły

www.idea.pl

Idea.chat to pierwsza tego typu usługa, która już wkrótce będzie dostępna Abonentom sieci Idea.

IDEA.CHAT

KONRAD HABIT

Dostęp do chatu jest możliwy dzięki komunikatom SMS, zawierającym komendy z odpowiednimi parametrami. Dla bardziej wymagających, przeznaczony jest interfejs WAP. Korzystanie z Idea.chat za pomocą WAP jest bardzo proste i przyjemne. Wybór operacji, którą użytkownik chce wykonać (przesłać wiadomość na kanał tematyczny czy przeczytać informację na temat innego użytkownika), potwierdza się poprzez wskazanie odpowiedniej opcji menu na ekranie telefonu komórkowego. W przypadku wysyłania wiadomości, wypełnia się odpowiednie pola tekstowe.

Aby rozpocząć pogawędkę z innymi użytkownikami, należy zarejestrować się w Idea.chat, pod wybranym przez siebie, pseudonimem (nickname). Pseudonim zostanie przypisany do numeru telefonu komórkowego użytkownika i nikt inny nie będzie mógł z niego korzystać. W dobrym tonie jest przedstawienie się innym. Służy temu funkcja Curriculum Vitae (CV). Każdy użytkownik może zapoznać się z CV innych użytkowników. Łatwiej w ten sposób dobrać sobie towarzystwo. Rozmowę można prowadzić na kilka sposobów. Dyskusje ogólne, do których może dołączyć się każdy, prowadzone są na tzw. kanałach publicznych. Kanały to tematyczne forum dyskusyjne. Idea.chat udostępnia 8 kanałów tematycznych. Włączenie się do dyskusji następuje poprzez wysłanie wiadomości ogólnodostępnej. Do uczestników forum można zwracać się bezpośrednio. Wystarczy wysłać wiadomość, podając pseudonim odbiorcy. Wtedy wiadomość pozostanie niewidoczna dla innych użytkowników.

Tak samo można wysłać jednocześnie wiadomość do kilku osób, znajdujących się na kanale publicznym. Można też zaprosić, wybranych przez siebie, rozmówców do kanału prywatnego. Dyskusja, toczona na kanale prywatnym, jest niewidoczna dla użytkowników kanałów publicznych. Zaletą forum prywatnego jest to, że wiadomość wysłana przez jednego z użytkowników natychmiast trafia do wszystkich jego członków. Uczestnicy forum prywatnego (w przeciwieństwie do korzystających z kanałów publicznych) nie muszą „ściągać" wiadomości z forum publicznego. Ten sposób prowadzenia dyskusji sprawdza się tylko w małej grupie, dlatego jednocześnie na kanale prywatnym może przebywać nie więcej niż 5 osób. Włączenie do dyskusji na kanale prywatnym następuje po otrzymaniu zaproszenia od innego uczestnika. Można też stworzyć własne forum i zaprosić do uczestnictwa wybrane osoby.

Korzystanie z Idea.chat nie grozi utratą prywatności. Użytkownik podaje w CV, wybrane przez siebie, informacje, na forum występuje on pod pseudonimem, a numer jego telefonu komórkowego pozostaje dla innych użytkowników niewidoczny. Poza tym, użytkownik może zmienić zarówno swój pseudonim, jak i treść CV. W przypadku zasypywania przez niepożądane wiadomości, można umieścić pseudonim ich nadawcy na „czarnej liście". Jest to skuteczny sposób ochrony i nawet zmiana pseudonimu przez „natręta" nie oszuka sprytnego mechanizmu „czarnej listy".

Przy gwarancji zachowania prywatności łatwiej będzie użytkownikowi zdecydować się na udział w szalonej zabawie – „Randce w ciemno". Aby zarejestrować się w „Randce", trzeba podać kilka informacji o sobie (np. cechy charakteru, wiek, płeć) oraz w tych samych kategoriach opisać swojego wymarzonego partnera. Wtedy system sam dobierze najbardziej odpowiadające sobie osoby. Następnie można wysłać wiadomość do wybranej osoby lub zaprosić ją do swej prywatnej grupy.

Z serwisu Idea.chat może korzystać każdy użytkownik sieci Idea. Porozumiewanie się z systemem następuje poprzez wysyłanie SMS-ów, z odpowiednimi komendami, na specjalnie przeznaczony do tego, skrócony numer SMS – 2112. Pierwszą czynnością w Idea.chat jest wybranie pseudonimu. Do tego celu służy komenda „PSEUDO". Po słowie komendy wpisuje się pseudonim i wysyła SMS pod numer 2112 np. „PSEUDO MISIEK". Następnie można zapoznać się z listą dostępnych kanałów, poprzez wysłanie (zawsze pod numer 2112) SMS-a z komendą „LISTA". Aby zapoznać się z ostatnimi wypowiedziami na bieżącym kanale, należy przesłać SMS z komendą „CZYT" lub „C". W odpowiedzi zostanie wysłany SMS zwrotny z ostatnimi wypowiedziami uczestników dyskusji. Z opisem komend można się zapoznać, wysyłając wiadomość „POMOC" pod numer 2112. W przypadku błędnego użycia komendy lub wpisania komendy bez parametrów użytkownik dostanie za pomocą SMS dokładne wskazówki, jak wybrnąć z opresji.

Idea.chat jest dostępna także poprzez WAP (link CHAT na stronie głównej wap.idea.pl). Korzystanie z Idea.chat za pomocą WAP polega na nawigacji po menu serwisu i wypełnianiu odpowiednich pól. Nawigacja jest bardzo prosta i nie wymaga komentarza.

Idea.chat ma też coś dla tych, którzy nie chcą rozstawać się z komputerem. Dzięki wybraniu linku na stronie głównej www.idea.pl, użytkownik uzyskuje dostęp do interfejsu HTML i Applet. Jest to bardzo wygodne narzędzie, które pozwala odczytywać wiadomości publiczne, zapoznawać się z CV innych użytkowników, wygodnie zarządzać swoim profilem, obsługiwać „czarną listę" i mechanizm „Randki w ciemno". Ponadto można przesyłać bezpośrednio wiadomości do innych użytkowników.

Dzięki Idea.chat, korzystając z jednego z dostępnych interfejsów: WWW, WAP, SMS, można, przy zachowaniu pełnej anonimowości, wziąć udział w dyskusji na dowolny temat. Dostęp do serwisu za pomocą telefonu komórkowego, sprawia, iż dyskusja jest możliwa o każdej porze i z dowolnego miejsca.

Lista dostępnych kanałów

■ **Główny**
Dopuszczalny każdy temat

■ **GSM**
Dla zainteresowanych telefonią komórkową

■ **Flirt**
Forum towarzyskie

■ **Muzyka**
Kanał dla melomanów

■ **Sport**
Kanał dla fanów sportu

■ **Ogłoszenia**
Jak sama nazwa wskazuje...

■ **Polityka**
Gorące dyskusje na tematy polityczne

■ **Film**
Forum miłośników filmu.

Lista komend i skrótów dla Idea.czat na stronie 13.

50 smsów za darmo i plecaczek od Wielkiego Brata

łączy z ludźmi

(z prezentami)

Uwaga! Wielki Brat ma dla ciebie zadanie!
Pędź do salonu Idei i kup sobie specjalny Zestaw POP Big Brother. W zestawie znajdziesz prezent – **aż 50 SMSów za darmo!** Kup i aktywuj zestaw między 05.10.2001 a 11.11.2001, a SMSy wykorzystaj na plotki o nominacjach. Masz na to czas do 16.12.2001, a więc do ostatniego odcinka Big Brother. Ponieważ Wielki Brat bardzo lubi POPa, do każdego z tych zestawów **dorzuca swój plecaczek.** Spisz się dobrze, a Wielki Brat będzie z Ciebie zadowolony. Czas start!

Ten, kto kupi zestaw StartPOP, dostanie w prezencie 50 darmowych SMSów.
Oferta ważna do 11.11.2001 lub do wyczerpania zapasów.
bezpłatna infolinia: 0 800 123456

www.idea.pl

w sieci IDEA

Lista komend i skrótów SMS

Komendy i pochodzące od nich skróty mogą być stosowane wymiennie.

Skróty	Komendy	Składnia, parametry	Opis
	PSEUDO	+'pseudonim'	Rejestracja/zmiana pseudonimu
	REZ		Rezygnacja z Idea.chat
2	DO	+'pseudonim' + 'treść wiadomości'+'lista pseudonimów' +'treść wiadomości' +'nazwa grupy'+GP	Wysyłanie wiadomości
	WD	+'wiadomość'	post – wysyłanie wiadomości ogólnodostępnej na kanał
L	LISTA	+'kanał, nazwa kanału' +'nazwa grupy'	Wyświetlenie listy użytkowników w podanym kanale/grupie
C	CZYT	+'pseudonim'	Ostatnie wiadomości na kanale – post'y Ostatnie wiadomości na kanale od użytkownika o podanym pseudonimie
S	SZUKAJS	+'słowo'	Wyszukanie wiadomości zawierających podane słowo
N	NEWS		Czytanie najciekawszych wiadomości na kanale
	WYJ	+'nazwa grupy'	Wyjście z kanału/grupy
	WEJ	 +'kanał' +'nazwa grupy'	Lista dostępnych kanałów Wejście na dany kanał Wejście do danej grupy
	MOJECV	+'treść CV'	Tworzenie i zmiana CV
	CV	+'pseudonim'	Wyświetlenie CV innego użytkownika
	SZUKAJ	+'pseudonim'	Informacja, gdzie użytkownik jest zalogowany w Idea.chat (kanał/grupa) Szukanie, gdzie znajduje się użytkownik o podanym pseudonimie
P	POMOC	+'komenda' +'POMOC	Zwraca pomoc na temat danej komendy Zwraca listę komend
RC	RANDKA		Rejestracja w randce w ciemno
WYJRC	WYJRANDKA		Rezygnacja z randki w ciemno
GPL	GPLISTA		Wyświetlenie listy członków prywatnego kanału
+GP	ZAPR	+'pseudonim' +'lista pseudonimów'	Dodanie użytkownika/użytkowników do prywatnej grupy
-GP	WYPR	+'pseudonim' +'lista pseudonimów'	Usunięcie użytkownika/użytkowników z prywatnej grupy
	NISZCZ		Zlikwidowanie swojej prywatnej grupy
	IGN	+'nazwa grupy'	Odrzucenie zaproszenia do prywatnej grupy innego użytkownika
CL	CZARNALISTA		Wyświetlenie listy pseudonimów na „czarnej liście"
	+CL	+'pseudonim' +'lista pseudonimów'	Dodanie innego użytkownika/użytkowników do „czarnej listy"
	-CL	+'pseudonim' +'lista pseudonimów'	Usunięcie innego użytkownika/użytkowników z „czarnej listy"

IDEA WAPARK SMS

– usługa w sieci Idea – pozwalająca na dokonywanie opłat parkingowych za pomocą telefonu komórkowego

Marek Toczyski

Jeszcze kilka lat temu telefon komórkowy był drogim i nieporęcznym urządzeniem. Rozwój technologii sprawił, że dzisiaj z telefonu komórkowego możemy połączyć się z Internetem, odebrać pocztę elektroniczną lub wysłać komunikat SMS. To właśnie krótkie wiadomości tekstowe SMS stały się w ostatnim czasie bardzo popularnym medium. Lista usług, opartych o SMS, jest imponująca. Poczynając od wysłania kartki z życzeniami, głosowania w konkursie, aż do usługi pozwalającej dokonać opłaty za parkowanie pojazdu.

Dzięki współpracy PTK CENTERTEL i WAPARK-u, Abonenci sieci Idea od 17.09.2001 mogą korzystać z nowej usługi dodanej – „IDEA WAPARK SMS".

Niniejsza usługa jest pierwszą usługą typu m-commerce, uruchomioną w sieci Idea i pierwszą tego typu usługą, uruchomioną przez sieć telefonii komórkowej w Polsce. Usługa ta umożliwia Abonentom sieci Idea dokonywanie opłat za parkowanie przy użyciu telefonu komórkowego.

Aktualnie usługa „IDEA WAPARK SMS" dostępna jest jedynie dla Abonentów Idea Optima i Meritum. Użytkownicy POP uzyskają dostęp do usługi w momencie wprowadzenia możliwości doładowania stanu konta poprzez bankomat.

SUPER EXPRESS

Dzięki wprowadzeniu usługi, kierowca – Abonent sieci Idea – nie będzie musiał przewidywać czasu parkowania. Rozpoczęcie oraz zakończenie płatnego parkowania będzie zgłaszane zdalnie poprzez wysyłanie krótkich wiadomości tekstowych SMS.

Dzięki wprowadzonej usłudze, zostaną wyeliminowane główne wady obecnego systemu płatności w warszawskiej strefie płatnego parkowania jak:

- konieczność przewidzenia z góry czasu parkowania,
- konieczność powrotu do parkometru i samochodu w celu przedłużenia czasu parkowania,
- konieczność posiadania bilonu lub specjalnej karty.

Największymi atutami wprowadzanej usługi są:

1) płacenie za rzeczywisty czas parkowania zgodnie z cennikiem WAPARK,
2) zdalne zgłaszanie faktu rozpoczęcia parkowania i naliczania opłaty,
3) zdalne zgłaszanie faktu zakończenia parkowania i zakończenia naliczania opłaty,
4) przypominanie kierowcy komunikatem SMS o zbliżającym się końcu możliwego parkowania,
5) automatyczne wyłączanie parkowania na koniec dnia,
6) natychmiastowa i łatwa kontrola opłat za pomocą SMS-ów przez Straż Miejską i kontrolerów WAPARK,
7) łatwość w dochodzeniu swoich praw przez klientów ze względu na ślad elektroniczny,
8) naliczanie opłat wg cennika WAPARK,
9) działanie w czasie rzeczywistym,
10) możliwość wprowadzenia wielu stref parkowania (w tym także wdrożenie systemu do innych miast),
11) wykorzystanie do komunikacji standardowych komunikatów SMS.

W celu skorzystania z usługi, Abonent będzie musiał pobrać z Punktu Sprzedaży bezpłatny identyfikator pojazdu wraz z zasadami korzystania z usługi, z którymi obowiązany jest się zapoznać. Usługa „IDEA WAPARK SMS" jest prosta i nie powinna nastręczać Abonentom większych trudności. Każda komenda, czy zapytanie, wysłane przez klienta, zostaje przez system zanalizowane. W odpowiedzi klient otrzymuje potwierdzenie realizacji wysłanej komendy lub interesujące go informacje.

Aby prawidłowo korzystać z usługi, należy stosować się do reguł opisanych w ulotce.

Przed rozpoczęciem parkowania należy dokonać aktywacji usługi oraz zakupu czasu płatnego parkowania. Aktywacja usługi odbywa się przez wysłanie SMS AKTYWACYJNEGO o treści **A** wraz z numerem identyfikatora i numerem rejestracyjnym pojazdu pod skrócony numer: **5001**. W odpowiedzi Klient otrzyma potwierdzenie prawidłowo przeprowadzonej rejestracji oraz informację o przyznanym mu limicie kredytowym i stanie konta.

Limit kredytowy „IDEA WAPARK SMS" – maksymalna kwota, na jaką Abonent będzie mógł wykupić czas płatnego parkowania w danym miesiącu. Kwota ta jest uzależniona od możliwości kredytowych danego Abonenta.

Wirtualne konto „IDEA WAPARK SMS" – indywidualne konto rozliczeniowe, zakładane automatycznie Abonentowi aktywującemu usługę. Z tego konta będą

pobierane opłaty za płatne parkowanie. Zasilanie konta odbywa się przez zakup czasu płatnego parkowania.

W celu zakupu czasu parkowania, Abonent zobowiązany jest wysłać każdorazowo komunikat SMS pod skrócony numer: 5002 o treści **10**, **50** lub **100** w zależności od wysokości kwoty, jaką planuje przeznaczyć na płatne parkowanie.

Gdy usługa zostanie aktywowana i konto zasilone, Abonent może przystąpić do parkowania pojazdu.

Aby rozpocząć parkowanie, Abonent musi wysłać komendę SMS o treści **P** pod numer 5001. Potwierdzeniem rozpoczęcia parkowania jest zwrotny komunikat SMS, przesyłany do Klienta. Wraz z potwierdzeniem, Abonent otrzymuje również informację o stanie konta i limicie kredytowym. W celu zakończenia parkowania, należy wysłać komunikat SMS z komendą **K** pod numer 5001. Również i w tym przypadku Abonent otrzyma potwierdzenie zakończenia parkowania oraz informację o długości czasu przez jaki parkował i pobranej opłacie.

Abonent w każdej chwili będzie mógł sprawdzić stan swojego konta poprzez wysłanie komunikatu SMS z komendą **S** pod numer 5001. Usługa ma na celu ułatwienie i uproszczenie procedury płatnego parkowania. W trakcie aktywnego parkowania pojazdu, gdy stan konta będzie ulegał wyczerpaniu, system wyśle Abonentowi komunikat SMS, informujący o zaistniałej sytuacji. Nastąpi to na około 30 minut przed wyczerpaniem stanu konta. W tym czasie Abonent może doładować konto i kontynuować parkowanie. System również automatycznie kończy parkowanie na koniec każdego dnia. Funkcja ta pozwala na wyeliminowanie sytuacji, w której Abonent zapomniał wysłać komendę kończącą parkowanie.

Usługa „IDEA WAPARK SMS" otwiera nowy etap w telefonii komórkowej w Polsce. Już niedługo za pomocą telefonu będziemy mogli kupić bilet do kina, teatru, a z czasem nawet „Coca-Colę" z automatu.

Komenda SMS	Opis działania komendy	Odpowiedź Systemu poprzez komunikat SMS
A <identyfikator> <numer_rejestracyjny> PRZYKŁAD: SMS pod numer 5001 o treści: A 1234568 WXY0000	Komenda ta umożliwia aktywowanie usługi „IDEA WAPARK SMS".	Usluga zostala aktywowana dla <identyfikator>/<numer rejestracyjny> Stan konta <stan konta> PLN limit <Limit do wykorzystania> PLN Usluga zostala aktywowana dla 123456/ WXY0000 Stan konta 0 PLN limit 100 PLN
10; 50; 100 PRZYKŁAD: SMS pod numer 5002 o treści: 10	Komenda ta pozwala na zakup karty parkingowej o określonym nominale co automatycznie zwiększa stan konta o podaną kwotę. Równocześnie komenda ta zmniejsza przyznany limit kredytowy o podaną kwotę.	Doladowano konto <kwota> PLN. Stan konta <stan konta> PLN limit <limit do wykorzystania>PLN Doladowano konto 10 PLN. Stan konta 10 PLN limit 90 PLN
P <identyfikator>; PRZYKŁAD: SMS pod numer 5001 o treści : P lub P 1234568	Za pomocą tych komend można rozpocząć parkowanie. Po wpisaniu litery P rozpocznie się parkowanie. Jeżeli podany zostanie identyfikator, rozpocznie się parkowanie dla podanego identyfikatora.	Rozpoczeto parkowanie dla <identyfikator>/<numer rejestracyjny>. Stan konta X PLN limit Y PLN Rozpoczeto parkowanie dla 1234568/WXY9999 Stan konta 20,25 PLN limit 100 PLN
K PRZYKŁAD: SMS pod numer 5001 o treści : K	Komendy te umożliwiają zakończenie parkowania. Klient może jednocześnie parkować tylko jeden samochód.	Zakonczono parkowanie dla <identyfikator>/<numer rejestracyjny>. Parkowanie trwalo od <godzina od> do <godzina do>. Pobrano oplate w wysokosci <kwota> PLN Stan konta X PLN limit Y PLN Zakonczono parkowanie dla 1234568/WXY9999 Parkowanie trwalo od 10:56 do 13:45. Pobrano oplate w wysokosci 3.78 PLN Stan konta 20,25 PLN limit 100 PLN
S PRZYKŁAD: SMS pod numer 5001 o treści: S	Komenda ta pozwala na sprawdzenie stanu konta oraz sprawdzenie limitu kredytowego do wykorzystania.	Brak aktywnego parkowania Stan konta <stan konta> PLN limit <limit do wykorzystania> PLN zamowione <kwota> PLN. Twoj identyfikator: <identyfikator>, nr rejestr. <numer rejestracyjny> Brak aktywnego parkowania Stan konta 10 PLN limit 90 PLN zamowione 100 PLN. Twoj identyfikator 1234568, nr rejestr. WXY0000
S PRZYKŁAD: SMS pod numer 5001 o treści: S	W przypadku, kiedy w trakcie wysłania komendy trwa parkowanie samochodu, system informuje o godzinie rozpoczęcia parkowania oraz możliwych do wykorzystania limitach.	Od godziny <godzina rozpoczęcia parkowania> trwa parkowanie dla<identyfikator>/<numer rejestracyjny>. Stan konta <stan konta> PLN limit <limit do wykorzystania> PLN zamowione <kwota> PLN Twoj identyfikator: <identyfikator>, nr rejestr. <numer rejestracyjny> Od godziny 10:26 trwa parkowanie dla1234568/WXY0000 Stan konta 10 PLN limit 90 PLN zamowione 100 PLN Twoj identyfikator 1234568, nr rejestr. WXY0000
D PRZYKŁAD: SMS pod numer 5001 o treści: D	Za pomocą tej komendy możliwe jest deaktywowanie usługi „IDEA WAPARK SMS".	Usluga zostala deaktywowana

W ostatnich latach świat gwałtownie „skurczył się" za sprawą nowoczesnych technologii, a zwłaszcza nowoczesnych sposobów komunikowania się. Człowiek, urodzony w połowie XX wieku, przez pierwszą część swojego życia niewiele wiedział o istnieniu komputerów, a w drugiej nie wyobraża sobie już istnienia bez nich.

BE&W

Od telegrafu do Internetu

DANIEL OPOLSKI

Komputer, wbrew temu, co wielu wciąż sądzi, to nie tylko pudełko na biurku w pracy czy w domu. Komputery sterują dzisiaj pracą bankomatów, samochodów, umożliwiają funkcjonowanie telewizji i radia, wydawanie gazet i książek. To również dzięki komputerom, obserwujemy szybki rozwój technik łączności.

Potrzeba wymiany informacji na odległość towarzyszyła ludzkości od zawsze. Decydowały o tym względy praktyczne, a przede wszystkim wymogi bezpieczeństwa. Temu celowi służyły m.in. sygnały dymne i wysyłanie gołębi pocztowych.

W 1647 r., po raz pierwszy, zastosowano system sygnalizacji flagowej. Sprawdzał się on tylko przy stosunkowo niewielkich odległościach, lecz pozwalał przekazywać precyzyjne komunikaty.

W 1794 r., między Paryżem a Lille, czyli na dystansie 240 km, został uruchomiony pierwszy telegraf optyczny. System ten, złożony z 15 wież z semaforami, przekazał 15 sierpnia tego samego roku wiadomość o odbiciu Lille z rąk Austriaków i Prusaków, w godzinę po zakończeniu bitwy. Rok później połączenie telegraficzne z portami na południowym wybrzeżu Anglii uzyskał Londyn. Połączenie międzynarodowe, między Paryżem i Mediolanem oraz Strasburgiem i Wiedniem (670 km), było zasługą Napoleona. Żywymi elementami tej ostatniej linii byli żołnierze wyposażeni w lunety i chorągiewki sygnalizacyjne. W 1815 r., dzięki prywatnemu systemowi komunikacyjnemu, wykorzystującemu gołębie pocztowe, londyński bankier, Nathan Rotschild, poznał wynik bitwy pod Waterloo na 72 godziny przed dotarciem do miasta oficjalnej informacji. Dzięki temu, mógł dokonać spekulacji papierami skarbowymi na dużą skalę. Zaczął ostentacyjnie wyprzedawać papiery skarbowe, co wskazywało na porażkę Wellingtona. Gdy cena obligacji spadła, dokonał masowego ich wykupu przez podstawionych agentów.

BE&W

Z Londynu do Bombaju w 4 minuty

W 1844 r. Samuel Morse zaprezentował działanie telegrafu elektrycznego. Wiadomość z odległości 40 km otrzymał na 64 minuty przed nadejściem tej samej wiadomości pociągiem. Dzięki telegrafowi, „The Times" wydrukował wiadomość o narodzinach drugiego syna królowej Wiktorii już 40 minut po tym wydarzeniu. Tego samego roku, między Waszyngtonem i Baltimore, rozegrana została pierwsza telegraficzna partia szachów, a biznesmen z Baltimore sprawdził w banku w Waszyngtonie zdolność kredytową swego klienta.

W 1847 r. Werner von Siemens i Johann Georg Halske założyli w Berlinie firmę „Telegraphen-Bauanstalt von Siemens&Halske". Rok później Siemens wybudował na potrzeby pruskiego parlamentu najdłuższą linię telegrafu elektrycznego w kontynentalnej Europie (500 km, między Berlinem a Frankfurtem nad Menem). Dzięki niej, w marcu 1849 r., wiadomość o koronacji Fryderyka Wilhelma IV dotarła do Berlina w godzinę po wydarzeniu.

W 1851 r. pierwszy podmorski kabel telegraficzny połączył Francję z Anglią (Calais – Dover). W 1852 r. w USA było już 23 tys. mil linii telegraficznych, w Prusach – 1,5 tys., a w Austro-Węgrzech ponad 1 tys. Telegrafy elektryczne pojawiły się też między innymi w Australii, Chile, Hiszpanii, Holandii i w Rosji. W tym samym czasie Siemens uzyskał zamówienie na przeprowadzenie linii telegraficznej między Warszawą i St. Petersburgiem. Od tego momentu również w innych polskich miastach tworzono sieć telegraficzną, a następnie telefoniczną. W 1858 r. położono pierwszy kabel na dnie Atlantyku. Królowa Wiktoria wymieniła depesze z prezydentem USA. Kabel odmówił posłuszeństwa po 26 dniach, ale już nowy, ułożony w 1866 r., działał przez 100 lat. W 1865 r. telegraf połączył Indie z Europą, pozwalając przekazywać wiadomości z Londynu do Bombaju w ciągu 4 minut. Parę lat później Stary Kontynent połączono z Hongkongiem, Chinami, Japonią i Australią.

Era telefonu

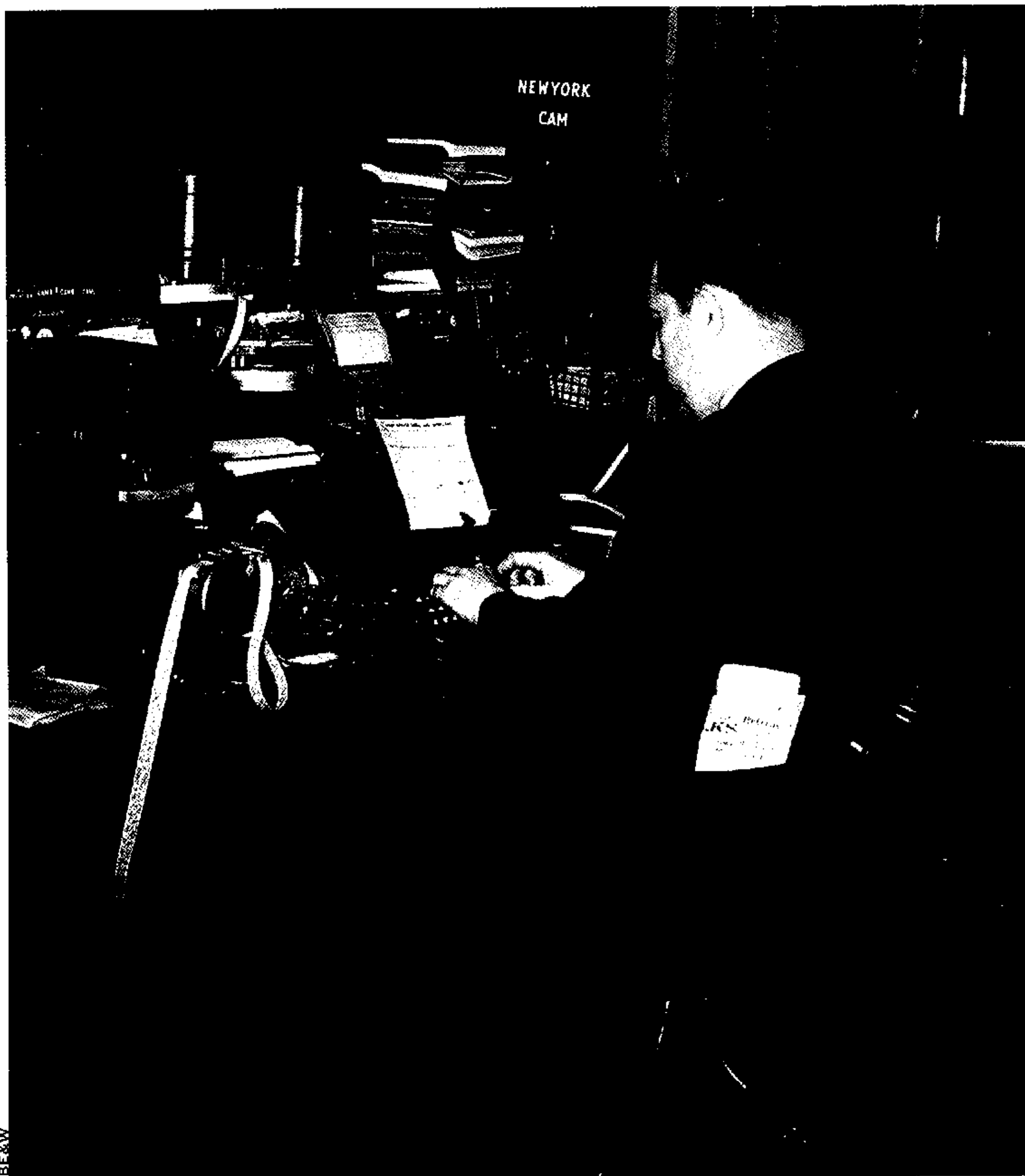
Od 1875 r. Bell Patent Association finansowało prace szkockiego wynalazcy Alexandra Grahama Bella, nauczyciela głuchoniemych na uniwersytecie w Bostonie. Rok później – 10 marca miało miejsce wydarzenie historyczne – Bell, korzystając z miedzianego kabla, przeprowadził pierwszą transmisję ludzkiej mowy. Wypowiedział do swego asystenta słynne słowa „Panie Watson, proszę tu przyjść, potrzebuję pana". Dwudziestoletnie starania zostały uwieńczone sukcesem. W roku śmierci Bella (1922), tylko w USA było już 14 milionów linii telefonicznych. W 1877 r. powstała Bell Telephone Company, a pierwsza centrala telefoniczna liczyła 21 abonentów (New Haven w stanie Connecticut).

W 1894 r. Guglielmo Marconi zademonstrował radiotelegraf, a w 1899 r. miała miejsce pierwsza międzynarodowa transmisja radiotelegraficzna między Anglią i Francją (był to komunikat prasowy, przesłany alfabetem Morse'a). Na początku XX wieku, Marconi przesłał sygnał radiowy przez Atlantyk. Wtedy też powiodła się po raz pierwszy transmisja radiowa ludzkiego głosu.

Pierwsze propozycje wykorzystania właściwości odkrytych fal radiowych dla uruchomienia telefonii bezprzewodowej przyjmowano niechętnie. Podjęto próby ich wykorzystania w łączności morskiej. Dopiero katastrofa Titanica spowodowała, że zainteresowanie łącznością między statkami na morzu oraz między statkami i portem gwałtownie wzrosło.

Możliwość komunikowania się pomiędzy pojazdami testowano również na lądzie. Pierwsze eksperymenty w tej dziedzinie przeprowadzono w 1921 r. w departamencie policji w Detroit. Połączenia miały charakter jednokierunkowy i polegały na rozsyłaniu z centrali komunikatów radiowych. Komunikaty były odbierane przez urządzenia umieszczone w samochodach policji. W 1934 r. istniały już w Stanach Zjednoczonych 134 policyjne systemy radiowe działające w dwóch kierunkach.

Wraz z rozwojem technik łączności i przejściem od eksperymentów do ich upowszechnienia powstawały międzynarodowe instytucje stymulujące i porządkujące ich funkcjonowanie. Już w 1865 r. 20 krajów zawiązało Międzynarodową Unię Telegraficzną, która ustanowiła pierwsze międzynarodowe regulacje dotyczące telegrafii. W 1885 r. Berlińska Konferencja Telegraficzna wydała pierwsze zezwolenia na międzynarodowe połączenia telefoniczne, a w 1906 r. przyjęła standardy międzynarodowe (w tym sygnał SOS). W tym samym czasie przeprowadzono eksperymenty z nadawaniem programów radiowych. W Polsce, w 1918 r. powstała Państwowa Wytwórnia Aparatów Telegraficznych i Telefonicznych (PWATiT), która połączyła się następnie z Państwową Wytwórnią Łączności. Krótko przed wybuchem II wojny światowej był to jeden z najnowocześniejszych i największych zakładów w Polsce. Zatrudniał on 4,5 tysiąca pracowników.

BE&W

Komórkowa rewolucja

Od trzeciej dekady XX wieku datuje się gwałtowny rozwój telefonii, radiofonii i telewizji. Ogromne zapotrzebowanie na systemy łączności w wojsku nastąpiło po wybuchu II wojny światowej. Szybko konstruowano odbiorniki i nadajniki o coraz lepszych parametrach technicznych. Pod koniec wojny większość statków, samolotów, a nawet czołgów miała na wyposażeniu radiowe urządzenia łączności. Urządzenia te produkowano na masową skalę. Dzięki temu, producenci byli przygotowani do ich wprowadzenia na rynek konsumpcyjny po zakończeniu wojny. I tak, w USA, z powodzeniem wdrożono ruchome systemy łączności w policji, straży pożarnej, energetyce, sieciach wodociągowych i gazowych oraz w transporcie.

W końcu lat 40., w laboratorium Bella, powstała koncepcja telefonii komórkowej. Utworzenie sprawnie działającej sieci komórkowej wymagało jednak przyznania operatorom nowych częstotliwości, co nastąpiło w USA dopiero w latach 60. W tym okresie pracowano nad standardami technicznymi oraz regulacjami prawnymi, związanymi z wprowadzeniem nowych systemów. Pierwsze systemy telefonii komórkowej o szerokim zasięgu zaczęły funkcjonować w latach 80. W Stanach Zjednoczonych był to system AMPS, a w Europie skandynawski system NMT, europejska wersja AMPS nazwana TACS oraz mniej znane – francuska R2000 i niemiecka C-450. Te analogowe systemy, określane dziś mianem pierwszej generacji, cieszyły się ogromną popularnością. Liczba ich użytkowników rosła nadspodziewanie szybko, co ujawniło ograniczenia systemu, m.in. jego zbyt małą pojemność.

Początkowo w Europie sieci analogowe działały niezależne od siebie. Tzn., że abonenci z różnych sieci nie mogli komunikować się ze sobą. Dlatego już w 1982 r. rozpoczęto prace nad nowym, globalnym systemem. Pięć lat później powstało Memorandum of Understanding (MoU), międzynarodowa organizacja, mająca na celu wypracowanie jednego standardu telefonii komórkowej w różnych krajach. Efektem jej pracy był globalny system łączności (GSM). Pierwszą komercyjną sieć GSM uruchomiono w 1992 r., a kilka miesięcy później podpisano pierwszą umowę roamingową.

Tartak nad rzeką Nokia

Historia firm, sprzedających obecnie miliony telefonów komórkowych, sięga nierzadko stu i więcej lat. Ericsson został założony przez Larsa Magnusa Ericssona w 1876 r. jako warsztat naprawy urządzeń telegraficznych. To właśnie Lars wymyślił pierwszy aparat wyposażony w oddzielny, ręczny mikrofon, co dało początek nowoczesnym telefonom. Firma Ericsson jako pierwsza na świecie uruchomiła w 1981 r. system komórkowy NMT 450.

Założycielem firmy Nokia (1865 r.), przedsiębiorstwa przemysłu drzewnego w południowo-zachodnim rejonie Finlandii, był górnik. Firma eksploatowała młyn papierniczy nad rzeką... Nokia. Przygoda z telefonią rozpoczęła się dla firmy 100 lat później. Najpierw Nokia produkowała jedynie sprzęt dla wojska, dopiero w latach 80. XX wieku rozwinęła produkcję systemów i urządzeń dla sieci ruchomych. Pierwsze telefony komórkowe, opatrzone marką Nokia, przeznaczone dla sieci krajowej, ukazały się w roku 1981.

Firma Motorola, założona w 1928 r. przez braci Galwin, jako pierwsza seryjnie produkowała radia do samochodów Forda, Chryslera i General Motors już w latach 30. i 40. XX wieku. Autorstwa Motoroli jest również przebojowa krótkofalówka walkie-talkie, która swój chrzest bojowy przeszła w czasie II wojny światowej. To dzięki urządzeniom Motoroli, usłyszano na Ziemi głos Neil'a Armstronga, pierwszego człowieka na księżycu (1969).

Historia Siemensa zaczyna się w 1847 r. od utworzenia Przedsiębiorstwa Budowy Telegrafów. Wtedy przedsiębiorstwo zatrudniało dziesięć osób. Obecnie liczba jego pracowników na świecie sięga 400 tys. osób. Siemens zapisał się w historii wynalazkiem dynama, opatentowaniem lampy rentgenowskiej i stworzeniem metody podwodnego układania kabli.

Wiele znanych dzisiaj firm ma równie barwną historię co wymienione powyżej. Warto pamiętać, że początek każdego wielkiego wynalazku rodził się w umysłach niewielkiej garstki wizjonerów, poszukiwaczy nowych i lepszych rozwiązań.

Początki ruchomej komunikacji były nadzwyczaj skromne. Ze względu na techniczne ograniczenia, w 1976 r. pojemność systemu, działającego w Nowym Jorku, pozwalała na jednoczesne prowadzenie zaledwie 12 rozmów przy 500. abonentach całej sieci.

Wojskowe Internetu początki

Start Sputnika w 1957 r. dał początek erze satelitów telekomunikacyjnych. Niecałe zaś 20 lat temu pojawiło się kolejne, przełomowe rozwiązanie w dziedzinie łączności – Internet. Historia Internetu sięga końca lat 60. XX wieku. Wtedy to Departament Obrony USA rozpoczął projekt badawczy, realizowany przez agencję ARPA (Advanced Research Projects Agency), mający na celu stworzenie sieci komunikacyjnej dla potrzeb wojskowych. Internet jest zatem jednym z niewielu pozytywnych rezultatów wyścigu zbrojeń.

Dowództwo amerykańskie przewidywało, że w przypadku wojny atomowej już w pierwszych minutach starcia mogą zostać zniszczone tradycyjne środki łączności, a tym samym przestanie działać system wydawania rozkazów i porozumiewania się. Dlatego poszukiwano takiego rozwiązania, w którym połączenia między komputerami miałyby charakter zdecentralizowany, co uodparniałoby je na nuklearny atak. W 1969 r. powstała sieć ARPAnet, która na początku lat 70. połączyła piętnaście instytucji rządowych i akademickich. W 1973 r. utworzono połączenia międzynarodowe, do Wielkiej Brytanii i Norwegii. W 1974 r. Ray Tomlinson opracował program do przesyłania elektronicznych wiadomości w sieci (e-mail). W 1988 r. do Internetu było już podłączonych sześćdziesiąt tysięcy komputerów, a w 1992 r. – ponad milion. W latach 90. masowy dostęp do Internetu stał się możliwy, dzięki wykorzystaniu modemu. W sieci, obok ośrodków uniwersyteckich i instytucji rządowych, zaczęły funkcjonować firmy komercyjne i osoby prywatne.

W 1984 r. powstał system internetowych nazw domen. W 1991 r. uruchomiono pierwszy serwer WWW obsługujący adresy URL, język HTML i protokół HTTP. W Polsce, zespoły naukowców-entuzjastów podłączyły uczelnie Krakowa i Warszawy do światowej sieci. W ostatnich latach w rozwój technologii na potrzeby Internetu włączyły się największe firmy telekomunikacyjne. Globalna sieć stała się głównym narzędziem łączności i przekazu informacji. Już jakiś czas temu liczba przesyłek poczty elektronicznej zrównała się z liczbą tradycyjnych listów, użytkownicy mają dostęp do ponad miliarda stron www.

Warto pamiętać, że mimo gwałtownego rozwoju technologicznego, w całej Afryce jest obecnie mniej aparatów telefonicznych (wszystkich rodzajów) niż w samym Tokio. Co najmniej połowa ludzi na świecie nie korzystała nigdy z telefonu, a w jednej czwartej państw świata na stu mieszkańców nie przypada choćby jeden aparat. Umiejętne rozpowszechnianie technologii informatycznych leży także w interesie krajów nierozwiniętych, gdyż może przyczynić się do liberalizacji i demokratyzacji całej światowej społeczności.

;)

Podczas wykopalisk na terenie Niemiec, tamtejsi archeolodzy znaleźli na głębokości 50 m kawałki drutu miedzianego. Po wnikliwej analizie ogłosili, że już 2,5 tys. lat temu starożytni Germanie korzystali z łączności telefonicznej po drutach miedzianych. Na to archeolodzy brytyjscy rozpoczęli wykopaliska u siebie i na głębokości 100 m znaleźli kawałki szkła. Po ich zbadaniu ogłosili, że już 5 tys. lat temu ludy zamieszkujące te tereny korzystały z łącz światłowodowych.

Uczeni polscy przeprowadzili szeroko zakrojone poszukiwania w kraju. Niestety, ani na głębokości 50, ani 100, ani nawet 200 m nie znaleźli choćby kawałka szkła lub drutu miedzianego. Po przeanalizowaniu faktów ogłosili więc, że już 7 tys. lat temu starożytni Polanie korzystali z szeroko rozbudowanej sieci telefonii komórkowej.

BE&W

Będziesz **zaskoczony** roamingiem **Idei** **w Ameryce Północnej**

Oraz w wielu innych miejscach na Ziemi. Wystarczy, że przed wyjazdem za granicę nie zapomnisz dokonać aktywacji roamingu w sieci Idea. Dzięki 194 umowom roamingowym zawartym z operatorami z ponad 90 krajów całego świata będziesz mógł nadal swobodnie korzystać ze swojego telefonu.

Sprawdź, które kraje objęte są roamingiem Idei: Albania, Andora, Argentyna, Australia, Austria, Azerbejdżan, Bahrajn, Bangladesz, Belgia, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Brazylia, Bułgaria, Chiny, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Egipt, Estonia, Filipiny, Finlandia, Francja, Gibraltar, Grecja, Gruzja, Hiszpania, Holandia, Hongkong, Indie, Indonezja, Irlandia, Islandia, Izrael, Jordania, Jugosławia - Czarnogóra, Jugosławia - Serbia, Kambodża, Kanada, Katar, Kazachstan, Kirgistan, Kuwejt, Liban, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Macedonia, Makau, Malezja, Malta, Maroko, Mauritius, Mołdawia, Monako, Namibia, Niemcy, Norwegia, Nowa Zelandia, Palestyna, Peru, Portugalia, Rosja, RPA, Rumunia, Senegal, Seszele, Singapur, Słowacja, Słowenia, Sri Lanka, Stany Zjednoczone, Szwajcaria, Szwecja, Tajlandia, Tajwan, Tanzania, Tunezja, Turcja, Ukraina, Węgry, Wielka Brytania, Włochy, Wybrzeże Kości Słoniowej, wyspa Guernsey, wyspa Jersey, Wyspy Owcze, Zimbabwe, Zjednoczone Emiraty Arabskie.

Ciągle nowe pomysły

www.idea.pl

CO NOWEGO?

PAWEŁ WACŁAWSKI

Serwis godpodarczy „Pulsu Biznesu" w sieci Idea

Rosnące tempo życia gospodarczego wywołuje coraz większy popyt na informacje z dziedziny ekonomii. Natychmiastowy dostęp do informacji gospodarczych i finansowych pozwala menedżerom, analitykom i inwestorom na podjęcie szybkich i skutecznych decyzji. Wychodząc naprzeciw potrzebom rynku, PTK Centertel wspólnie z Pulsem Biznesu proponuje Abonentom sieci Idea serwis SMS-owy poświęcony najważniejszym wydarzeniom ekonomicznym w kraju i na świecie. Po aktywacji usługi będą Państwo otrzymywać trzy razy dziennie najświeższe informacje finansowe i gospodarcze za pomocą krótkich wiadomości tekstowych (SMS) przesyłanych do telefonu komórkowego. Informacje PB SMS będą przekazywane w postaci trzech wiadomości SMS dziennie (z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych):

- Pierwszy SMS, wysyłany po godz. 10:00, zawiera najważniejsze wskaźniki z otwarcia GPW oraz najświeższe informacje ekonomiczno-gospodarcze.
- Drugi SMS, wysyłany ok. godziny 13:00, zawiera najważniejsze informacje finansowe i gospodarcze oraz wybrane rekomendacje banków i biur maklerskich.
- Trzeci SMS, wysyłany tuż po godz.16:00, zawiera najważniejsze wskaźniki z zamknięcia GPW oraz najistotniejsze informacje finansowe i gospodarcze z kraju i z zagranicy.

W wyjątkowych sytuacjach możliwe jest także wysyłanie czwartego SMS-a z dodatkową informacją o ważnym wydarzeniu gospodarczym. Wiadomości SMS ograniczone są do 160 znaków, dlatego informacje nie mogą szeroko opisywać wydarzeń. Jednak atutem serwisu jest szybkość. Abonent, niezależnie od miejsca pobytu, będzie otrzymywać na swój telefon najważniejsze i najnowsze informacje finansowe i gospodarcze, które pojawią się w prasie dopiero w następnym dniu, a w telewizji w wieczornych serwisach informacyjnych. Serwis SMS-owy Pulsu Biznesu dostępny jest także za granicami Polski, we wszystkich krajach, w których operatorzy komórkowi mają podpisane umowy roamingowe z siecią Idea. Pełny opis wiadomości prezentowanych w serwisie SMS-owym znajdą Państwo na stronie internetowej www.pb.pl.

Aktywacja serwisu odbywa się poprzez wysłanie SMS-a o treści „PB" pod numer 7911. Aktywacja zostanie potwierdzona SMS-em zwrotnym. Jednorazowe wysłanie SMS-a pod numer 7911 umożliwia korzystanie z serwisu przez miesiąc lub do czasu anulowania subskrypcji. Na dzień przed końcem ważności subskrypcji do abonentów serwisu jest wysyłana wiadomość SMS, informująca o konieczności przedłużenia subskrypcji poprzez ponowne przesłanie SMS-a pod numer 7911. Anulowanie odbywa się poprzez wysłanie SMS-a o treści „STOP" pod numer 7011. Deaktywacja zostanie potwierdzona SMS-em zwrotnym. Opłaty za wysyłanie SMS-ów pod numery serwisu Puls Biznesu wynoszą 9 zł (+22% VAT) miesięcznie.

PKP SMSInfo
Odjazd za 1 zł!!! Para buch, SMS w ruch...

Chcesz wiedzieć, o której godzinie odchodzi pociąg InterCity z Gdańska do Zakopanego lub innych miejscowości? Nic prostszego, skorzystaj z rozkładu jazdy PKP dostępnego po wysłaniu SMS-a pod numer **7117**. Serwis obejmuje całą Polskę.

Dzięki nowej usłudze PKP SMSInfo Abonent dostanie szybką, rzetelną, a co najważniejsze gwarantowaną przez PKP, informację o trzech najbliższych odjazdach pociągów z wybranego przez siebie miasta.

Aby uzyskać informacje o odjazdach pociągów z danej miejscowości, należy wysłać pod numer 7117 SMS o treści: *PKP(odstęp)(stacja wyjazdowa)(odstęp)(stacja docelowa).*

Przykładowy format zapytania będzie wyglądał w następujący sposób:
PKP WARSZAWA KRAKOW

Można również wpisać tylko pierwsze litery miast (minimum trzy) np.:
PKP WARS KRA.

Dwuczłonowe nazwy miast należy wpisywać bez odstępu, np.: *JELENIAGORA*, lub podać pierwszą literę pierwszego członu nazwy i cały drugi, np.: *JGORA*.

Aby otrzymać odpowiedz o odjazdach pociągów po konkretnej godzinie i w danym dniu, należy wpisać poniższe dane:
PKP(odstęp)(stacja wyjazdowa)(odstęp)(stacja docelowa) (odstęp)(GGMM)(odstęp) (DDMMRR)

Pytanie o godziny odjazdów pociągów z Warszawy do Krakowa po 16.00, 7 listopada 2001:
PKP WARS KRA 16:00 07.11.01
lub bez znaków rozdzielających, np.:
PKP WARS KRA 1600 071101

W odpowiedzi dostaniemy informację następującej treści:
PKP, 07.11.2001, Warszawa Centralna -> Kraków Główny:16:05 (18:39) IC R, 17:05 (19:39) IC R, 18:05 (20:39) EX R

Gdzie *IC* oznacza pociąg InterCity, *EX* – Express, *P* – Pośpieszny, *+1* – następny dzień, *HOT* – hotelowy, *R* – rezerwacja miejsc. W nawiasach podawana jest godzina przyjazdu do stacji docelowej.

Dokładną instrukcję obsługi znajdziecie Państwo na stronach internetowych:
www.pkp.pl
www.monitel.pl

Opłata za wysłanie SMS-a pod numer 7117 wynosi tylko 1.00 zł netto.

Serwis PKP SMSInfo jest przygotowywany we współpracy z PKP i MONITEL S.A.

Nowe roamingi w Idei

FINLANDIA
Alands Mobiltelefon Ab
GSM 900
Kod sieci: 244 05
Nazwa sieci: AMT, Alands
Telefony: + 358 18 31232 (BOK); 118 (informacja krajowa)
Rozmowy krajowe: 1,15
Rozmowy do Polski: 2,48
SMS (wychodzący): 0,58

ROSJA
Uraltel
GSM 900
Kod sieci: 250 39
Nazwa sieci: RUS 39
Telefony: + 7 3432 768476 (BOK); 007 (informacja krajowa); 100 (informacja międzynarodowa)
Rozmowy krajowe: 2,99 (2,10)
Rozmowy do Polski: 10,79 (9,09)
SMS (wychodzący): 0,53

BERMUDY
Telecom Bermuda
GSM 900
Kod sieci: 350 01
Nazwa sieci: 350 01; BMU 01; Bermuda Tel
Telefony: +1441500 0811 (BOK); 411 (informacja krajowa); + 1 411 (informacja międzynarodowa)
Rozmowy krajowe: 2,76
Rozmowy do Polski: 11,48
SMS (wychodzący): 1,15

Wszystkie opłaty za połączenia podane są w złotówkach. Należy do nich doliczyć 15% narzutu administracyjnego i podatek VAT (22%) od narzutu (czyli – w uproszczeniu – 18,3%). Podane stawki ustalają poszczególni operatorzy i mogą one ulegać zmianom. Szczegółowe i aktualne informacje na temat stawek poszczególnych sieci można także uzyskać pod numerem bezpłatnych infolinii i w Internecie (www.idea.pl; plik w formacie MS Excel).

Krucjata przeciw chorobie

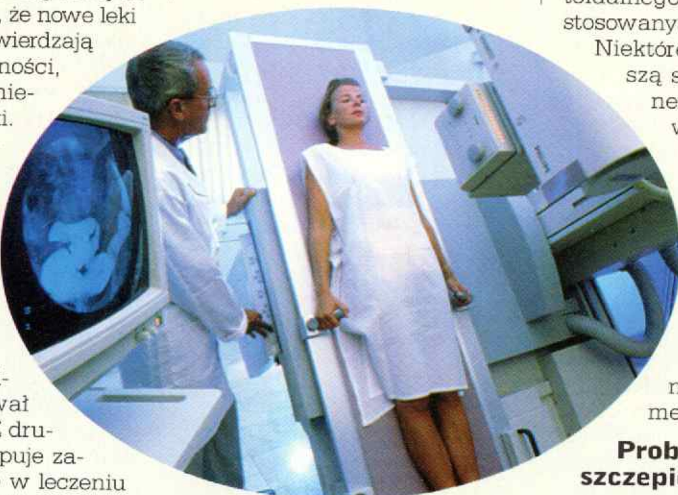
Każdego roku w medycynie dochodzi do ważnych odkryć. Pojawiają się nowe leki i terapie, poznawane są kolejne tajemnice ludzkiego organizmu. I choć lista niewiadomych wydaje się nie mieć końca, nie sposób zaprzeczyć oczywistym postępom.

MIKOŁAJ PAWLAK

Z jednej strony, współczesna medycyna boryka się z istotnymi problemami. Krytykuje się ją za odhumanizowanie i nieskuteczność w leczeniu chorób przewlekłych (alergii, astmy czy reumatyzmu), za coraz wyższe koszty leczenia i utrudniony dostęp do usług medycznych. Zdarza się, że nowe leki nie tylko nie potwierdzają swojej skuteczności, ale wywołują niepożądane skutki. Wystarczy przypomnieć historię z lekiem Lipobay na obniżenie poziomu cholesterolu w surowicy krwi, który stosowany razem z gemfibrozilem, powodował rozpad mięśni. Z drugiej strony, następuje zauważalny postęp w leczeniu wielu schorzeń. Wyznacznikami tego postępu są, w uproszczeniu, narodziny nowych leków, aparatury medycznej oraz metod leczenia.

Sposoby na chorobę Alzheimera

Postępująca utrata pamięci to jedna z głównych dolegliwości chorych na chorobę Alzheimera. Kilka miesięcy temu, firma Janssen-Cilag zarejestrowała na polskim rynku nowy lek – galantaminę – wykorzystujący nowe mechanizmy – działania. Dała tym samym nadzieję chorym jak i ich opiekunom na poprawę stanu zdrowia i zwiększenie samodzielności pacjentów. Dobra wiadomość dla kobiet cierpiących na tę chorobę ukazała się niedawno w amerykańskim czasopiśmie „Neurology". Najnowsze wyniki badań wykazały, że plastry, zawierające kobiece hormony – estrogeny, mogą efektywnie poprawiać pamięć u kobiet z łagodną i średnio zaawansowaną postacią choroby Alzheimera. Wciąż trwają badania nad wpływem estrogenów na mózg. Wyniki wielu doświadczeń pokazują, że mogą one mieć efekt ochronny dla neuronów oraz wymiany informacji między korą mózgu i regionem odpowiedzialnym za procesy pamięci. Rzeczywisty postęp przyniesie odkrycie preparatu, który będzie nie tylko łagodził objawy choroby, ale przede wszystkim skutecznie zapobiegał i opóźniał jej rozwój.

BE&W

Nowy lek stosowany w zapaleniu wątroby typu C

Światło w tunelu pojawiło się dla około 170 milionów osób, zakażonych wirusem zapalenia wątroby typu C. W Szwajcarii dopuszczono do obrotu nowy preparat – pegasys. Firma Roche podaje, że skuteczność preparatu może aż czterokrotnie przekraczać efektywność, dotychczas stosowanych, terapii.

Reumatoidalne zapalenie stawów – nowa nadzieja

Nowy sposób leczenia reumatoidalnego zapalenia stawów będzie możliwy, dzięki nowemu lekowi o nazwie Kineret. Lek, wyprodukowany przez firmę Amgen Inc. zawiera substancję czynną – anakinrę. W badaniach klinicznych lek uzyskał ponad piętnastoprocentową skuteczność. W leczeniu reumatoidalnego zapalenia stawów stosowanych jest wiele leków. Niektóre z nich mają większą skuteczność niż Kineret. Jednak nie wszyscy chorzy reagują tak samo na wszystkie leki. Kineret, którego działanie różni się od dostępnych środków, może być szansą dla tych pacjentów, którym nie pomogły inne metody leczenia.

Problematyczna szczepionka

Wśród brytyjskich lekarzy rośnie grupa, która zamierza stosować u dzieci pojedyncze szczepionki na odrę, świnkę i różyczkę, zamiast zalecanej przez rząd szczepionki potrójnej. Powodem jest podejrzenie o zwiększanie ryzyka rozwoju autyzmu. Obawy, że potrójna szczepionka odra-świnka-różyczka stosowana w wielu krajach, w tym również w Polsce, ma związek z rozwojem autyzmu u szczepionych nią dzieci, wybuchły w 1998 r., po opublikowaniu pracy przez zespół londyńskich lekarzy. Jednym z silniejszych argumentów, łączących szczepionkę z autyzmem był fakt, że liczba zdiagnozowanych przypadków tej choroby wzrosła wyraźnie, szczególnie wśród chłopców, od końca lat 80., kiedy to wprowadzono do użytku potrójną szczepionkę. Ponadto jest ona wiązana z ryzykiem wystąpienia stanu zapalnego jelit.

Z powodu obaw przed skutkami jej zastosowania, wielu rodziców w Wielkiej Brytanii zdecydowało się nie szczepić swoich dzieci. Liczba szczepionych dzieci spadła w Wielkiej Brytanii z 90% do ok. 85%, co budzi z kolei obawy przed wybuchem epidemii odry. „Nie stwierdziłem, by badania naukowe dostarczyły jednoznacznych dowodów za lub przeciw stosowaniu szczepionki" – mówi lekarz, który zadeklarował stosowanie pojedynczych szczepionek zamiast potrójnej. Lekarze wolą dawać rodzicom to, czego ci oczekują, zamiast rozważać bezpieczeństwo potrójnej szczepionki. Takie postępowanie jest zgodne z prawem i dlatego pojedyncze szczepionki będą używane wyłącznie przez prywatne gabinety lekarskie. Mimo to, przedstawiciele służby zdrowia krytykują lekarzy, którzy chcą stosować szczepionki pojedyncze, podkreślając, że zwiększają one ryzyko rozwoju jednej z chorób, a potrójna szczepionka jest opracowana tak, by przed tym ryzykiem chronić.

Paul Shattock, dyrektor Oddziału do Badań nad Autyzmem na Uniwersytecie Sunderland, popiera działania lekarzy, stosujących pojedyncze szczepionki. Podkreśla też, że środowisko naukowe nie podjęło wystarczająco efektywnych kroków w celu weryfikacji domniemanego związku pomiędzy potrójną szczepionką a rozwojem autyzmu. Praca badaczy brytyjskich nie wykazała spadku liczby nowych przypadków autyzmu, co teoretycznie powinno mieć miejsce z powodu ograniczenia zastosowania szczepionki. Jednak liczba dzieci, u których diagnozuje się autyzm, stale rośnie. Najnowsze dane, dostarczone przez badaczy z Sunderlandu wskazują, że autyzm dotyka jedno na

BE&W

150-200 dzieci, tj. cztery razy częściej niż wskazywały dotychczasowe szacunki. „Brak dowodów na szkodliwość potrójnej szczepionki nie jest dowodem na jej bezpieczeństwo" – mówi Shattock. „Nikt nie sugeruje, że ta szczepionka jest jedynym czynnikiem, który zwiększa ryzyko rozwoju autyzmu, ale może ona współdziałać z innymi czynnikami ryzyka".

Szpiegowskie badanie

Na amerykańskim rynku pojawiła się nowość – kapsułka zawierającą kamerę video do badania jelita cienkiego. Urządzenie M2A, wyprodukowane przez izraelską firmę Given Imaging Ltd., składa się z trzech elementów – jednorazowej kapsułki, wyposażonej w kamerę video, źródło światła, baterię, przekaźnik, antenę, którą pacjent połyka i następnie wydala; odbiornika, zakładanego wokół pasa pacjenta i ekranu, na którym lekarz może obserwować obraz, przekazywany przez kamerę. Kapsułka, o wadze 4 gramów i wymiarach 11 na 26 mm, przechodzi przez jelito, dzięki naturalnym skurczom przewodu trawiennego. Jest przy tym bezpieczna dla pacjentów i nie powoduje działań niepożądanych. Kamera robi dwa kolorowe zdjęcia na sekundę i może być wykorzystywana do wykrywania polipów, nowotworów, przyczyn krwawienia czy anemii. Amerykański Urząd ds. Żywności i Leków uznał, że urządzenie zwiększy możliwości badania jelita cienkiego, gdyż endoskopia nie umożliwia zbadania jelita na całej długości. Ponieważ bateria, konieczna do przekazywania obrazu z kamery, wystarcza na ok. osiem godzin, urządzenia nie można jeszcze zastosować do zbadania całego przewodu pokarmowego.

Zachęta dla palaczy

Według doniesień fińskich uczonych, długoterminowa obserwacja dużej grupy pacjentów dowiodła, że nawet czasowe zaprzestanie palenia pomaga opóźnić pogarszanie się funkcji płuc i zmniejszyć ryzyko śmiertelności.

Palacze, którzy rzucili i próbujący zerwać z nałogiem, mieli niższy spadek czynności płuc od palących stale, we wszystkich kategoriach podstawowych funkcji płuc. Podczas 30. letniego okresu obserwacji, „osoby, które nigdy nie paliły, dawni palacze i próbujący rzucić nałóg wykazywali znacząco niższą śmiertelność niż palący stale."

Dobre efekty, nawet czasowego rzucania palenia, w poprawie czynności płuc są zachęcające, ponieważ dla wielu palaczy zerwanie z nałogiem wymaga wielu prób" – uważa jeden z badaczy.

Geny i dieta a poziom cholesterolu

Badacze z uniwersytetu w Pitsburghu opublikowali niedawno wyniki badań na bliźniętach. Badania wykazały, że chociaż poziom cholesterolu we krwi zależy przede wszystkim od cech genetycznych, dieta też ma znaczenie. Analiza ponad dwustu par identycznych bliźniąt w wieku od 18 do 30 lat wykazała, że poziom cholesterolu w ich krwi wykazuje większe podobieństwo, niż u rodzeństwa czy bliźniąt dwujajowych (które nie są genetycznie identyczne). Natomiast widoczne, niewielkie odchylenia zależne są od diety i środowiska. Są to pierwsze badania na identycznych bliźniętach, które potwierdziły związek między dietą i innymi czynnikami środowiskowymi, a cholesterolem.

Geny zapobiegają tyciu

Według szwedzkich naukowców, którzy kilka tygodni temu opublikowali swoje badania na łamach pisma „Circulation", jeden wariant genu białka, związanego z cząsteczkami „dobrego cholesterolu", może ograniczać magazynowanie tłuszczu w organizmie. Białko o nazwie apolipoproteina A-II jest składnikiem lipoprotein o wysokiej gęstości (HDL), zwanych potocznie „dobrym cholesterolem", tj. cząsteczek, które biorą udział w transporcie cholesterolu z krwiobiegu i innych tkanek do wątroby. Jeśli proces zostaje zaburzony, cząsteczki cholesterolu odkładają się w ściankach naczyń krwionośnych, co sprzyja rozwojowi miażdżycy naczyń i w konse-

Oferta dla Uczestników programu Idea Profit

KLINIKA LEKARSKO-STOMATOLOGICZNA PERFEKT-MED.
Do 15% rabatu na usługi lekarskie i dentystyczne.
Warszawa, Pl. Dąbrowskiego 12,
tel.: (22) 826 60 60

AEROFIT – CENTRUM SZKOLENIA INSTRUKTORÓW FITNESS
10% zniżki na szkolenia instruktorów fitness.
Olsztyn, ul. Żurawskiego 1a/10,
tel./faks: (89) 541 47 15

LIFE – KOSMETYKA CIAŁA
20% rabat na wybrane zabiegi kosmetyczne.
Warszawa, ul. Moniuszki 10,
tel.: (22) 827 79 48

KOSMETYKA – GABINET ODNOWY BIOLOGICZNEJ
10% rabat na usługi kosmetyczne.
Warszawa, ul. Bracka 23/24,
tel.: (22) 827 65 70

HANSA-MED. INTERNATIONAL
Do 10% zniżki na usługi stomatologiczne.
Warszawa, ul. Długa 4,
tel.: (22) 831 72 00

VITA-DENT STOMATOLOGIA
10% zniżki na leczenie zachowawcze oraz dodatkowe rabaty w zależności od rodzaju karty Profit i oferowanych usług.
Warszawa, ul. Grzybowska 16/22,
tel.: (22) 620 63 65

STUDIO FITNESS TWÓJ SUKCES
Do 15% zniżki na usługi.
Warszawa, ul. Moniuszki 10,
tel.: (22) 827 83 95, 827 67 83

kwencji wystąpieniu udaru mózgu lub zawału serca. Wyniki wcześniejszych badań pokazały, że wzrost poziomu A-II w organizmie może spowalniać procesy transportowania cholesterolu do wątroby, co z kolei objawia się jego gromadzeniem w ściankach naczyń. Badania nad wpływem specyficznych wariantów genu na apolipoproteinę A-II, przeprowadzone u ponad 500 zdrowych mężczyzn w wieku 50 lat wykazały, że osoby, posiadające badany wariant genu, miały ogólnie niższy poziom apolipoprotein A-II, szybszy metabolizm trójglicerydów, oraz mniejszy obwód w pasie w porównaniu z grupą, która miała odmienny wariant. „Nasze badania po raz pierwszy udowodniły, że apolipoproteiny A– II pełnią u ludzi istotną rolę w metabolizmie trójglicerydów oraz w procesach magazynowania tkanki tłuszczowej" – komentuje dr Hooft. Badacz podkreśla, że ponieważ nowoodkryty wariant obniża poziom apolipoprotein, może też obniżać ryzyko rozwoju miażdżycy.

Zwiększone ryzyko raka trzustki u osób otyłych

Niedawno opublikowane badania populacyjne świadczą o tym, że zarówno u kobiet, jak i mężczyzn, otyłość wydaje się znacząco zwiększać ryzyko raka trzustki, podczas gdy umiarkowana aktywność fizyczna redukuje to ryzyko u osób otyłych. „Wyniki nasuwają nam myśl, że podwyższony poziom cukru i insuliny we krwi odgrywa rolę w raku trzustki. Dlatego modyfikacja zachowania może być drogą do obniżenia ryzyka rozwoju raka trzustki" – uważa autor, dr Dominique S. Michaud. Dr Michaud, wraz ze współpracownikami z National Cancer Institute w Rockwill, zbierała dane z dwóch dużych grup, liczących w sumie ponad 150 tysięcy osób. W trakcie wieloletniej obserwacji, u 350 osób rozpoznano raka trzustki, z czego 60% stanowiły kobiety. Wśród uczestników obu grup wskaźnik masy ciała (BMI) był znacząco związany z ryzykiem raka trzustki. Po wzięciu pod uwagę znanych czynników ryzyka, kobiety i mężczyźni ze wskaźnikiem BMI, wynoszącym 30 lub więcej, miały o 72% większe ryzyko raka trzustki w porównaniu do kobiet i mężczyzn z BMI poniżej 23. Według naukowców z Robert Lurie Comprehensive Cancer Center w Chicago, nadal nie jest jasne, czy inne czynniki zależne od stylu życia takie jak dieta, wielkość i częstość posiłków lub ekspozycja na insulinę mają wpływ na ryzyko raka trzustki. Natomiast pewne jest, że prewencja raka trzustki powinna uwzględniać zmiany w stylu życia.

BE&W

Serce nie lubi kawy

Mało aktywny tryb życia i nieprawidłowa dieta to powszechnie znane czynniki, pogarszające stan naszego serca. Mało kto przypuszczał, że tak niewinny nawyk, jak jedna kawa dziennie też może się do tego przyczyniać. Norwescy naukowcy wykazali, że kawosze, którzy zaprzestali spożywania kawy, obniżyli poziom cholesterolu i homocysteiny we krwi. Wysokie poziomy tych substancji zwiększają ryzyko chorób serca. Amatorzy kawy mają zatem powód do niepokoju. Problemu nie rozwiązuje stosowanie standardowych filtrów. Dr Christensen, ze szpitala uniwersyteckiego w Oslo, zauważył istotny wpływ terpenoidów, które są jedynie częściowo usuwane przez filtr, na zwiększenie stężenia cholesterolu. „Jeżeli poziom cholesterolu lub homocysteiny jest za wysoki i oprócz tego człowiek konsumuje duże ilości kawy, powinien rozważyć zmniejszenie spożycia tego napoju" – dodaje badacz.

Niejako w odpowiedzi na te niepokojące wieści, na łamach prestiżowego czasopisma „Journal of American Medical Association", ukazał się artykuł, prezentujący wyniki zespołu badaczy, prowadzonego przez prof. Jeffrey'a A. Tice'a z uniwersytetu w San Francisco. Okazało się, że „dowody korzystnego wpływu witaminy B12 i kwasu foliowego na serce są dużo bardziej przekonujące niż w przypadku czosnku, witaminy E czy innych składników, których zastosowanie promuje się w leczeniu i w prewencji chorób serca".

Badania kliniczne wykazały, że kwas foliowy wraz z witaminą B12 może znacznie obniżać poziom homocysteiny. Dowiedziono tego, analizując poziom homocysteiny u Amerykanów na przestrzeni ostatnich lat. Wyniki były zaskakujące. Okazało się, że obowiązek wzbogacania wszystkich produktów zbożowych w kwas foliowy, spowodował znaczny spadek poziomu homocysteiny we krwi.

Prof. Lee Goldman z Wydziału Medycyny na Uniwersytecie Kalifornijskim, który również brał udział w badaniach, w ten sposób sformułował nowe możliwości zastosowania odkryć: „Zażywanie kwasu foliowego i witaminy B12 jest nie tylko skuteczne w terapii chorób serca, ale też może tym chorobom zapobiegać. Dzięki stosowaniu tego kwasu, można by ograniczyć wydatki na leczenie chorób serca, które wymagają drogich leków i kosztownych metod". Oblicza się, że stosowanie tych dwóch witamin w zapobieganiu i leczeniu chorób serca na przestrzeni następnych dziesięciu lat, w samych Stanach Zjednoczonych pozwoliłoby zaoszczędzić około 24 mld dolarów.

Serce nie wytrzymuje w weekendy

Z raportu, opublikowanego w sierpniowym numerze „The Heart" wynika, że mężczyźni w średnim wieku częściej dostają zawału serca w czasie weekendu niż w in-

ne dni tygodnia. Natomiast u starszych mężczyzn kryzysy sercowe najczęściej zdarzają się w poniedziałki.

„Wpływ wieku na rozkład śmiertelności zawałowej nie był dotychczas zbyt częstym tematem badań" – twierdzą naukowcy. – „Wyższa liczba zgonów w czasie weekendów wykazana w naszym badaniu potwierdza wyniki niektórych prac, ale nie wszystkich. Choć nie da się wyjaśnić dokładnie tego zjawiska, istnieje możliwość, że młodzi dorośli angażują się w wyczerpujące zajęcia podczas weekendów i przez to zwiększają ryzyko zawału serca".

Lepsza metoda wykrywania raka prostaty

Szybsze i pewniejsze wykrywanie raka prostaty będzie możliwe, dzięki nowemu testowi, opracowanemu przez zespół kalifornijskich naukowców z uniwersytetu w Berkeley. Metoda, oparta na systemie mikroskopijnych dźwigienek, pokrytych przeciwciałami, pozwoli wykryć obecne we krwi białko, charakterystyczne m.in. dla raka prostaty. Prostata to gruczoł wielkości kasztana, znajdujący się przy ujściu pęcherza moczowego u mężczyzn. Rak tego gruczołu jest w pierwszej piątce najczęstszych nowotworów. W Polsce choruje na niego 1 na 5000 mężczyzn w średnim wieku, natomiast wśród 80-latków już 1 na 1200. Oczywiście, im wcześniej rak zostanie wykryty, tym większe szanse na jego wyleczenie. Ważną metodą diagnostyczną jest oznaczanie we krwi antygenu PSA. Nie tylko pozwala to wykryć wcześnie raka, ale i monitorować postęp choroby oraz skuteczność leczenia. Obecnie stosowane testy, wykorzystujące enzymy czy substancje fluoryzujące, są jednak skomplikowane i kosztowne. Powierzchnie mikroskopijnych pręcików, powleczonych warstwą złota, pokrywa się przeciwciałami specyficznymi dla PSA. Jeśli dźwigienka wejdzie w kontakt z płynem, zawierającym badaną substancję, następuje wygięcie dźwigienki. Taką zmianę można wykryć za pomocą lasera i detektora czułego na położenie wiązki. Eksperymenty wykazały, że metoda sprawdza się w szerokim zakresie stężeń, obecne zaś w surowicy inne białka nie wpływają na rezultaty. Nowa technika ma być prostsza i tańsza od dotychczasowych, co z pewnością przyczyni się do spopularyzowania testu i lepszego wykrywania raka we wczesnym stadium. W chwili obecnej większość nowotworów wykrywana jest zbyt późno, by zastosować skuteczne leczenie.

Dieta na ból brzucha

Znaczną część pacjentów cierpiących na jedną z najczęstszych dolegliwości, objawiających się bólem brzucha – Zespół Jelita Nadwrażliwego, można skutecznie leczyć dietą. Według badań dr Clarisse Bohmer i dr Hansa Tuynman'a z Vrije Universiteit aż 20 % chorych może odczuć znaczącą poprawę jedynie dzięki powstrzymaniu się od spożywania produktów mlecznych. Głównym podejrzanym jest w tym przypadku laktoza, czyli cukier mlekowy, znajdujący się we wszystkich produktach mlecznych. Stwierdzono, że ponad 20% pacjentów z IBS miało nietolerancję laktozy. Wniosek z tego, że lekarze powinni badać tolerancję laktozy u pacjentów, u których podejrzewają Zespół Jelita Nadwrażliwego.

Druga twarz Talidomidu

Po blisko czterdziestu latach powraca do leczenia Talidomid – lek, który w swoim poprzednim wcieleniu przyczynił się do narodzin tysięcy kalekich dzieci. Wtedy stosowany był jako lek uspokajający dla kobiet w ciąży, teraz ma za zadanie leczenie nowotworu krwi – szpiczaka mnogiego.

Uczeni są ostrożni i, pomimo obiecujących wyników, nadal obawiają się stosowania Talidomidu. Jednak wyraźna skuteczność w walce z nowotworem przemawia na korzyść ponownego wprowadzenia leku na rynek. Ostateczne zdanie należeć będzie do Agencji Kontroli Żywności i Leków w USA, która niebawem wyda swą opinię w tej sprawie.

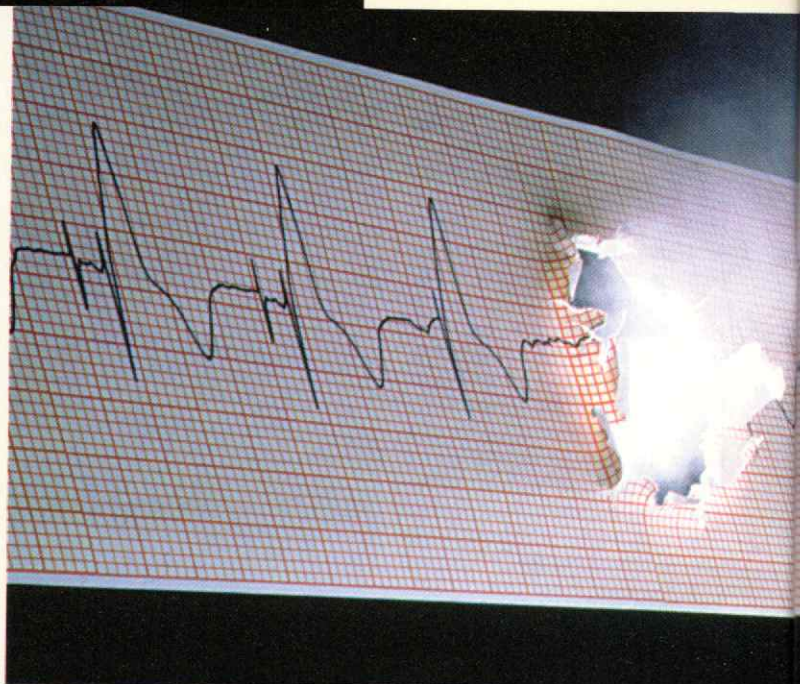
oprac. dr med.

BE&W

Rozważni żyją dłużej

Konkuzje dr nauk medycznych – Macieja Kisiela

Od kilku lat obowiązuje w Polsce nowy model pracy i zaangażowania zawodowego. Ludzie pracują do 14. godzin dziennie, niekoniecznie tylko dla wielkich pieniędzy, ale też dla własnego rozwoju, kariery, poczucia sprawczości. Bez względu na to, jakie powody decydują o wyborze takiego stylu życia, zawsze stoi za nim stres, obniżenie odporności i widmo wielu schorzeń – od tych łagodnych do najpoważniejszych.

Nie da się jednoznacznie powiedzieć, jakie dotykają ich choroby, ponieważ zależą one od wielu różnych czynników – przede wszystkim od wieku, czasami od płci. Pewne schorzenia częściej występują u kobiet, inne u mężczyzn. Człowiek młody i bardzo silny, nawet jeśli pracuje intensywnie, może nawet przez długi czas nie odczuwać zmęczenia i nie skarżyć się na żadne dolegliwości. Istnieją też tacy osobnicy, którzy, przekraczając próg domu, potrafią rozładować napięcie nerwowe i odciąć się od stresu, związanego z wykonywaną pracą. To są takie „fenomeny", które z założenia niczym się nie przejmują. Mają jakiś ważny dla siebie, ale skromny cel i bazują na tym minimum, wiedząc, że nie zostanie im odebrane. Owe minimum stanowi dla nich mocny grunt, po którym bezpiecznie się poruszają. Tacy ludzie mają szansę nie przynosić toksyn do domu.

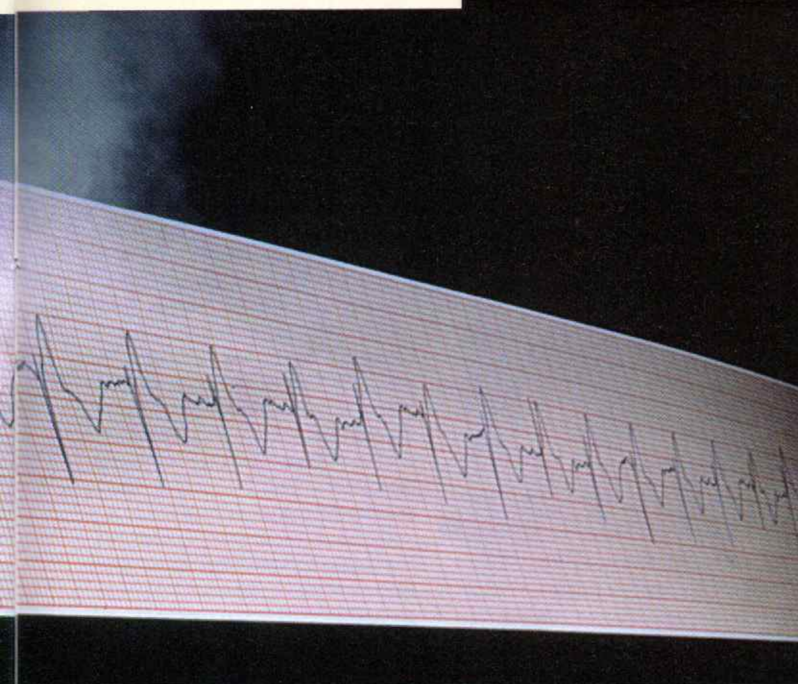
W odróżnieniu od nich, większość ludzi uczestniczy w gigantycznym maratonie i wpada często w spiralę napięć. Wtedy nawet młody organizm zaczyna odczuwać znużenie. Na początku jest to „czyste zmęczenie", które przechodzi w patologie związane z napięciem. Czasem pojawiają się objawy, które sygnalizują potencjalną chorobę, ale same chorobą jeszcze nie są – np. brak apetytu lub apetyt niepohamowany. Działanie stresu wzmacniają oczywiście takie czynniki, jak używki – kawa i herbata, spożywane codziennie w dużych ilościach.

BE&W

Każdy człowiek jest genetycznie zaprogramowany, jeśli chodzi np. o zmiany miażdżycowe. Szybkie tempo życia, pobudzenie układu nerwowego przyczynia się do ciągłej stymulacji kory nadnerczy. Zaczynają się wydzielać takie substancje, jak katecholaminy – adrenalina i noradrenalina, które mają wpływ m.in. na układ krążenia. Podnoszą one ciśnienie krwi. Wcześniej, wysportowane po szkole i studiach, serce, biło 50-60 razy na minutę, teraz – pod wpływem stresu, musi służyć organizmowi eksploatowanemu do granic możliwości. Zdenerwowaniu towarzyszy pocenie się, organizm szybciej odczuwa zmęczenie, człowiek czuje „serce w gardle", łomot serca w klatce piersiowej, czasem odrętwienie kończyn i często, z takimi objawami, budzi się w nocy. Lęk narasta zwłaszcza w godzinach wieczornych. Są to klasyczne objawy przemęczenia i cena intensywnego trybu życia. A to dopiero początek kłopotów.

Jeżeli człowiek żyjący w ciągłym stresie nie cierpi na pierwotne nadciśnienie tętnicze, to nagły wzrost ciśnienia pojawia się u niego zwykle w ciągu tygodnia pracy, a znika w weekendy. W dni wolne z kolei pojawiają się bóle głowy, łamanie w kościach, człowiek czuje się znużony i chory. Ma to związek z faktem, że nagle opadają emocje nagromadzone w ciągu całego, przepracowanego ciężko tygodnia. Złe samopoczucie zmusza człowieka do odpoczynku, dzięki czemu w poniedziałek znowu jest gotowy do wysiłku. Takie objawy dotykają nie tylko ludzi powyżej 40. roku życia, ale również młodych, którzy do niedawna tryskali zdrowiem.

Najgorszy z nawyków – palenie papierosów – powoduje wzrost ciśnienia, gdyż zwęża naczynia krwionośne. Jeden papieros może na krótko pobudzić do myślenia. Zależnie od organizmu są to 2-3 godziny. Jednocześnie oddziałuje na układ naczyniowy, powodując zwężenie naczyń krwionośnych. Jeżeli palacz ma żylaki kończyn dolnych albo przyjmuje leki antykoncepcyjne, staje przed niebezpieczeństwem zakrzepicy, która zaczyna się w kończynach dolnych. Schorzenie to może nieść poważne następstwa udaru mózgowego, zatorowości naczyń płucnych lub w najcięższej postaci następstwa neurologiczne. Palacz, chociaż zdaje sobie sprawę ze szkodliwości nałogu, traktuje go jako konieczność, porówny-

BE&W

walną z koniecznością picia wody. Jako że dolegliwości nie pojawiają się natychmiast, zwykle bagatelizuje sprawę. Jednak w końcu, może nawet po dłuższym czasie, przyjdzie mu zapłacić wysoki rachunek. Pacjent z patologią naczyniową, który nie uwierzy, że musi przestać palić papierosy, przekreśla sens i wartość leczenia go. U pacjentów, którzy to rozumieją i odrzucają papierosy, natychmiast widać zmiany. Po pierwsze – po wyglądzie, po drugie – po efektach klinicznych i po efektach dodatkowych badań.

Kolejne dolegliwości, będące następstwem szybkiego tempa życia, to np. bóle brzucha. Związane oczywiście z „niechlujnym" odżywianiem – jedzeniem byle czego i do tego nieregularnie.

Niespełna 10 lat temu, zmieniono teorię na temat przyczyn choroby wrzodowej. Okazało się, że wywołuje ją bakteria Helicobacter pylori. Powoduje ona zmiany w błonie śluzowej żołądka, w wyniku czego dochodzi do jego owrzodzenia.

Zagrożenia dla błony śluzowej żołądka to groźna kombinacja używek, sposobu odżywiania, trybu życia i stresu, która w końcu owocuje bólami brzucha. Bóle mogą pojawiać się także w klatce piersiowej. Nie są one jednoznaczne z bólem serca, czego ludzie bardzo się boją. Miejscem pochodzenia takiego bólu może być ściana klatki piersiowej, a nie narząd wewnętrzny. Czasami są to nerwobóle, czasami ból pochodzi z przełyku – z powodu zapalenia błony śluzowej przełyku. Gdy treść żołądka jest wypychana do przełyku, powstaje zapalenie, które może prowadzić do jego owrzodzenia. W takim przypadku pacjent odczuwa rozpierające bóle w klatce piersiowej.

Bóle odczuwane w jamie brzusznej, potęgowane przez szybkie tempo życia, mogą pochodzić również z jelita grubego. Stres i używki wzmacniają ból przy stanie zapalnym tego jelita. Widoczne jest to przy ciężkich, lecz rzadkich schorzeniach, które nazywają się colitis ulcerosa i choroba Leśniowskiego-Crohna. Oba te przypadki nie mają źródła w stresie, lecz stres je nasila.

U niektórych ludzi stres wywołuje biegunki i bóle kolkowe, które nie pozwalają normalnie funkcjonować. Dotknięci tą przypadłością nie mogą pracować, a zagrożeni utratą pracy, wpadają w jeszcze większy stres.

Pojawia się oczywiste pytanie, jak sobie radzić z takimi problemami? Radykalne rozwiązanie w rodzaju natychmiastowego porzucenia stresującej sytuacji i nałogów jest raczej niewykonalne. Można za to uregulować i ograniczyć czasowo wysiłek. Pora lunchu, przysługująca pracownikom biur, przeznaczona jest na spokojne zjedzenie posiłku i oderwanie się od pracy. Na pewno nie jest to czas na załatwianie dziesiątek innych spraw i telefonowanie. Każdy powinien wyplenić takie nawyki, ponieważ w przeciwnym razie pojawią się, niezależnie od wieku, wspomniane objawy. A to powinien być sygnał do przeciwdziałania.

Brak przeciwdziałania prowadzi nie tylko do opisywanych wyżej schorzeń. Pogłębiająca się choroba i towarzyszący jej ból mogą wywołać depresję. Depresja zaś odbiera chęć do leczenia, pacjent poddaje się. A od załamania psychicznego do samobójstwa jest już krótka droga.

BE&W

Każdy pracownik, po kilku godzinach pracy, powinien zrobić sobie przerwę. W tym czasie ma po prostu zwolnić tempo. Nie musi bynajmniej jeść wtedy posiłku. Może popatrzeć w okno czy zwyczajnie na chwilę „zniknąć".

Zbawczy, dla intensywnie zapracowanych i zamkniętych przez całe dnie w biurach, jest wysiłek fizyczny. Powinien być on jednak dostosowany do indywidualnej wydolności człowieka. Wydolność tę można zwiększyć, ale nie wolno robić tego gwałtownie. Tymczasem wiele osób narzuca sobie reżim zbyt intensywnych ćwiczeń.

Na pochwałę wysiłku fizycznego należy powiedzieć, że w większości przypadków, mimo różnych schorzeń, można i powinno się wykonywać ćwiczenia, dobrane odpowiednio do możliwości organizmu. Wysiłek należy aplikować sobie stopniowo. Bezpiecznie jest zacząć od spacerów, a dopiero na końcu odwiedzić fitness club czy siłownię. Stanowczo nie należy od nich zaczynać po latach bierności fizycznej. Ćwiczenia w siłowni poważnie angażują wszystkie mięśnie, łącznie z mięśniem sercowym, co jest niebezpieczne. Dla własnego dobra trzeba porzucić sen o ekspresowym poprawieniu rzeźby mięśni.

W kontekście wpływu na zdrowie nie sposób przecenić wagi odpowiedniej diety, stałego spożywania wody mineralnej i soków owocowych. Osoby otyłe, przed przyjęciem diety powinny bezwzględnie odwiedzić specjalistę. Nie wolno walczyć z otyłością na podstawie zasłyszanych od znajomych rad, artykułów o cudownych dietach, tabletkach hamujących łaknienie itd. Każdy przypadek wymaga oceny przez specjalistę i tylko on może dobrać odpowiednią metodę walki z nadwagą.

Każdy człowiek ma genetycznie zakodowaną tolerancję na określone składniki, ale jednocześnie ma potrzebę doznań estetycznych i smakowych. Dlatego trudno mu całkowicie wyeliminować z diety sól, cukier czy ostre przyprawy. Receptą na rozwiązanie dylematu albo smak, albo cukier-biała śmierć, jest zwyczajnie umiar.

Charakterystyczną właściwością współczesnego świata jest wzrost oddziaływania czynników fizykochemicznych i emocjonalnych, do których organizm ludzki nie zawsze może się przystosować. Następstwem tego są zwykle niekorzystne, chorobowe napięcia fizjologiczne, które próbujemy łagodzić za pomocą leków, alkoholu, a nawet narkotyków. Istnieją alternatywne środki zapobiegawcze, spośród których zdecydowanie największe znaczenie ma psychoterapia.

Cierpienie i obiektywizm

Profil: Psychoterapia jest od wieków znaną w medycynie metodą leczenia np. nerwic czy zaburzeń osobowości. To dziedzina pokrewna psychologii, lecz zarazem odrębna. Tymczasem, słów psycholog i psychoterapeuta często używa się wymiennie, nie dostrzegając różnicy między nimi.

Psychoterapeuta, Izabella Kurzejewska: Psycholog określa problem i udziela porady. Natomiast psychoterapeuta nie stawia diagnozy, nie udziela rad, nie ocenia. Jego zadaniem jest pomoc w rozwiązaniu problemu. Psychoterapia nie jest wyłącznie zarezerwowana dla zaburzeń osobowości. To także skuteczna metoda pomocy ludziom przeżywającym kryzys. Spotkania z psychologiem mogą ograniczać się do kilku, a nawet jednej wizyty, natomiast sesje terapeutyczne trwają czasami lata.

P: Terapia krótko czy długoterminowa, grupowa czy indywidualna? Co decyduje o wyborze którejś z nich?

I.K.: Problem pacjenta określa zarówno czas terapii, jak również metodę leczenia. Czasami jest to problem przez pacjenta zdefiniowany, czasami nazwanie rzeczy po imieniu przychodzi w trakcie terapii. Niezależnie od tego, wszyscy pacjenci oczekują od terapeuty pomocy w rozwiązaniu swoich problemów. Niekiedy wystarczy na to kilka spotkań. Niekiedy terapia trwa lata. W trakcie sesji może się okazać, że problem pacjenta ma głębsze podłoże. Gdy np. u podstawy poczucia samotności leżą nierealne oczekiwania w stosunku do partnerów, czego konsekwencją są częste z nimi rozstania. Jeżeli pacjent podejmie decyzję o objęciu terapią innych problemów, czas terapii się wydłuża.

Grupowa forma psychoterapii okazuje się skuteczna przede wszystkim przy uzależnieniach i określonych problemach rodzinnych. Zajęcia prowadzone są w grupach, dzięki czemu pacjent ma szansę przekonać się, że jego problem dotyka także innych. Może porównać swoją sytuację z położeniem obcych mu ludzi i poznać ich sposoby radzenia sobie ze swoimi problemami. Tych możliwości nie daje terapia indywidualna, której sesje koncentrują się wokół konkretnego przypadku. Nie oznacza to jednak, że terapie grupowa i indywidualna wzajemnie się wykluczają. Wręcz przeciwnie – obie uzupełniają się i przy niektórych problemach, np. uzależnieniach, odgrywają równie istotną rolę.

P: Jakie metody stosują psychoterapeuci?

I.K.: Podstawą terapii zarówno grupowej, jak i indywidualnej jest rozmowa. Rozmowa kontrolowana. Pacjenci czasami odczuwają zniecierpliwienie, że terapeuta rzadko się odzywa, nie zasypuje pytaniami, nie daje gotowych recept. Nie takie jest jego zadanie. Psychoterapeuta powinien słuchać ze zrozumieniem i zadawać pytania, które nakierowują na problem. Prowadzą do tego, że pacjent sam wpada na pomysł, jak swój problem rozwiązać. Podczas spotkań z psychoterapeutą nie padnie np. zdanie: Pan musi zmienić pracę, ale może zostać sformułowane pytanie: Jak by się Pan czuł, gdyby zmienił Pan pracę? Współpracę pomiędzy pacjentem i terapeutą podczas sesji mogą też uzupełniać zadania domowe – spróbuj przez tydzień nie krzyczeć, że przyszedł pijany i zobacz jak się z tym czujesz? Przygotowanie teoretyczne w tym zawodzie jest niezwykle istotne, lecz często to praktyka, doświadczenie podpowiadają, jaka metoda będzie najlepsza w konkretnym przypadku.

P: Czy praca z młodzieżą lub dziećmi wygląda inaczej?

I.K.: Metoda pracy z nastolatkami czy młodzieżą jest taka sama jak z osobami dorosłymi. Inaczej natomiast postępuje się z dziećmi. Operuje się metaforą, pracuje razem z tekstem literackim. Dziecko nie potrafi zdefiniować swojego problemu. Może powiedzieć – mama mnie bije, ale ma kłopoty z określeniem własnych uczuć, nie potrafi ich jeszcze nazwać.

Młodzież przychodzi do terapeuty, jak do przyjaciela. Do osoby, przed którą można się wygadać i dostać potwierdzenie – ja jestem w porządku, rodzice są do niczego. Ale tego potwierdzenia nie dostają – terapeuta nie ocenia, nie krytykuje, nie potwierdza. Młodzież reaguje bardzo emocjonalnie, choć na początku praca z nimi naznaczona jest pewnym przymusem. To rodzice, a nie oni podjęli decyzję o rozpoczęciu terapii. Rodzi to w młodych ludziach bunt, który terapeuta musi przełamać. Dla rodziców decyzja poddania dziecka terapii nie jest taka trudna. Dostrzegają problem i próbują sobie z nim poradzić. Inaczej jest, gdy inni ludzie, na przykład nauczyciele, sugerują konieczność udania się do specjalisty. Wówczas rodzice mogą przyjąć pozycję obronną – chcą ochronić swój status dobrego rodzica.

P: Zmiany polityczne, gospodarcze i społeczne ostatnich lat sprawiły, że żyjemy w nowej rzeczywistości. Żyjemy szybciej, a nerwowość i frustracja wręcz wpisane są w codzienność. Czy w związku z tym chętniej szukamy pomocy psychoterapeuty?

I.K.: Na pewno więcej osób działa na granicy własnych możliwości i dobrze by było, żeby sięgnęły po pomoc terapeuty. Jednak nie widać pędu społeczeństwa w tym kierunku. Wręcz przeciwnie. Daje się zaobserwować niechęć ludzi do ujawniania swoich słabości. A podjęcie decyzji o poddaniu się terapii, to przecież przyznanie się przed samym sobą – nie daję sobie rady. Nie można też zapomnieć, że decyzja ta wiąże się zwykle z określonymi nakładami finansowymi. Trudno mówić o wzroście popularności, czy też zainteresowania psychoterapią. W dalszym ciągu pomocy u terapeutów szukają przede wszystkim ludzie wykształceni i zamożni, a to dość wąskie środowisko. Natomiast wbrew powszechnym przekonaniom, ludzie, którzy żyją w szalonym pędzie, w pogoni za karierą nie są częstymi gośćmi terapeutów. Nie mają na to czasu.

P: A może niechęć do psychoterapii wiąże się z uczuciem wstydu. Być może ludzie obawiają się reakcji otoczenia?

I.K.: To poczucie wstydu na pewno wciąż istnieje w społeczeństwie. Ale coraz częściej podnosi się na forum publicznym tematy przez lata uznawane za tabu i to

przynosi efekty. Wydaje mi się, że obecnie więcej ludzi decyduje się na terapię rodzinną niż w połowie lat 90. Naturalnie, decyzja szukania pomocy u specjalistów nie jest prosta i niesie ze sobą wiele obaw. Obaw związanych nie tylko z własną osobą i reakcją otoczenia, ale także z samym psychoterapeutą. W pewnym stopniu odpowiada za to sfałszowany obraz terapeuty, powszechnie pokazywanym w filmach. Zwykle w filmach sensacyjnych i komediach, bo psychoterapia jest wdzięcznym tematem żartów. Pokazuje się więc terapeutów uzależnionych, manipulujących swymi pacjentami, wciągających ich we własne problemy.

P: Psychoterapeuta jest często przysłowiową ostatnią deską ratunku. Najpierw próbujemy sami poradzić sobie z problemami, potem szukamy pomocy wśród rodziny, przyjaciół. Czasami to wystarcza, czasami nie. Czy są jakieś symptomy sugerujące, że nadszedł ten moment, kiedy należy udać się do terapeuty?

I.K.: Pierwsze niepokojące sygnały mogą być psychosomatyczne, np. bóle głowy, kłopoty z bezsennością, powtarzające się infekcje, bóle kręgosłupa, problemy z koncentracją uwagi czy sztywnienie mięśni. Normalnie z tymi przypadłościami udajemy się do lekarza. Jeżeli jednak są trudności z postawieniem diagnozy, to powody tych przypadłości mogą być związane nie z ciałem, lecz z duszą. Coraz częściej do psychoterapeutów trafiają ludzie, skierowani przez neurologów lub lekarzy pierwszego kontaktu. Kolejnymi, niepokojącymi sygnałami są m.in. rozpadające się związki, poczucie krzywdy, brak umiejętności odmawiania. Bardzo dobre są samodzielne próby poradzenia sobie z problemem, ale jeżeli nie przynoszą rezultatów, warto się zastanowić nad zwróceniem się po pomoc do specjalisty.

BE&W

P: Czego można, a czego nie należy spodziewać się po psychoterapii?

I.K.: Psychoterapeuta pomoże dotrzeć do przyczyny problemu i znaleźć, o ile pacjent będzie współpracował, alternatywne rozwiązania. Pomoże pacjentowi w urealnieniu jego oczekiwań w stosunku do świata. Nie należy się spodziewać natomiast, że terapeuta poda gotowe recepty na życie, uzdrowienie związków, na sukces w pracy. W psychoterapeucie nie można szukać przyjaciela. On podobnie jak przyjaciel słucha i rozmawia, ale zachowuje jednocześnie obiektywizm i nie angażuje się emocjonalnie. Trzeba mieć tego świadomość, jak również nie liczyć na to, że problemy rozwiążą się bezboleśnie po pierwszym spotkaniu. W psychoterapii nie da się uniknąć bólu. Niektórzy ludzie decydują się na terapię z nadzieją, że przestaną cierpieć. To nieprawda. U terapeuty pacjent rozdrapuje stare rany, burzy swój własny świat. A budowanie nowego przypomina trochę działanie po omacku i jest tym trudniejsze, że nie ma do czego wracać, bo tamten stary był chory. Koniec terapii nie przynosi szczęścia. Po co więc zadawać sobie taki trud? Przede wszystkim po to, żeby być dojrzałym człowiekiem, świadomym swoich ograniczeń i swoich problemów. By nauczyć się z nimi żyć, a nie zakładać kolejną maskę.

Cyfrowa biblioteka

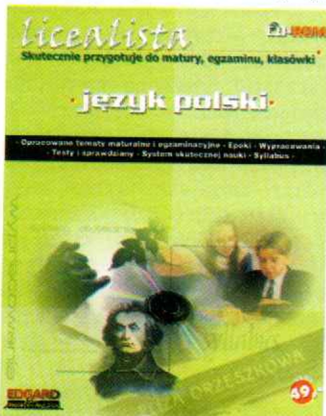
Paweł Piasecki

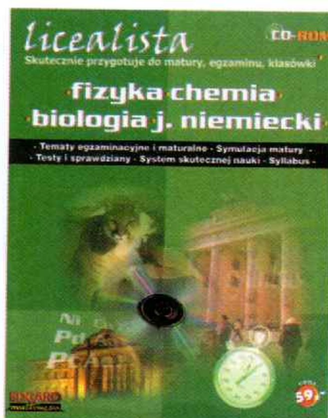
LICEALISTA

Początek roku szkolnego, to najlepsza okazja do prezentacji „Licealisty".

Warszawskie wydawnictwo Edgard Multimedia, którego produkty wielokrotnie już gościły na tych łamach, tym razem przygotowało serię czterech programów edukacyjnych, adresowanych do wszystkich uczniów szkół średnich. Trzon programów stanowią testy, podzielone na działy tematyczne i poziomy trudności (gimnazjum, liceum, matura i egzamin wstępny na studia). Z testów można korzystać w trybie nauki i trybie sprawdzianu. Przyszłym maturzystom z pewnością przyda się Syllabus – informator, w którym znajdą opis wymagań, stawianych na egzaminach, według zasad nowej matury. Zamieszczono tu np. arkusze egzaminacyjne wraz z rozwiązaniami, przygotowanymi przez uczniów klas maturalnych.

W pierwszym pakiecie z serii, „Licealista – język polski", znaleźć można m.in. pytania maturalne z poprzednich lat, przykładowe wypracowania (opatrzone komentarzem doświadczonego nauczyciela) oraz omówienia poszczególnych epok literackich, powiązane ze słownikiem terminów. Drugi pakiet poświęcono matematyce, natomiast trzeci i czwarty – pozostałym przedmiotom maturalnym. Na uwagę zasługuje symulacja matury, czyli pisemny egzamin dojrzałości z języka obcego w wersji multimedialnej. We wszystkich pakietach znajdują

się artykuły o charakterze poradnikowym: jak uczyć się danego przedmiotu, jak przygotowywać się do ważnych egzaminów oraz złagodzić stres przedegzaminacyjny.

Zachęcam także do odwiedzenia strony internetowej www.licealista.pl. Można stamtąd ściągnąć pliki z dodatkowymi pytaniami testowymi i inne rozszerzenia programu. Na witrynie znajduje się także forum dyskusyjne, gdzie użytkownicy „Licealisty" mogą podzielić się pomysłami usprawnień programu i zgłosić postulaty zmian.

TELL ME MORE KIDS

Nowy kurs języka angielskiego skierowany do dzieci w wieku od 4 do 12 lat.

Kurs, wydany przez Techland na licencji francuskiego wydawnictwa Auralog, podzielony jest na trzy części (osobne programy), odpowiadające trzem poziomom wiekowym: 4-7, 7-9 i 9-12 lat. W pierwszej części dzieci odwiedzają zaczarowany domek, w drugiej – bajkowe miasto, a w trzeciej wyruszają w podróż po świecie. Zawsze towarzyszą im (i pomagają) sympatyczne maskotki Felix i papuga Kaliko.

Nauka odbywa się oczywiście poprzez gry i zabawy (wybieramy jeden z trzech poziomów trudności), kreskówki, a nawet śpiewanie piosenek (dział „Karaoke"). Warto w tym miejscu podkreślić, że programy zawierają system rozpoznawania mowy, a w pakiecie znajduje się mikrofon. Każde z ćwiczeń językowych można wykonywać w trzech trybach: pochłaniania (uważne słuchanie), rozumienia i wyrażania (dziecko zaczyna mówić). Uzupełnieniem kursu jest biblioteka obrazów, w której zgromadzono wszystkie słówka występujące w programie - można dodatkowo poćwiczyć ich wymowę. Warto dodać, że „Tell me More Kids" pozwala na wybranie wersji językowej brytyjskiej lub amerykańskiej.

Program jest kolorowy, zabawny, wciągający, idealnie dopasowany do zainteresowań i wrażliwości dzieci w różnym wieku.

NAUKA JĘZYKA ANGIELSKIEGO Z ASTERIKSEM

Nową serię programów EuroTalk oparto na kultowym komiksie o Asteriksie.

Wydawnictwo Optimus Pascal Multimedia wprowadziło na rynek nową serię programów do nauki języków obcych na poziomie średniozaawansowanym, która niewątpliwie spodoba się miłośnikom przygód Asteriksa. Seria obejmuje kursy języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego oraz łaciny. Na dwóch krążkach mieści się przede wszystkim interaktywny komiks. Użytkownik może wysłuchać wszystkich dialogów wyświetlając jednocześnie napisy w dymkach, lub zadać sobie większy trud i tego nie robić. Najważniejsze zwroty wyświetlane są w dodatkowym okienku. Program wyposażono także w opcje nagrywania i odtwarzania własnego głosu, tworzenia animacji z uczącym się w roli głównej oraz ćwiczenia i quiz, sprawdzający umiejętność rozumienia ze słuchu.

Celem kursu jest doskonalenie znajomości języka: poszerzanie słownictwa (m.in. poznawanie idiomów), uczenie płynnej wymowy oraz szybkiego rozumienia języka ze słuchu. Dzięki żwawo toczącej się akcji oraz zabawnym rysunkom, nuda nikomu nie grozi.

Dwa lata temu, pisząc w „Profil-u" o witrynach sportowych, narzekałem, że nie ma jeszcze polskiego serwisu piłkarskiego na miarę SoccerNet (www.soccernet.com). Dziś mamy już taki serwis, a także wiele innych poświęconych różnym dyscyplinom sportu.

Sieć na sportowo

PAWEŁ PIASECKI

Piłka nożna jest niemal naszym sportem narodowym, nic więc dziwnego, że największą popularnością wśród serwisów sportowych, cieszy się **futbol.pl** (300 tys. gości miesięcznie). W kategorii najczęściej odwiedzanego serwisu, według badań przeprowadzonych w czerwcu br. przez Net Track SMG/KRC, futbol.pl zajmuje wysoką, siódmą pozycję. Ustępuje on tylko Onetowi, Wirtualnej Polsce i Interii oraz nieznacznie Panoramie Firm, Gazecie Wyborczej i Yahoo. Być może po awansie polskiej reprezentacji do Mistrzostw Świata wynik ten zostanie poprawiony.

Futbol.pl oferuje najświeższe informacje z Polski i ze świata, np. wyniki bieżących rozgrywek I i II ligi polskiej, 9 najsilniejszych lig kontynentu i europejskich pucharów. Obecnie serwis przeprowadza transmisje na żywo z blisko 400. spotkań miesięcznie. Oficjalne uruchomienie futbol.pl nastąpiło 8 maja 1999 r. Już parę miesięcy później, serwis przeprowadził pierwsze spotkanie on-line z ówczesnym selekcjonerem naszej reprezentacji Januszem Wójcikiem. W październiku tego roku, jako pierwszy polski serwis internetowy, akredytował swoich wysłanników za granicą (na spotkaniu reprezentacji Polski ze Szwecją w Sztokholmie). W lutym br. bandy reklamowe futbol.pl pojawiły się na meczu reprezentacji Polski ze Szwajcarią, a wkrótce zagościły także na stadionach I ligi piłkarskiej. Futbol.pl związał się dwuletnią umową sponsorską z producentem telefonów komórkowych Siemens. Dzięki temu powstał pierwszy w Polsce piłkarski serwis WAP – wap.futbol.pl.

Pod koniec ub. roku, przy współpracy z Canal+, tygodnikiem „Wprost" i radiową Trójką, serwis zorganizował plebiscyt „Internetowy Piłkarz Roku", którego pierwszym zwycięzcą był Adam Matysek, bramkarz Bayeru Leverkusen. Obecnie trwa prowadzona przez futbol.pl wraz z portalem Onet trzecia edycja gry internetowej „Futbol Marzeń", której patronem medialnym jest również Program III Polskiego Radia. Internauci-kibice w ramach dostępnego budżetu (270 mln futbolówek – oficjalna waluta rozgrywek) tworzą dowolną liczbę drużyn, złożonych z zawodników, występujących w polskiej lidze. Przed każdą ligową kolejką wirtualną można dokonywać zmian w swoich składach, wyznaczać kapitana zespołu, a także sprzedawać i kupować piłkarzy. W pierwszej edycji gry (jesień 2000 r.) wzięło udział ponad 10 tys. osób, w drugiej (wiosna 2001 r.) bawiło się już ponad 16 tys. internautów.

Konkurentem „Futbolu Marzeń" jest prowadzona przez portal Interia.pl gra „Piłkarska Ruletka" (**www.ruletka.interia.pl**), oparta na podobnych zasadach. Wraz z początkiem tegorocznej rundy jesiennej I ligi gra wystartowała po raz drugi. Patronat radiowy nad przedsięwzięciem sprawuje udziałowiec portalu – stacja RMF FM, zaś prasowy – „Przegląd Sportowy", „Tempo", „Sport" i „Mega Sport" (tytuły wydawane przez Marquard Media). W pismach tych pojawiają się kupony, uprawniające do udziału w losowaniu nagród dodatkowych.

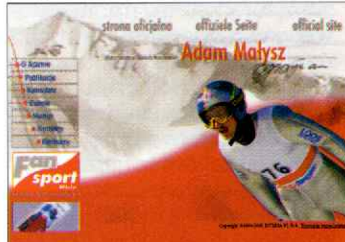
Coraz większą popularność zdobywa w kraju koszykówka, rośnie więc liczba serwisów internetowych ze słowem „basket" w adresie. Od listopada 2000 r. działa serwis o światowej koszykówce **www.e-basket.pl**. Można w nim śledzić mecze naszej ekstraklasy kobiet i mężczyzn oraz wszelkie rozgrywki pucharowe, a także zdobyć informacje związane z rozgrywkami niższych lig i spotkań juniorskich. Dwa miesiące temu e-basket.pl zmienił swoje oblicze – nowa szata graficzna, udoskonalona strona techniczna, dodatkowe informacje z wielu koszykarskich lig europejskich. Ponadto, w serwisie dostępna jest także baza z danymi ponad tysiąca zawodników polskich i europejskich lig oraz NBA. Do „rodziny" e-basket.pl należy kilkanaście stron klubowych i prywatnych, traktujących o koszykówce.

Kibicom koszykówki polecam także zajrzenie na strony aktualizowanego codziennie serwisu **www.koszykowka.hoga.pl**. Znaleźć tu można najciekawsze wieści ze stadionów ligowych całego świata, wywiady z zawodnikami, statystyki, tabele wyników i terminy spotkań. Osobny dział zajmuje się rozgrywkami krajowej reprezentacji. Portal Hoga.pl prowadzi równolegle inne serwisy sportowe – wszystkie na wysokim poziomie. Na uwagę zasługują „Ligi polskie" (liga.hoga.pl) oraz serwisy poświęcone rajdom samochodowym i formule 1.

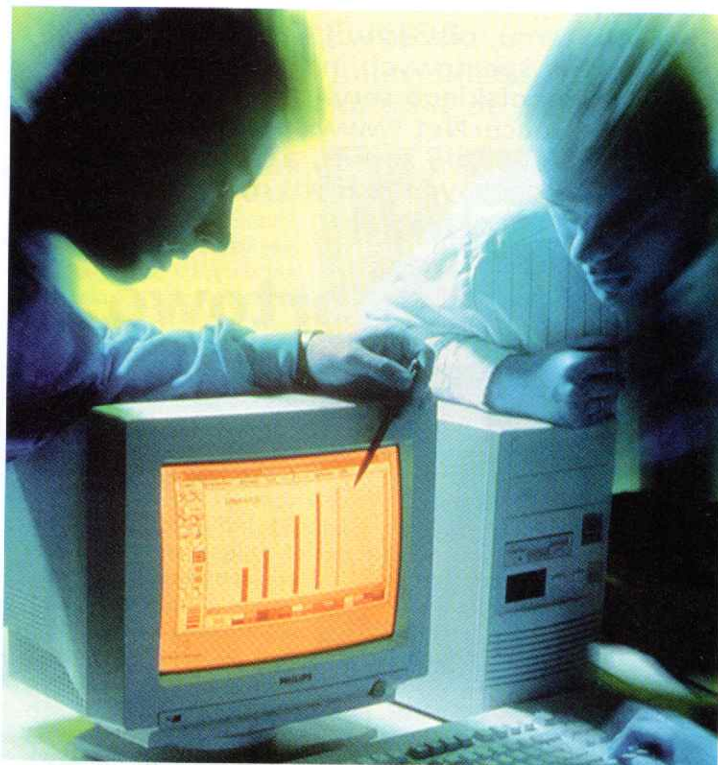

Fanów sportów motorowych na pewno ucieszy wiadomość, że na początku sierpnia br. firma ECL uruchomiła serwis internetowy **Moto-sport.pl**. Jego twórcy zapowiadają, że stanie się on największym w Polsce wortalem poświęconym tej tematyce. Serwis składa się z sześciu działów głównych: „Formuła 1", „Wyścigi", „Rajdy", „Rally Cross", „Żużel" oraz „Motocykle". Oprócz aktualnych wyników oraz klasyfikacji ogólnych, znaleźć tu można ciekawe zdjęcia, artykuły i wywiady.

Na zakończenie kilka słów dla miłośników białego szaleństwa. Ubiegły sezon zimowy upłynął na śledzeniu sukcesów Adama Małysza. W Internecie znaleźć można kilkadziesiąt prywatnych stron poświęconych naszemu czołowemu skoczkowi. Strona oficjalna zawodnika znajduje się pod adresem **malysz.interia.pl**. Zawiera ona biografię zawodnika, listę jego sukcesów, galerię zdjęć oraz dział „Humor", gdzie zamieszczono dowcipy o sportowcu, karykatury, a nawet... wiersze. Jeżeli zawodnikowi dopisze forma, to kto wie, może w nadchodzącym sezonie Polska ponownie podda się „małyszomanii". Warto zajrzeć do kalendarza imprez. Przypominam, że kolejna edycja Pucharu Świata rozpoczyna się już 23 listopada. Powodzenia, panie Adamie!

E-commerce to nie tylko handel detaliczny. Eksperci uważają, że w niedalekiej przyszłości największe pieniądze przyniesie prowadzona w Internecie wymiana pomiędzy dużymi firmami. W sektorze business-to-business (B2B) szczególną rolę odgrywają elektroniczne rynki (e-marketplace), zwane też wirtualnymi giełdami. Już dziś, według „Teleinfo", łączna wartość sprzedaży towarów na polskich e-rynkach przekracza 250 mln euro.

BE&W

Elektroniczne RYNKI

PAWEŁ PIASECKI

Po okresie szaleńczego rozwoju czysto internetowych przedsięwzięć (tzw. dotcomów), przyszła pora na kontrofensywę „starej" gospodarki. Elektroniczne rynki prowadzone są zazwyczaj przez duże, tradycyjne przedsiębiorstwa (często z branż, które nie kojarzą się z Internetem, np. metalowej czy papierniczej) i spółki należące do sektora technologicznego. Połączenie doświadczeń, bardzo dotąd odległych sektorów gospodarki, otwiera przed partnerami nowe perspektywy rozwoju.

Elektroniczne rynki działają jako pośrednicy. „Kojarząc" potencjalnych partnerów, umożliwiają im przeprowadzenie transakcji, ale same w nich nie uczestniczą. Opłaty za korzystanie z e-rynków opierają się na abonamencie lub prowizji, pobieranych od transakcji. Rozpoczęcie działalności w Internecie przynosi firmom wiele różnorodnych korzyści, np. obniżenie kosztów zawieranych transakcji (automatyzacja składania ofert, obsługi i realizacji zamówień). Według Goldman Sachs, oszczędności, wynikające z prowadzenia transakcji przez Internet, w branży elektronicznej mogą sięgnąć prawie 40%, w przemyśle maszynowym 22%, a w branży komputerowej i transportowej do 20%. Oczywistymi korzyściami są: otworzenie nowego kanału dystrybucji produktów, obniżenie wydatków marketingowych, a także szybki i łatwy dostęp do informacji o ofercie konkurencji. Trzeba jednak uzbroić się w cierpliwość. Zdaniem amerykańskich ekspertów, przygotowanie infrastruktury technologicznej dla e-rynku, nie może trwać krócej niż pół roku, a wraz z fazą testową i „rozruchem" zajmuje zwykle ponad rok.

Są dwa główne typy e-rynków – platformy horyzontalne oraz rynki wertykalne. Te pierwsze zaopatrują przedsiębiorstwa we wszystkie potrzebne im artykuły (m.in.: sprzęt biurowy i komputerowy), a także oferują usługi (np. sprzątanie). Natomiast rynki wertykalne łączą przedsiębiorstwa z konkretnej branży i oprócz możliwości zawierania transakcji, ułatwiają też gromadzenie oraz wymianę informacji branżowych.

Dla gigantów

Największym przedsięwzięciem na krajowym rynku B2B ma stać się Xtrade (www.xtrade.com.pl) – wielobranżowa platforma transakcji i zleceń, utworzona przez Optimus, BRE Bank i amerykańską firmę CommerceOne. W czerwcu br. warszawska Giełda Papierów Wartościowych, obejmując nową emisję akcji została czwartym partnerem przedsięwzięcia. Największym udziałowcem jest Optimus (prawie 58%), BRE Bank posiada niecałe 25% akcji, zaś CommerceOne oraz GPW mają po około 8,5%.

W lipcu br. Xtrade zawarł strategiczny alians z Getin Service Provider. Celem porozumienia jest ścisła współpraca dwóch platform transakcyjnych, co pozwoli na obsługę całego rynku e-commerce w Polsce. Centrum e-biznesu Getin.pl (o którym pisałem już w „Profil-u") jest dedykowane małym i średnim przedsiębiorstwom, a platforma Xtrade ma obsługiwać duże firmy.

Xtrade oferuje kupującym system obsługi zamówień elektronicznych. Dostawcy mogą umieścić swoją ofertę w elektronicznym katalogu produktów, a odpowiednia aplikacja pozwala im akceptować zamówienia i aktualizować katalog. Dla obu stron transakcji przeznaczony jest serwis aukcyjny, który umożliwia przeprowadzanie przetargów. Działalność Xtrade pozwoli włączyć polski rynek transakcji B2B do globalnego rynku handlu elektronicznego pomiędzy przedsiębiorstwami (tzw. Global Trading Web, który łączy obecnie 32 podobne platformy na całym świecie).

Wojciech Ozimek, dyrektor z firmy doradczej InfoVide, podkreśla, że inicjatywa Optimusa i BRE jest pierwszą w Polsce próbą uruchomienia e-rynku na taką skalę. Jego zdaniem, przedsięwzięcie ma szansę stać się żyłą złota, jeżeli jego twórcom uda się w krótkim czasie pozyskać 300-500 dużych firm.

Pierwszą, zewnętrzną firmą, która skorzystała z platformy Xtrade, jest PZU. Ubezpieczyciel przeprowadził aukcję internetową dla samochodowych zakładów naprawczych, z którymi zamierzał zacieśnić współpracę w zakresie likwidacji szkód komunikacyjnych. W aukcji wzięły udział 132 warsztaty naprawcze, działające w okręgu warszawskim. Przez trzy dni można było składać i modyfikować online oferty i na bieżąco obserwować ceny roboczogodziny, proponowane przez inne warsztaty. Po zakończeniu aukcji, PZU przeprowadził ostateczny wybór partnerów – umowy podpisało 78 warsztatów.

Konkurencja nie śpi i już w kwietniu br. TP S.A. uruchomiła marketplanet, elektroniczny rynek dóbr finalnych, wykorzystywanych w przedsiębiorstwach różnych branż, np. sprzętu komputerowego i artykułów biurowych oraz rozmaitych usług. Operatorem giełdy jest spółka Otwarty Rynek Elektroniczny, należąca w 100% do TP S.A. Dostawcami oprogramowania i know-how są SAP i CommerceOne, natomiast za bezpieczeństwo i integrację systemów informatycznych odpowiada Hewlett Packard. TP S.A. podpisała również list intencyjny o współpracy z Prokom Software.

Pierwszym, dużym klientem platformy została sama TP S.A., która zamierza przenieść do sieci ponad 20% swych zakupów dóbr ogólnych, o wartości ponad 1 mld zł, uzyskując w ten sposób około 100 mln zł oszczędności. W marcu br. przeprowadzono pierwsze transakcje, dzięki którym zaoszczędzono 13,5 mln zł.

Metal w sieci

Na polskim rynku internetowym uruchomiono już kilka e-rynków zajmujących się obrotem metalami. Dlaczego akurat metale? Szacuje się, że w Stanach Zjednoczonych w ciągu 5 lat udział handlu elektronicznego w obrocie metalami osiągnie 40%. Podobne trendy wystąpią w Polsce, a warto wiedzieć, że obroty na polskim rynku metali i wyrobów z metali szacuje się na około 30 mld zł rocznie.

Ce-market.com, specjalistyczna platforma internetowego obrotu metalami, która rozpoczęła działalność 14 grudnia ub. r., powstała z inicjatywy Prokomu (49% akcji) i Impexmetalu (51% akcji). Uruchomienie przedsięwzięcia pochłonęło już około 2 mln USD, ale inwestorzy planują na ten cel wydać łącznie 10 mln USD. Impexmetal ma wieloletnie doświadczenie w obrocie metalami oraz rozbudowaną sieć partnerów i klientów – potencjalnych użytkowników internetowej platformy. Prokom dysponuje natomiast doświadczeniem w tworzeniu zaawansowanych technologicznie rozwiązań informatycznych. Pierwszym uczestnikiem rynku została Huta Zawiercie, a po niej inne spółki z grupy Impexmetalu. Platforma jest otwarta dla producentów, handlowców i odbiorców wyrobów metalowych z Polski i innych krajów Europy Środkowej.

Twórcy platformy przewidują, że po trzech latach zdobędzie ona 15% udziałów w rynku, a po pięciu, obroty sięgną 10 mld zł.

Pierwsze wyniki są obiecujące. Już po pół roku działalności ce-market.com wartość transakcji zawartych na platformie osiągnęła 25 mln zł, przekraczając prognozy ponad dwukrotnie. Na platformie zarejestrowanych jest ponad 450 firm. Od początku działalności platforma ce-market.com umożliwiała handel w formie aukcji kupna, sprzedaży i na moce produkcyjne. W kwietniu br. zakończono budowę systemu katalogowego (sprzedaż po cenach stałych z możliwością negocjacji).

W sierpniu br. rozpoczęła działalność konkurencyjna, internetowa giełda stali StalPortal. Główni udziałowcy to ComputerLand SA (56,86% akcji), spółki z branży metalowej (Poland Alloys i Eurostal) oraz firma transportowa Delta Trans Logistik. W systemie znajdują się dwa moduły: aukcyjny oraz automatycznego kojarzenia ofert. Nakłady inwestycyjne na uruchomienie StalPortalu wyniosły 3 mln zł. Obroty mają sięgnąć 50 mln zł pod koniec br., a zwrot z inwestycji przewidywany jest na koniec 2003 r. Ale to nie wszystko. Pod koniec ubiegłego roku działalność rozpoczął StalNet, założony przez Stalprodukt S.A., producenta i dystrybutora wysoko przetworzonych wyrobów ze stali oraz szwedzką firmę informatyczną IFS. Stalprodukt to spółka notowana na rynku podstawowym GPW w Warszawie, a jej głównym akcjonariuszem jest Huta im. Tadeusza Sendzimira. W Stalnecie 60% udziałów należy do IFS, a 40% do Stalproduktu S.A. Wartość sprzedaży prowadzonej w Internecie za pośrednictwem StalNetu ma wynieść w br. około 200 mln zł.

Surowce i odpady

Wśród wielu wyspecjalizowanych e-rynków, na uwagę zasługuje m.in. uruchomiona w listopadzie ub. r. przez WebTradeCenter (www.wtc.pl) platforma handlu surowcami i półproduktami. Podstawowym założeniem było stworzenie narzędzia dla działów zaopatrzenia dużych firm produkcyjnych. Handel odbywa się w oparciu o przetarg, który dotyczy konkretnej partii surowca (określonej co do ilości, jakości i terminu dostawy). Już po dwóch tygodniach działania systemu zarejestrowało się w nim 150. firm, a wartość opublikowanych ofert zakupu surowców przekroczyła 10 mln zł.

Pod koniec grudnia 2000 r. platforma Surowce.wtc.pl uruchomiła wersję WAP swojego serwisu. Po zalogowaniu się do systemu, użytkownik, za pośrednictwem telefonu komórkowego, wyposażonego w przeglądarkę WAP, może uczestniczyć w przetargu, przeglądać oferty i odpowiadać na nie.

Nową, ciekawą inicjatywą jest giełda odpadów i surowców wtórnych, funkcjonująca pod adresem ZielonyMost.pl. Platformę stworzyła agencja WebStyle na zlecenie szczecińskiej firmy Ekoforma, specjalizującej się w projektowaniu oraz produkcji urządzeń na potrzeby ochrony środowiska. Klienci giełdy mogą sprzedawać swoje odpady na internetowych aukcjach, nie ponosząc żadnych kosztów transakcji, ponieważ opłaty pobierane są od odbiorców odpadów. Podczas testów działania giełdy ZielonyMost.pl w pierwszym kwartale br. na licytację wystawiono około 35 tys. ton odpadów.

BE&W

profit
Kino Ochota
Do 20% zniżki na usługi.
Warszawa, ul. Grójecka 65

Co nowego w kinach

Małgorzata Węgrzecka

MOULIN ROUGE
reż. Baz Luhrmann

Moulin Rouge – najsłynniejszy i najbardziej skandalizujący nocny klub Paryża przełomu wieków. Jego gwiazdą jest Satine (Nicole Kidman), piękna kurtyzana, o której względy zabiega bogaty książę (Richard Roxburgh). Ona kocha jednak Christiana (Ewan McGregor), ubogiego poetę, który przybył do Paryża, by poznać smak dekadencji. Satine nie chce całe życie być tancerką. Marzy, by zostać prawdziwą aktorką. Książę zgadza się sfinansować wystawną rewię z jej udziałem, ale stawia jeden warunek – kurtyzana ma zostać jego kochanką...

Filmową pochwałę „prawdy, piękna, wolności, a przede wszystkim miłości" zrealizował Baz Luhrman, twórca „Roztańczonego buntownika" głośnej ekranizacji „Romea i Julii" (tej z Leonardo DiCaprio). Tą niezwykle teatralną, olśniewającą wizualnie opowieść reżyser ukazał w konwencji niemal całkowicie współczesnej – filmowy Paryż jest dziełem specjalistów od animacji komputerowej, akcję natomiast ilustrują piosenki m.in. Madonny i Beatlesów. Nicole Kidman i Ewan McGregor po raz pierwszy śpiewają na ekranie. Nie sposób przegapić takiej okazji!

WIELKI PODRYW
reż. David Mirkin

Piękna, seksowna i czarująca Max (Sigourney Weaver) to typ kobiety, za którym mężczyźni szaleją. Ale za ponętną powierzchownością kryje się coś jeszcze – Max jest również świetnym „strategiem". Wychodzi za mąż za nadzianego faceta tylko po to, by się z nim rozwieść i wywalczyć odszkodowanie, kiedy, „przypadkiem" zastanie go ze spodniami w okolicy kolan. Jej plan nie powiódłby się, gdyby nie wspólniczka – następna seksowna krętaczka, która pomaga jej ustawić ofiarę w (dosłownie mówiąc) odpowiedniej pozycji. Do roli wspólniczki najlepiej nadaje się córka – Page (Jennifer Love Hewitt). Niestety, podczas wrabiania zdziwaczałego magnata tytoniowego, Williama B. Tensy (Gene Hackman), Page poznaje chłopaka z sąsiedztwa i popełnia niewybaczalny błąd – zakochuje się. Chytry plan rozpada się na kawałki jeszcze z paru innych powodów...

„Ta historia jest nowatorska, słodka i zabawna" mówi producent John Davis. – „Jest świeża i wyjątkowa, ze świetnymi zwrotami akcji i niespodziankami. Częścią zabawy jest fakt, że Max i Page nabierają także publiczność, tak samo jak swoje filmowe ofiary. Na końcu, jak w serialu, wszystkie wątki składają się w całość."

A.I. SZTUCZNA INTELIGENCJA
reż. Steven Spielberg

Nastał taki czas, kiedy zasoby naturalne są ograniczone, a technologie rozwijają się w zawrotnym tempie. Każdy jest obserwowany, jedzenie jest genetycznie modyfikowane, a osoba obsługująca nas nie jest w ogóle osobą. Jest sztuczna. Skonstruowano roboty, które zaspokoją każdą potrzebę. Każdą, z wyjątkiem miłości...

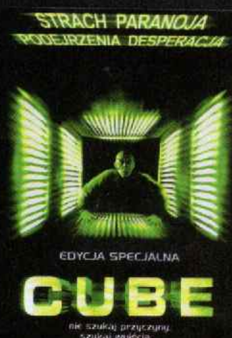
David (Haley Joel Osment – „Szósty zmysł") jest pierwszym robotem chłopcem, którego zaprogramowano, by kochał. David zostaje eksperymentalnie zaadoptowany przez pracownika firmy Cybertronics (Sam Robards) i jego żonę (Frances O'Connor). Mimo, że jest otoczony miłością, szereg niespodziewanych okoliczności czyni jego życie niemożliwym. Nie będąc całkowicie akceptowanym ani przez ludzi, ani przez maszyny, „uzbrojony" jedynie w Teddiego, pluszowego supermisia, David wyrusza w podróż, by odnaleźć swoje miejsce na ziemi. Odkrywa przy tym świat, w którym różnica pomiędzy robotami a maszynami jest jednocześnie znacząco wielka i przerażająco mała...

„W latach 80. Stanley Kubrick w zaufaniu opowiedział mi tą przepiękną historię, o której nie mogłem zapomnieć" – mówi Steven Spielberg. Robiąc „Sztuczną inteligencję", reżyser chciał złożyć hołd przyjacielowi. I udało mu się.

ŚWIAT FILMU DVD

Agnieszka Guzek

CUBE
reż. Vincenzo Natali

„Cube" to surrealistyczna opowieść z pogranicza horroru i science fiction. W niesamowitej scenerii – labirynt pełen śmiertelnych pułapek – grupa ludzi walczy o życie. Kto i dlaczego skazał ich na taką próbę, to jedno z wielu pytań, które pozostawiono bez odpowiedzi. Oryginalna fabuła i sceneria, realistyczne efekty specjalne oraz przewrotny dobór głównych bohaterów, to bezsprzeczne atuty filmu.

„Cube" na DVD można obejrzeć z komentarzem reżysera, scenarzysty (Andre Bijelica) i aktora – Davida Hewletta. Warto przyjrzeć się szkicom koncepcyjnym i ich zgodności z wersją filmową. Oczywiście najbardziej smakowitym kąskiem są sceny usunięte z wersji ostatecznej. Na krążku umieszczono trzy – „W Kazanie rośnie agresja", „Ślepy zaułek" i „Poza sześcianem?". Niestety zabrakło wywiadów z twórcami filmu oraz reportaży z planu i odkładając płytę na półkę trudno pozbyć się uczucia niedosytu.

HUMAN TRAFFIC
reż. Justin Kerrigan

Bohaterowie filmu „Human Traffic" to niemal modelowa młodzież lat 90. Ich życie to szare, wypełnione nudną, frustrującą pracą dni i wielkie wyczekiwanie na... weekend. Wtedy można się wydostać z ciasnych ram rutyny i bawić się, czerpiąc z życia co się tylko da. Wieczorne imprezy w nocnych klubach to coś więcej niż muzyka, taniec, rozmowy i drinki. To filozofia życia społeczeństwa konsumpcyjnego. Justin Kerrigan podjął się zadania ukazania idei clubbingu i trzeba przyznać, że wywiązał się z niego po mistrzowsku.

Dodatki na DVD otwierają wywiady z aktorami, reżyserem i producentem. Nie zabrakło zwiastunów: kinowego i telewizyjnego oraz teledysku w wykonaniu CJ Bollanda. Bardziej dociekliwych widzów odsyłam do filmografii twórców „Human Traffic". A buszując po menu płyty warto pamiętać o możliwości wyboru jednego z trzech dostępnych podkładów muzycznych – „Wybór dźwięku".

★★★ Filmy do recenzji udostępniła redakcja kwartalnika „Świat filmu DVD" ★★★

Nowości płytowe

Andrzej Ignatowski

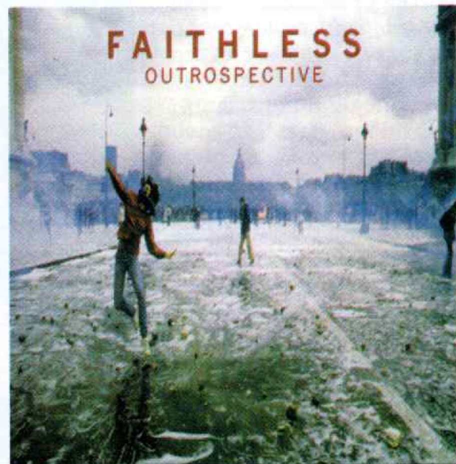
BJÖRK
Vespertine

Björk zaliczyć można do nielicznych artystów, którzy nie tylko uważnie śledzą wszelkie nowinki w muzycznej branży, ale także chętnie je wykorzystują. Nie przeszkadza im to jednak tworzyć muzyki bardzo indywidualnej, nierzadko oryginalnej. Tak też jest z najnowszym albumem Islandki. Muzyka na tym krążku jest wręcz introwertyczna. Wydaje się, że słuchaczowi będzie bardzo trudno dotrzeć do tych dźwięków. Wystarczy jednak kilka razy przesłuchać „Vespertine", by ze zdziwieniem skonstatować, że jest się przepełnionym przepiękną muzyką, od której nie można się uwolnić. Tworzenie takich albumów to dar dany nielicznym artystom. Tym największym. A Björk z pewnością do nich należy.

FAITHLESS – Outrospective

„Outrospective" zadowoli zarówno tych, którzy lubią nowoczesne, pulsujące, taneczne rytmy, jak i tych, którzy gustują w wolniejszych, chilloutowych klimatach Taką różnorodność muzyczną zespół gra już od wielu lat i dzięki temu, ich albumy zdobywają rzesze słuchaczy, a i krytycy są dla nich łaskawi. Na najnowszym krążku Faithless znaleźć można wiele rytmicznych, tanecznych utworów, ale w pamięć zapadają wolne, nostalgiczne kompozycje. W jednej z nich – „One Step Too Far" – śpiewa tak popularna ostatnio Dido, siostra Rollo, jednego z członków zespołu.

BOB MARLEY AND THE WAILERS
One Love: The Very Best Of

Muzyka reggae nigdy nie stała się wiodącym nurtem w muzyce popularnej, chociaż inspirowała tak wielu artystów. Znamiennym przykładem jest twórczość The Police, którzy chętnie wykorzystywali reggae'owe rytmy. Wiele jamajskich piosenek zostało przerobionych na popową lub rockową nutę. Największym dostarczycielem tych evergreenów był niewątpliwie Bob Marley. Kto zliczy ile nagrano coverów słynnego przeboju „No Woman, No Cry"? Podobnie jest z kilkudziesięcioma innymi jego kompozycjami. Większość z nowych wersji utworów Marley'a brzmi więcej niż przyzwoicie, ale i tak daleko im do oryginałów. A te właśnie najsłynniejsze oryginały zgromadzono na płycie „The Very Best Of". Polecam ten album, bo to muzyczna uczta nie tylko dla miłośników reggae, ale dla wszystkich miłośników bardzo dobrej muzyki.

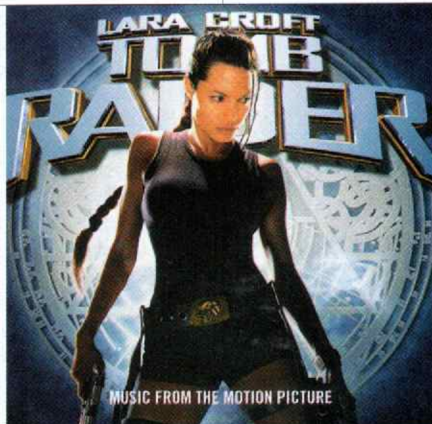
ALIZÉE – Gourmandises

Piosenka francuska nie cieszy się u nas taką popularnością jak utwory z kręgu kultury anglosaskiej, ale od czasu do czasu pojawiają się artyści, którzy nie poddają się tej regule. Tak było chociażby z piosenkami Vanessy Paradis. Śladami swojej starszej koleżanki stara się podążać Alizée, młoda gwiazda francuskiej sceny muzycznej. Powoli i systematycznie podbija inne rynki europejskie. Jej najnowszy album dotarł też do Polski, a pochodzący z niego singiel „Moi... Lolita" często pojawiał się w naszych rozgłośniach. Szansę, by stać się przebojem ma także inna piosenka z krążka – „L'Alize". Zresztą cała płyta kryje wiele miłych dla ucha, bezpretensjonalnych piosenek i warta jest uwagi.

SOUNDTRACK
LaraCroft – Tomb Raider

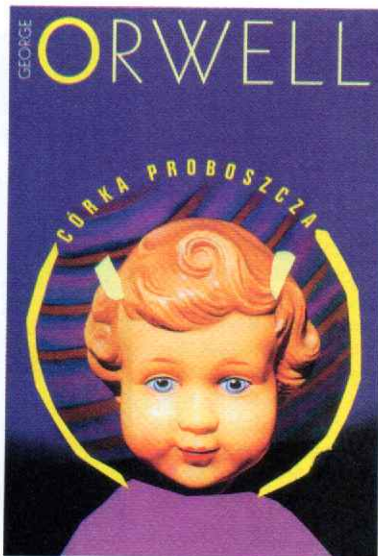
Film oparty na tak niezwykle popularnej grze komputerowej powinien oddawać jej klimat. A cóż lepiej się do tego nadaje od muzyki? „Tomb Raider" jest wręcz wzorcowym przykładem doskonale dobranej oprawy muzycznej. Muzyki prawdziwie filmowej, która jednocześnie wspaniale oddaje atmosferę gry. Na krążku rządzą nowoczesne dźwięki w wykonaniu m.in.: Moby'ego, The Chemical Brothers, Nine Inch Nails, Fatboy Slima, Groove Armada, Leftfield, Basement Jaxx i Fluke. Podsumowując – sama czołówka artystów znanych z elektronicznego brzmienia. Nie zabrakło też małego co nieco dla miłośników hip hopu – utwory w wykonaniu Missy Eliot i Outkast. Natomiast główny muzyczny temat filmu powierzono starym rockowym wyjadaczom... grupie U2. I trzeba przyznać, że giganci, na tle muzyki proponowanej przez „młodziaków", nie wypadli najlepiej.

Nowości książkowe

A. Ż.

George Orwell
CÓRKA PROBOSZCZA
Muza SA

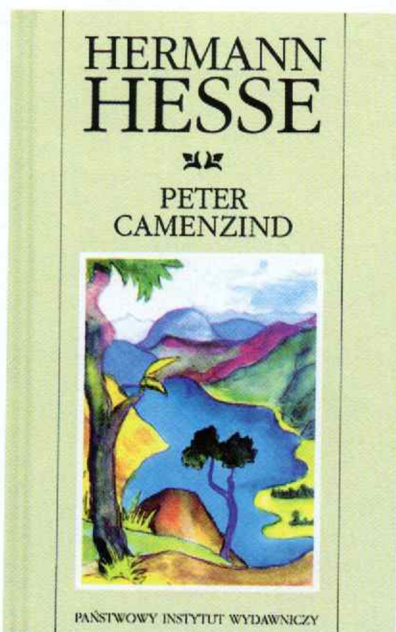

„Córkę proboszcza" – realistyczną i niezwykle dosadną opowieść o losach Doroty Hare, zapracowanej córki prowincjonalnego, anglikańskiego pastora – wydano po raz pierwszy w 1935 r., pod nikomu nie znanym nazwiskiem George'a Orwella. Pod tym nazwiskiem ukrywał się Eric Arthur Blair, a powieść była – jak się później okazało – jego kryptoautobiografią.

Pisarz, urodzony w Indiach, w rodzinie brytyjskiego celnika, skazany był na wegetację lub protekcję. Protekcją się brzydził. Jakimś cudem ukończył ekskluzywną szkołę w Eton, ale nie uchroniło go to przed głodem i nędzą. Pracował jako robotnik na plantacjach chmielu, uczył w szubrawych, płatnych szkółkach za dwa funty tygodniowo, nocował z bezdomnymi wyrzutkami na Trafalgar Square. Orwell poznał mieszkańców ulicy tak dobrze, że ich portrety na kartach jego powieści, napisanej stylem „nerwowym, giętkim, jasnym", żyją własnym, niepodrabianym życiem.

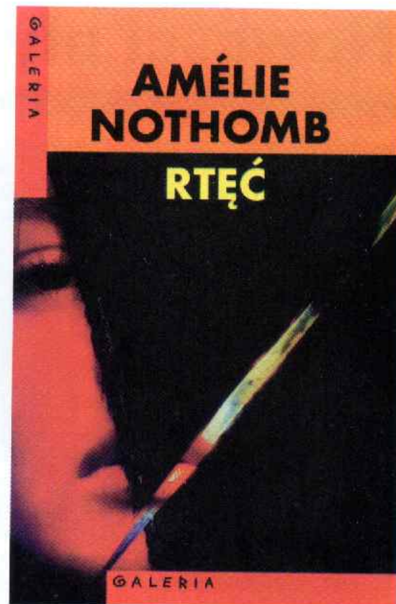
Pierwsze polskie wydanie „Córki proboszcza" (1992 r.) było bestsellerem. Powieść ta, podobnie jak cała spuścizna Orwella z „Folwarkiem zwierzęcym" i „Rokiem 1984", okazała się ponadczasowa.

Hermann Hesse
PETER CAMENZIND
Państwowy Instytut Wydawniczy

Ta wczesna powieść Hermanna Hessego, to historia życia chłopskiego syna, któremu udaje się zdobyć wykształcenie. Liczne podróże, sukcesy literackie i burzliwe, pełne niespodziewanych zwrotów i sytuacji życie, prowadzą go jednak do pełnego rezygnacji powrotu do rodzinnej wioski. Powieść w dużej mierze jest autobiografią, odzwierciedlającą postawę życiową autora, krytycznie odnoszącego się do zakłamanej moralności mieszczańskiej. Równie niechętnie Hesse postrzega intelektualistów, którzy uciekają od realnego wymiaru świata.

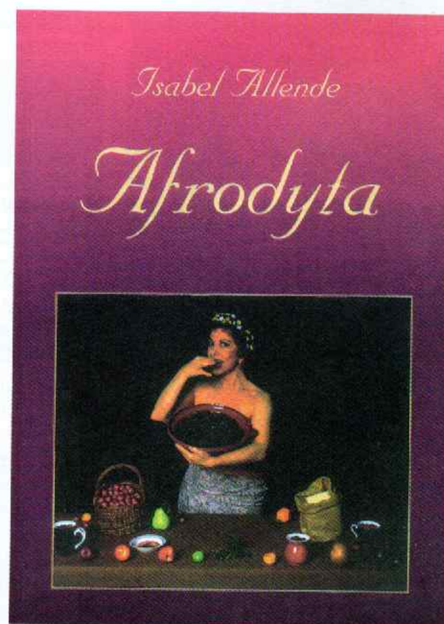
Amélie Nothomb
RTĘĆ
Muza SA

Amélie Nothomb, młoda, belgijska pisarka znana jest już na polskim rynku księgarskim z dwóch bestsellerowych powieści: „Higiena mordercy" oraz „Z pokorą i uniżeniem". Jej najnowsza książka i tym razem nie powinna zawieść oczekiwań czytelników. Jest to powieść o występnej namiętności i zbrodni z miłości.

Na małej wysepce u wybrzeży Normandii stary korsarz, kapitan Lancourst, więzi Hazel. Młoda i piękna dziewczyna, którą kapitan chce zachować wyłącznie dla siebie, żyje w przeświadczeniu, że jest monstrualnie brzydka i oszpecona. Hazel, choć cierpi w niewoli, w gruncie rzeczy jest wdzięczna kapitanowi, że chroni ją przed ludzkim wzrokiem. Pewnego dnia Hazel zapada na zdrowiu. Sprowadzona do opieki nad nią młoda pielęgniarka Francoise – przejrzawszy zbrodniczą intrygę kapitana – rozpoczyna z Lancourstem bezpardonową walkę o serce i duszę jego ofiary. „Rtęć" to intrygująca i poruszająca historia z zaskakującym zakończeniem.

Isabel Allende
AFRODYTA
Muza SA

„Afrodyta" to pochwała istoty życia i pochwała tego, co w życiu najprzyjemniejsze – miłości i dobrej kuchni. Stronice książki przesycone są subtelnym erotyzmem, zmysłowością, czułością, smakami i zapachami, a nadto swoistym, ciepłym poczuciem humoru. Niczym współczesna Szeherezada, Isabel Allende snuje opowieść za opowieścią. Sztuka miłości przeplata się tu nieustannie ze sztuką kulinarną. Sugestywny sposób narracji pozwala przypuszczać, że ciąg dalszy historii kryje się w wypróbowaniu na własnych zmysłach, przesyconych afrodyzjakami potraw. Połowę książki wypełniają przepisy na oryginalne dania, sosy, przystawki, zupy i desery. Zaspokoją one, a zarazem podsycą apetyty dwojga głodnych kochanków. I jeżeli nawet nie okażą się aż tak podniecające jak zapewnia autorka, to i tak warto oderwać się na chwilę od lektury i w domowym zaciszu przygotować kilka z tych niezwykłych, niespotykanych w naszej tradycji kulinarnej potraw.

Od słowa do słowa

Małgorzata Węgrzecka

Wyobraźmy sobie, że oto zafascynowany twórczością Thomasa More'a pisarz tworzy powieść. Prosto z jej kart zstępuje na Ziemię urocza zwolenniczka utopii. Niepoprawna idealistka, która nie wie, co znaczy słowo problem. Jak mógłby wyglądać jeden dzień z życia tej kobiety?

Rano wstaje w wyśmienitym humorze. Po lekkim, pysznym śniadanku i, trwającym zaledwie godzinkę, makijażu wyrusza na podbój świata. Pierwsze kroki kieruje na przykład do zakładu samochodowego, żeby oddać swojego czterokołowego przyjaciela na przegląd. Panowie mechanicy kłaniają się nisko, doceniając jej kobiecą wiedzę samochodową i wyznaczają godzinę odbioru auta. Potem nasza bohaterka wsiada do autobusu. Mogłaby oczywiście pojechać taksówką, ale jej ciekawość socjologiczna okazuje się silniejsza. Stoi zatem na przystanku, autobus przyjeżdża na czas, a ona wsiada. A tam uśmiechnięci, zadowoleni z życia ludzie. Być może oni wszyscy też oddali swoje auta do przeglądu. Tłoku nie ma, więc można spokojnie usiąść, zwłaszcza że pan, który siedzi na siedzeniu przed nią, użył nie tylko mydła, ale także dezodorantu i wody po goleniu.

Pokrzepiona kontaktami z autobusowymi ludźmi utopistka dociera do biura. A tam już czeka na nią informacja, że ma się stawić u szefa. Spełnia zatem polecenie. Szef mówi:

– Dzień dobry. Cieszę się, że panią widzę, świetnie pani wygląda w tej nowej fryzurze. Proszę mi zdradzić, gdzie się pani czesze, a polecę tego fryzjera mojej żonie... Ale nie o tym chciałem mówić. Jestem pod wrażeniem pani ostatniego projektu. Doskonały! Oczywiście już podpisałem zgodę na realizację. Niestety, nie mogę pani zaproponować premii, bo tą dostanie pani dopiero w przyszłym miesiącu, ale serdecznie gratuluję! Doceniam pani zaangażowanie!

M. BRUCHNALSKI

Podbudowana wystąpieniem szefa idealistka rzuca się w wir pracy. Robi to, co lubi, a przy okazji nie musi się martwić tym, że ktoś właśnie kopie pod nią dołek albo ma zamiar wbić jej w plecy nóż. Jej koledzy i koleżanki wiedzą, co znaczą te i inne związki frazeologiczne, także ten – podłożyć komuś świnię – nie wykorzystują jednak tej wiedzy w praktyce. Chociaż mogliby...

Po pracowniczym relaksie idealistka wraca, odebranym po przeglądzie, samochodem do domu. Tutaj w mgnieniu oka przygotowuje pożywny i niskokaloryczny obiad. Podczas tej, jakże odprężającej czynności prowadzi uroczą pogawędkę z dzieckiem, które właśnie wróciło ze szkoły i czuje się delikatnie przytłoczone szóstką z matematyki. Kiedy ziemniaki są już prawie miękkie, w drzwiach ich uroczego domku na przedmieściach staje uśmiechnięty mąż. Pocałunek na powitanie i dobra wiadomość – dostał podwyżkę, więc będą mogli nareszcie kupić nowe kafelki do nieremontowanej od trzech lat łazienki.

Zmywarka cicho szemrze zmywając naczynia po obiedzie, a nasza idealistka już przygotowuje lekką kolację dla swojej rodzinki. Zanim zjedzą, zdąży jeszcze zrobić szybkie pranie i uprasować kilka rzeczy. Po kolacji utopistka znajdzie czas, żeby sprawdzić, czy pociecha odrobiła wszystkie lekcje, potem poczyta jej na dobranoc, następnie wróci do swojej lektury, by ostatecznie zakończyć dzień czułym tête à tête z mężem. Po tych wszystkich atrakcjach zaśnie, kołysana cudownym snem o kolejnym idealnym jutrze.

Tak mógłby wyglądać jeden dzień z życia uroczej zwolenniczki utopii. Niepoprawnej idealistki. Która nie wie, co znaczy słowo problem. I pewnie by wyglądał, gdyby wspomniana wyżej kobieta nie przeczytała gazety. Dowiedziałaby się z niej na przykład, że w pewnym małym afrykańskim kraju o znaczącej nazwie Liberia zabija się ludzi z nudów, a każdy kolejny dyktator jest przynajmniej tak samo zły, jak poprzedni.

A w Tadżykistanie jedynym miejscem, gdzie można znaleźć jedzenie są szczurze nory i mieszkańcy tego państwa, zwłaszcza dzieci, skwapliwie korzystają z tych „spiżarni". Tak wyglądają narodziny zarazy.

Gdyby znużona utopistka chciała odpocząć na stronach poświęconych Polsce, przeczytałaby, że jeden z polityków zataił źródło swoich dochodów. A to, że akurat jest ministrem sprawiedliwości w niczym mu nie przeszkadza, bo on ma swoją wizję świata, podobnie jak utopistka.

Mogłaby też „pogratulować" prezesowi pewnej spółdzielni mieszkaniowej, który postanowił wybudować nowe osiedle na terenach zagrożonych powodzią. I być może gratulacje byłyby szczere, bo wspomniany inwestor już znalazł pierwszych chętnych na własne lokum.

Niepoprawna idealistka mogłaby też zapragnąć kupić sobie nowy samochód. Gdyby zdecydowała się na auto wyprodukowane przez pewien japoński koncern, dowiedziałaby się, że, podobnie jak kiedyś u Forda, samochody dostępne są we wszystkich kolorach, pod warunkiem, iż będzie to biały lub czerwony. W praniu natomiast okazałoby się, że na biały trzeba czekać kilka miesięcy, a czerwony można dostać od ręki (w momencie oddawania tego artykułu do druku wynik wyborów jest jeszcze nieznany). ■

Turysta, odwiedzający Wiedeń, spędza w nim zwykle zbyt mało czasu, żeby zdołał zobaczyć wszystkie atrakcje. Biegając za nimi, może nawet nie poczuć atmosfery tego miasta. A atmosferę najlepiej oddają tutejsze kawiarnie.

Przez okno kawiarni

GRAŻYNA ZENOWICZ

Wystarczy w nich usiąść i czekać, aż się coś wydarzy. Większość odwiedzających kawiarnie nie daje sobie jednak na to czasu. Ludzie wchodzą tam jak po ogień, zamawiają kawę, wertują przewodnik, szybko wypijają napój i wychodzą. A kawa w Wiedniu jest bardzo droga. Cena kawy to tak naprawdę cena wstępu do kawiarni. W dobrych kawiarniach, nad jedną filiżanką, nie szkoda spędzić nawet całej godziny. W takich miejscach, w towarzystwie filiżanki, stoi zazwyczaj szklanka z wodą. Jednak nie po to, by umyć w niej łyżeczkę (co swoją drogą niektórzy robią), ale po to, by popijać nią kawę. Wiedeńska kawa powinna być bowiem odrobinę gorzka. Jedni smakosze wypijają kilka łyków kawy i łyk wody. Inni wypijają całą kawę i dopiero popijają wodą. Między jednym łykiem a drugim można przeczytać ulubione gazety. W wielu miejscach dostępna jest prasa międzynarodowa.

Do kawiarni przychodzi się też wczesnym rankiem, w drodze do pracy, na śniadanie przy porannej prasie. Wiedeńskie kawiarnie otwierane są o godzinie 7., niektóre nawet o 4. nad ranem. W Polsce lokale otwiera się znacznie później, dlatego trudno o podobne obrazki.

Wśród rozlicznych kawiarni wiele jest wartych polecenia. Od bardzo eleganckich i drogich, wyremontowanych niedawno za pieniądze podatników, po bardziej przytulne, utrzymane w starym stylu. Te ostatnie nie są może zbyt piękne, ale mają niepowtarzalny nastrój prawdziwej kawiarni. Zresztą, nawet w lokalach świeżo odnowionych, ściany nigdy nie są nieskazitelnie białe.

Wiedeński bywalec ma kilka ulubionych miejsc. Z wyremontowanych będzie to np. Cafe Landtmann, z pięknym ogródkiem, położona obok Burgtheater (najważniejszy teatr w Wiedniu i wiodąca scena w krajach niemieckojęzycznych). Ogród otwarty jest dla gości od wiosny do jesieni. Wokół krążą chmary wróbli, które odważnie przysiadają się do stolików.

Jeden z bardziej okazałych lokali w mieście to Cafe Central. Niegdyś miejsce spotkań dygnitarzy, m.in. Lenina, Stalina i Trockiego. Napisano tam również kilka książek. Literaci mieli nawet specjalny kącik. Przez całe lata lokal był zamknięty, służył jako magazyn i hala do koszykówki. Otwarty około 10. lat temu, po części odzyskał dawny wystrój. A stało się to za sprawą odnalezionego w czasie remontu, dawnego wyposażenia.

Niedaleko, w Herrengasse, znajduje się inna literacka kawiarnia – Cafe Griensteidl. Ponieważ oba te miejsca znajdują się w Centrum, niedaleko Hofburgu, odwiedza je wielu turystów. Inną, bardzo wyszukaną kawiarnią jest Cafe Dormmayer w pobliżu Schönbrunn. W jej ogrodzie znajduje się pawilon ze sceną, na której grał Johann Strauss. Kawiarnia działa nieprzerwanie od tamtych czasów i ma bardzo wiedeński styl.

Przechodząc przez ogromny Karlplatz, pod którym znajduje się główna stacja metra, warto wstąpić do Cafe Museum. Zupełnie inna, dla młodych i pięknych, jest Cafe Blaustern na rogu Gurtel i Nussdorferstrasse. Zdobią ją ogromne okna, przez które można zaglądać do środka, albo ze środka obserwować, co dzieje się na ulicy.

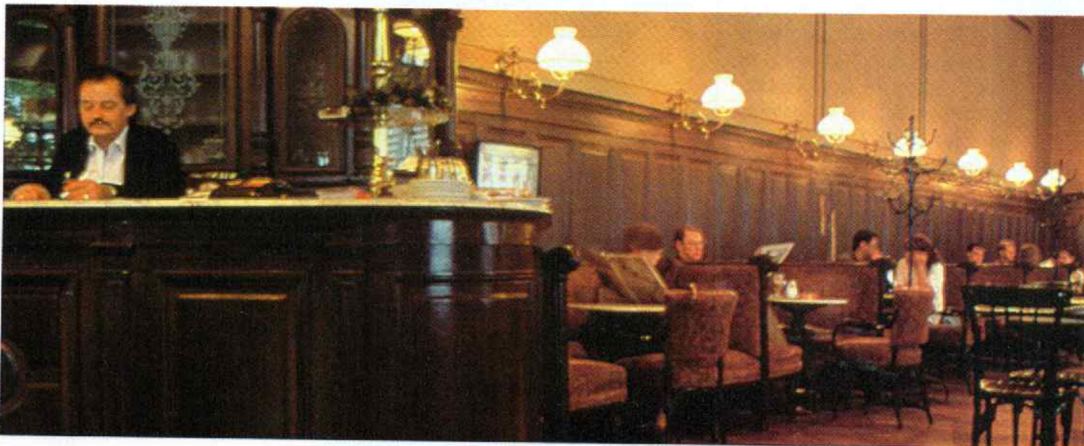
Nie wolno zapomnieć o kawiarni Hawelka przy Graben, jednej z głównych ulic, odchodzących od placu Św. Stefana. To ulubione miejsce artystów. Lokal prowadzi sędziwe małżeństwo o nazwisku Hawelka. Mąż pracuje rano, żona wieczorem. Późną porą, ok. 22-23. pani Hawelka robi świeży i wyśmienity deser na ciepło – Powidltascherln (coś w rodzaju pierogów, tyle że z grubszego ciasta). Gospodarze zawsze znajdą miejsce dla nowych gości. Jest tam bardzo tłoczno, co ułatwia nawiązywanie nowych znajomości, a dodać należy, że klientelę stanowią wyjątkowo ciekawe postaci. A słynna kawa po wiedeńsku to tak naprawdę kawy rozmaite. Podobnie, jak w przypadku tortów, o których potem, również w dziedzinie przyrządzania kawy, Wiedeń zaskakuje mnogością oryginalnych receptur.

Najczęściej pija się w Wiedniu Kleiner Schwartzer – małą czarną, przypominającą espresso. Jest też tzw. Kawa Melange – duża kawa ze sporą ilością mleka, a czasem śmietany. Jej odmianą jest Keise Melange – kawa z żółtkiem. Bardzo popularny jest Kapuziner. Napojem niespotykanym poza Wiedniem jest Einspanner. To czarna kawa ze śmietaną, podawana w dużej szklance.

Dieta cud

Wiedeń nie byłby Wiedniem bez deserów. Podawanych i na zimno i na ciepło. Np. Kaiserschmarn – rodzaj omleta, dość słodkiego, z rodzynkami, w strzępach, posypanego cukrem pudrem, do którego podaje się osobno rzadką konfiturę ze śliwek. Popularne są Gernknödel, duże knedle ze śliwkami, posypane cukrem pudrem i makiem, oblane rozpuszczonym masłem.

Ale absolutnym przebojem Austrii są torty. Szczególnie wykwintny jest Temple tort z cukierni Demel, która zaopatrywała dwór cesarski. U Demela sprzedają wyśmienity sernik. Demel przez lata sądził się z innym cukiernikiem – Sacherem o prawa do oryginalnego przepisu na tort Sachera. Edward Sacher, autor przepisu, sprzedał go przed wojną Demelowi. Jednak po wojnie Sacher wrócił do interesu cukierniczego i postanowił odzyskać prawo do nazwy i przepisu, co mu się zresztą udało. Teraz tort od Demela jest zwieńczony dżemem morelowym, pokrytym glazurą czekoladową. U Sachera glazurę czekoladową pokrywa jeszcze jedna warstwa dżemu. I to cała różnica między przepisami. Torty sprzedaje się w specjalnych, drewnianych pudełkach, dzięki czemu stanowią niezwykły prezent z Wiednia.

BE&W

Żeby spróbować „czegoś jeszcze", warto udać się na, położone na obrzeżach miasta, wzgórza, pokryte winoroślą. Właściciele winnic korzystają z przywileju, nadanego im przez cesarzową Marię Teresę. Wedle niego, mogą prowadzić winiarnie bez specjalnych koncesji. Można w nich podawać wyłącznie wino własnej produkcji. Włosi i Niemcy tłumnie odwiedzają Grinzing. Gość winiarni w ciągu kilkunastu minut wypija kilka kieliszków wina i musi ustąpić miejsca następnemu w kolejce. Nawałnica turystów jest tak duża, że nie ma czasu na spokojną degustację. Dużo kameralniej jest w Pötzleinsdorf, Nussdorf, Neustift am Walde, malowniczych osadach, wchłoniętych przez rozrastającą się aglomerację. Prawdziwe Heurigen (winiarnie z młodym winem) poznać można po gałęziach zawieszonych nad drzwiami. Wywieszone „Buschen" znaczy, że właściciel ma świeże wino.

Karnet kulturalny

Świat teatru budzi w mieście sporo emocji. Mile widziane przez wiedeńczyków skandale mogą mieć charakter artystyczny, obyczajowy lub personalny. Ważną personą w mieście jest dyrektor Burgtheater – najbardziej, obok dyrektora Opery, krytykowana postać Wiednia. Te dwie osoby mają trudniejsze życie niż politycy. Ale tak było tu od zawsze, o czym można poczytać w kronikach miasta i starych gazetach. Burgtheater najlepiej zwiedzać z przewodnikiem, którego opowieści ożywiają stare mury. Wnętrze gmachu kryje wiele atrakcji. Imponują zwłaszcza scena i kulisy. To samo dotyczy Opery. Latem oglądać można wyłącznie budynki obu tych przybytków sztuki, ponieważ w porze wakacji nie odbywają się tam żadne przedstawienia. Miłośnicy mogą wówczas wybierać pomiędzy spektaklami i koncertami, organizowanymi w kościołach i salach koncertowych. Bilety na nie sprzedają na ulicach barwnie odziane postacie. Jednak poziom tych imprez raczej nie zadowoli koneserów.

Naprzeciwko Burgtheater stoi Ratusz. Niemal przez okrągły rok odbywają się przed nim koncerty, karnawał, festiwale – np. letni festiwal filmowy pod gołym niebem. Podczas festiwalu otwarte są pawilony z potrawami z całego świata. Przed Świętami Bożego Narodzenia, w tym samym miejscu trwa jarmark Christkindl Markt. Christ kindl to dziewczyna, która przynosi dzieciom prezenty, odpowiednik Świętego Mikołaja. Oprócz typowych produktów świątecznych sprzedaje się tam wszystko.

Bardziej stylowy i tradycyjny charakter ma Christkindl Markt am Spittelberg w 7. dzielnicy. Plac targowy stoi pośrodku barokowych budowli, a w pobliżu przebiega główna ulica handlowa – Mariahilfer Strasse. Najlepszej muzyki słucha się w Wiedniu w dwóch Operach – Stadt i Volks. Ta druga ma nieco lżejszy repertuar. Miłośnicy Straussa być może już niedługo znowu będą mogli odwiedzić Stadtpark, gdzie codziennie grywano jego walce. W tej chwili sala koncertowa jest remontowana. Latem, przed pałacem Schönbrunn, można posłuchać operetek. Bilety na wszystkie imprezy artystyczne można kupować w specjalnych kioskach „kulturalnych".

Warto wybrać się w Wiedniu na musical. Popularnością cieszą się też koncerty w Filharmonii. Są tam dwie duże sale koncertowe: Konzerthaus i Musikverein. Ta druga jest dobrze znana miłośnikom muzyki, gdyż odbywają się w niej słynne koncerty noworoczne. Każdy koncert w Filharmonii gwarantuje najwyższy poziom wykonania.

BE&W

Jazz na żywo grają codziennie w Jazz Land nad brzegiem Nowego Dunaju w tzw. Trójkącie Bermudzkim. Nazwę nadano okolicy po powstaniu pierwszych trzech barów, w których „znikali" klienci. Z kolei w Volksgarden i w Burggarden króluje muzyka taneczna. Wzornictwo w Burggarden pamięta lata 60. Codziennie zmienia się repertuar. Jednego dnia króluje reggae, innego dnia blues.

Na wyrywki

Jeśli komuś przyjdzie ochota na zwiedzanie miasta, niech porzuci myśl o poruszaniu się samochodem i skorzysta z tramwaju, autobusu lub metra. Świetnie ogląda się Wiedeń z okien tramwajów, kursujących po Ringu liniami nr 1 i 2 (wiodą w przeciwnych kierunkach). Na ich trasie znajdują się m.in. Opera i Zamek.

Jeśli turysta ma mało czasu, lepiej żeby nie opuszczał centrum, gdzie wszędzie można dotrzeć na piechotę. Wycieczka do Schönbrunn, położonego na wzgórzach na północy miasta, zajmuje więcej czasu. I tych, którzy mają go więcej, zapraszają wiedeńskie wzgórza. Do najbardziej znanych należy Kahlenberg, ulubione miejsce Polaków. Wierzą, że król Sobieski uczestniczył tam we mszy świętej, przed bitwą o Wiedeń. Głosi tak nawet pamiątkowa tablica. Nie jest to jednak prawdą. Kahlenberg znaczy „łysa góra" i nazwa ta, w XVII wieku, była przypisana sąsiedniemu wzgórzu, które dzisiaj nosi nazwę Leopoldsberg. Obecny Kahlenberg uzyskał swoją nazwę później. Historyczna msza odbyła się na Leopoldsberg, w małym klasztorze. Polskie autokary ciągną jednak na „nowy" Kahlenberg, czego przyczyną jest być może znacznie lepszy dojazd i obszerny parking. Widok z obu wzgórz jest podobny. W dole rozciąga się miasto, przecięte wstęgą Dunaju. Pośrodku leży wyspa, sztucznie utworzona, o długości prawie 20 km. Dojechać tam można linią metra U1 lub autobusami. Jako doskonałe miejsce do wypoczynku, jest tłumnie odwiedzane w ciepłe dni roku. Wyspa zmienia się wówczas w wielką plażę i centrum rozrywki. Działa tam mnóstwo restauracji i dyskotek.

Ze wspomnianych wzgórz widać też wyjątkowy pomnik współczesnej architektury – spalarnię śmieci, zaprojektowaną przez Friedensreicha Hundertwassera. Po pożarze starej palarni, postanowiono jak najszybciej wybudować w tym samym miejscu nową, by skorzystać ze stosownego zezwolenia na lokalizację. Ale, żeby uspokoić opinię publiczną, postanowiono stworzyć coś niezwykłego. Tak powstało niepowtarzalne dzieło sztuki – bajecznie kolorowa budowla-zamek. Jej dach przypomina kształtem słynną czapeczkę Hundertwassera. Ten sam twórca zostawił w Wiedniu dwie inne znane budowle – muzeum i dom mieszkalny tzw. Hundertwasser Haus. Nie ma w nim prostych płaszczyzn, ściany i podłogi falują, co, wg autora, jest bardziej naturalne. Natura bowiem prosta nie jest. Mieszkańcy tej niezwykłej budowli nie skarżą się jednak na krzywizny tylko na turystów, którzy przez okrągły rok celują w ich okna obiektywami aparatów fotograficznych. ■

Po Wiedniu Grażynę Zenowicz oprowadzał Wolfgang Eigner.

Partnerzy roamingowi Idei w Austrii:

Connect-One	GSM 1800
Maxmobil	GSM 900
Mobilkom	GSM 900
Tele.ring	GSM 1800

Tragiczne wydarzenia 11 września w Nowym Jorku i Waszyngtonie stanowią punkt zwrotny w dziejach ludzkości. Wielu ekspertów uważa, że wyznaczają one początek nowej epoki, zwanej „superterroryzmem". Ale dzień ten będzie również postrzegany jako jej koniec.

Terroryzm światowy

MARIUSZ MAZUREK

BE&W

Skończy się swoista tolerancja dla wszelkiego rodzaju terroryzmu, motywowana bądź to interesami politycznymi i gospodarczymi, bądź też sympatiami dla jego deklarowanych celów.

Zazwyczaj opinia publiczna skupia się w danym momencie na zaistniałych aktach terroryzmu. Ale problem terroryzmu jest znacznie szerszy i trwalszy niż gazetowe nagłówki. Obecnie przemoc przybiera nowe i niebezpieczne formy, czego dowodem są próby użycia toksycznych środków biologicznych, chemicznych oraz promieniotwórczych. Akty te są przejawem nowej formy przemocy zwanej „terroryzmem NBC" (nuklearnym, biologicznym i chemicznym). Nic więc dziwnego, że ciągle analizuje się możliwości terroryzmu, zwłaszcza międzynarodowego, oraz tego jak może on zagrażać egzystencji społeczeństw i jak mogą one temu przeciwdziałać.

Czym zatem jest terroryzm? Semantyka słowa terroryzm wywodzi się od łacińskiego słowa terror, co pierwotnie oznaczało „strach, trwogę, przerażenie lub straszną wieść", a współcześnie oznacza brutalną przemoc i okrucieństwo, stosowane w celu zastraszenia i podporządkowania sobie przeciwnika.

W literaturze istnieje ponad 100 różnych definicji terroryzmu. Większość z nich rozpatruje terroryzm jako planowane i zorganizowane działanie pojedynczych osób lub grup, naruszające istniejący porządek prawny, podjęte w celu wymuszenia od władz państwowych i społecznych określonych zachowań i świadczeń. Działania te są realizowane z całą bezwzględnością, za pomocą różnorodnych środków, z częstym naruszeniem dobra osób postronnych.

BE&W

Działania terrorystyczne są uzasadniane różnymi ideałami: politycznymi, społecznymi, narodowościowymi i religijnymi. Niekiedy ich cele są trudne do określenia i mają podłoże psychologiczne. Terroryzm stał się również jedną z ważniejszych metod rozwiązywania lokalnych konfliktów, przez co ma swoich zwolenników i przeciwników.

Terroryzm dzieli się na: terroryzm anarchistyczno-lewacki (np. „Czerwone brygady" we Włoszech, frakcja „Czerwonej armii" w Niemczech), separatystyczno-narodowościowy (IRA w Ulsterze, ETA w Hiszpanii), skrajnie lewicowy ekstremizm (Tupamaros w Urugwaju, Rewolucyjna Armia Ludu w Argentynie), narodowo-wyzwoleńczy (Dżihad i Hamas gł. w Palestynie, Front Wyzwolenia Erytrei w Etiopii, Kurdyjska Partia Robotnicza w Turcji) oraz neofaszystowski (Włoska Partia Społeczna i Nowego Ładu we Włoszech).

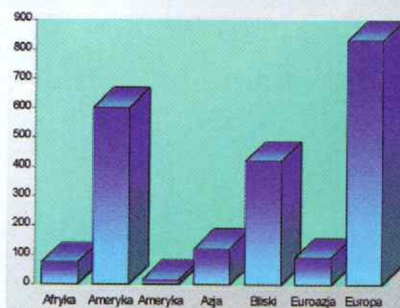
Dogodne warunki do dalszego rozwoju i działania organizacji o charakterze terrorystycznym stwarza tzw. terroryzm państwowy, zwłaszcza bliskowschodni. Jego głównym celem jest walka polityczna i militarna z Izraelem i Stanami Zjednoczonymi, zarówno na ich terytorium, jak i poza granicami.

Zjawisko terroryzmu, dzięki licznym powiązaniom grup z różnych krajów, nabrało charakteru międzynarodowego, np. grupy terrorystyczne Osama bin Ladena („Baza" – Qa'ida, działające przede wszystkim w Algierii, Egipcie, Jemenie, Sudanie, Libanie i na Filipinach), czy sekt religijnych („Najwyższa Prawda" – Aum Shinrikyo, działająca głównie w Japonii).

Statystyki nie kłamią

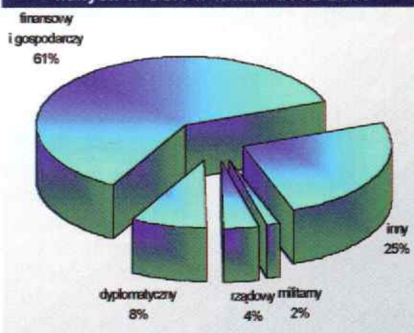
Od połowy lat 60. liczba aktów terrorystycznych popełnianych przez pojedyncze osoby oraz grupy (m.in. organizacje Baskijskie i IRA) zaczęła gwałtownie wzrastać. W latach 1978-1998 zarejestrowano ponad 9500 aktów terrorystycznych, w tym ok. 150 z użyciem biologicznych i chemicznych środków trujących (ok. 1,5% wszystkich aktów). Szacuje się, że łączna liczba ofiar zamachów terrorystycznych znacznie przekroczyła 50 tys.

Liczba aktów terrorystycznych dokonanych w poszczególnych regionach świata w latach 1992-1997

Najczęściej działania terrorystów są skierowane przeciwko przywódcom państwowym, politycznym, religijnym oraz przeciw grupom społecznym. Grupą społeczną najbardziej narażoną na zamachy terrorystyczne, po przedstawicielach władzy, jest policja i wojsko – atakowane są nawet ich rodziny. Potwierdzeniem tego są liczne zamachy w Irlandii Północnej, Izraelu, Algierii, Hiszpanii i Turcji. Ofiarami zamachów są również przedstawiciele sfer finansowych i gospodarczych, ale także osoby przypadkowe, które znalazły się w miejscu ataku, np. w samolocie czy w pobliżu „samochodu-pułapki".

Podstawową metodą ataku, stosowaną przez terrorystów, jest zamach bombowy. Daje ona sprawcy poczucie względnego bezpieczeństwa, ponieważ może się on znajdować daleko poza miejscem eksplozji. Niektóre fundamentalistyczne organizacje, takie jak Hamas, prowadzą złożoną grę polityczną, w którą wkalkulowane są krwawe zamachy, przeprowadzane przez terrorystów-samobójców.

Nową postać zjawiska terroryzmu stanowi tzw. terroryzm mgławicowy. Terroryści tworzą od hoc niewielkie, bardzo aktywne grupy, w których nie ma żadnych form organizacyjnych ani hierarchii. Ich wspólnym celem jest wykonanie określonego zadania. Przykładem działania takiej grupy było dokonanie w lutym 1993 r. zamachu bombowego w nowojorskim World Trade Center. W wyniku eksplozji samochodu wypełnionego ok. 600. kg materiałów wybuchowych, śmierć poniosło 6 osób, a 1008 zostało rannych.

Współczesne oblicze terroryzmu

Podstawową zasadą działania terrorystów w latach 60. i 70. było, żeby jak najwięcej osób dowiedziało się o aktach terrorystycznych, a jak najmniej osób zginęło. Ta zasada uległa radykalnej zmianie w latach 90. Powstało wówczas wiele organizacji i sekt o charakterze pseudoreligijnym, których główną maksymą jest szerzenie anarchii i wizji nadciągającej apokalipsy.

Większość raportów, dotyczących terroryzmu wskazuje na rozwój takich organizacji o charakterze terrorystycznym. Dlatego możliwość przeprowadzenia ataków terrorystycznych z użyciem środków toksycznych – biologicznych, chemicznych i promieniotwórczych, jest ciągle brana pod uwagę. Wskazują na to m.in. działania członków sekty „Najwyższa Prawda", którzy prowadzili badania nad otrzymaniem własnych środków chemicznych i biologicznych – próbowali np. pozyskać wirusa powodującego chorobę Ebola. W tym celu, grupa około 40. osób, wyjechała do Zairu, z zamiarem przewiezienia do Japonii zwłok, zarażonych tym wirusem. Sekta próbowała również otrzymać własną broń jądrową. Na szczęście próby te zakończyły się niepowodzeniem.

BE&W

Zagrożenie przez współczesny terroryzm z użyciem środków masowe-go rażenia jest obecnie trudne do dokładnej oceny. Ocenę zagrożeń dokonuje się m.in. przez analizę ataków terrorystycznych, które dotychczas wystąpiły oraz przez analizę właściwości użytych środków.

Zwalczanie terroryzmu

W sytuacji, gdy grupa terrorystyczna jest organizacją międzynarodową, powołuje się grupy robocze do koordynowania działań praktycznych, zanim jeszcze zostaną ustalone oficjalne, światowe zasady i sposoby działania. Do zwalczania terroryzmu wykorzystuje się również krajowe ustawy prawa karnego oraz specjalne ustawy antyterrorystyczne. Dodatkowo ustanawia się międzynarodowe konwencje m.in.: Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), Organizacji Narodów Zjednoczonych i Rady Europy oraz Konwencje o Zakazie Broni Biologicznej i Zakazie Broni Chemicznej. Stale wzrastają także nakłady finansowe na działania antyterrorystyczne.

Użycie środków masowego rażenia przez terrorystów w przyszłości jest wielce prawdopodobne. Sprzyja temu trudność w kontroli produkcji oraz w zapobieganiu kradzieżom i handlowi środkami toksycznymi. Wiele substancji biologicznych i chemicznych, które mogą być użyte przez terrorystów, jest dostępnych na rynku. Dlatego zapobieganie terroryzmowi, w tym terroryzmowi NBC, i obrona przed nim stanowią ogromną trudność. Można w tym celu wykorzystać ogólnie stosowane sposoby przeciwdziałania wszelkiemu terroryzmowi, np. zmniejszanie aktywności organizacji terrorystycznych, wprowadzanie surowych przepisów prawa karnego i specjalnych ustaw do zwalczania działalności terrorystycznej oraz prowadzenie skutecznych i zdecydowanych akcji odwetowych. W przypadku terroryzmu NBC w wielu krajach opracowuje się specjalne procedury postępowania i organizuje zespoły ekspertów do oceny, prognozowania i przeciwdziałania skutkom użycia środków masowego rażenia. Ponadto przygotowuje się policję, straż pożarną i szpitale do działania po ataku NBC, a od skuteczności przygotowania tych służb będzie zależało, czy taki atak wystąpi i jakie będą jego skutki.

Autor pracuje w Instytucie Chemii i OPChem, WAT

Wstrząśnięci tragedią, która wydarzyła się 11 września w Stanach Zjednoczonych, łączymy się w głębokim żalu z rodzinami tysięcy ofiar.

Pracownicy Polskiej Telefonii Komórkowej Centertel

Kuchnię czeską bez trudu daje się zakwalifikować jako typową kuchnię środkowoeuropejską. I chociaż nie obce są w niej wpływy niemieckie, węgierskie czy polskie, zachowała swoją odrębność. Proste, niewyszukane potrawy mają niepowtarzalny smak.

Przysmaki z czeskiego stołu

Agnieszka Guzek

Na czeskich stołach królują pampuchy, kluski, pyzy. I oczywiście słynne knedliki, polane zawiesistym, gęstym sosem lub chociażby tłuszczem. Z wyglądu przypominają pokrojoną bułkę i z powodzeniem zastępują gotowane ziemniaki, w których Czesi nie gustują. Knedliki przygotowuje się na dwa sposoby – z mąki krupczatki na drożdżach lub z mąki ziemniaczanej. Są typowym dodatkiem do mięs, a o ich smaku decyduje sos. Najbardziej popularną czeską potrawą, pretendującą do rangi narodowej jest Knedlo-zelo-vepro: osławione knedliczki, gotowana kapusta oraz pieczeń wieprzowa, a wszystko dobrze przyprawione kminkiem i solą. Danie to bez trudu odnaleźć można w karcie niemal każdej restauracji.

Innym specjałem kuchni czeskiej jest panierowany, smażony ser (smiselny sêr) podawany z sosem tatarskim (majonez zmieszany z jajkami ugotowanymi na twardo, korniszonami i szczypiorkiem). Do tego rarytasu serwuje się zazwyczaj piwo lub wino. A przy okazji trunków, czeskie wina, choć nie tak słynne jak francuskie, nie należą do najgorszych. Godne polecenia są zwłaszcza wina morawskie. Natomiast czeskiego piwa reklamować nie trzeba. Pilzner i Budvar to gatunki, które podbiły już wszystkie kontynenty.

Smażony ser to jedna z nielicznych potraw czeskich, która, choć bezmięsna, cieszy się tak dużą furorą – podawana jest nawet w barach szybkiej obsługi. Na czeskich stołach króluje mięso. Wieprzowina i wołowina, przygotowywane na rozmaite sposoby, na dobre zadomowiły się w codziennym menu. Popularny sznycel podawany jest z kluskami lub ryżem oraz surówką – najczęściej z kiszonej kapusty. Dużym powodzeniem cieszą się także gulasz oraz pieczeń z polędwicy w śmietanie. Kucharze prześcigają się w przyrządzaniu drobiu, a także dziczyzny. Pieczone gęsi, kurczaki i kaczki, mięsne rolady, rozmaite wędliny, kotlety i szaszłyki są niezwykle smaczne, ale zarazem niezwykle kaloryczne i tłuste. Również ryby – specjałem jest pstrąg pieczony w maśle z kminkiem – przyrządzane są według receptur, które czynią je ciężkostrawnymi. Nawet zupy, gotowane na mięsnych wywarach, podprawia się śmietaną lub zasmażką.

Tradycyjną kuchnię czeską trudno byłoby nazwać zdrową i lekką. I niewiele w niej potraw dla miłośników warzyw i jarzyn, które praktycznie, z wyjątkiem wszechobecnej w jadłospisie czeskim kapusty, są zwykle pomijane. Wybór sałatek i surówek jest bardzo ubogi. Niewyszukane sałatki z pomidorów czy ogórków chętnie są zastępowane jarzynami konserwowanymi lub marynowanymi. Nie znaczy to, że bezmięsne potrawy nie goszczą na stołach naszych południowych sąsiadów. Ale są to zwykle mączne lub przyrządzane z ziemniaków dania, które podaje się z rozmaitymi – zwykle wysokokalorycznymi – sosami.

Po sutym posiłku, bo inny w Czechach być nie może, warto zakosztować słodkich specjałów. Pardubickich pierników, popularnych naleśników (palačinky), racuchów (lívance) lub słynnych, sprzedawanych na ulicach, gorących wafli (karlovarské oplatky). ■

KNEDLO-ZELO-VEPRO

Składniki na 4 porcje:

KNEDLO

500 g mąki krupczatki
1 łyżeczka soli
1 jajko i 1 żółtko
Szczypta proszku do pieczenia lub kawałek drożdży (wielkości dużego orzecha laskowego)
Ponad 1 szklanka mleka
2 kajzerki z poprzedniego dnia

Mąkę przesiać do miski i posolić. W mleku roztrzepać jajko i żółtko, a następnie dodać drożdże (jeżeli drożdże zastąpimy proszkiem do pieczenia, to trzeba go dodać do zagniecionego już ciasta). Całość należy połączyć z mąką i rozrobić ciasto, a następnie odstawić na pół godziny. W tym czasie można pokroić kajzerki w drobną kostkę. Bułkę należy wymieszać z ciastem i z tak przygotowanej masy uformować dwa walce. Każdy z nich powinno się gotować oddzielnie, we wrzącej, posolonej wodzie przez co najmniej pół godziny – po 15 minutach knedliczek należy obrócić. Wyjęte z wody, jeszcze gorące knedliczki kroi się w plastry, które konsystencją i wyglądem powinny przypominać chleb.

BE&W

ZELO

600 g kapusty surowej lub kiszonej
1 łyżka smalcu
1 średnia cebula
1 łyżeczka cukru
1 łyżeczka octu winnego
1 łyżeczka mąki
sól i kminek do smaku

BE&W

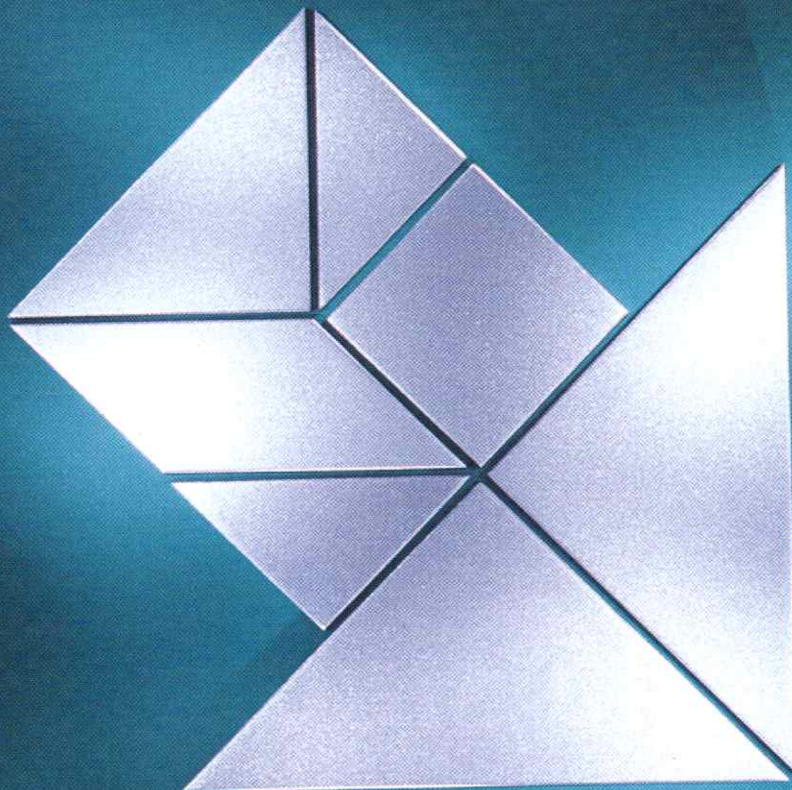
Obraną i umytą cebulę należy pokroić w drobną kostkę i zeszklić na rozgrzanym smalcu. Następnie dodać poszatkowaną surową lub kiszoną kapustę, podlać wodą, posolić i oprószyć kminkiem. Całość dusić tak długo, aż kapusta będzie miękka. Wówczas trzeba dodać cukier, ocet i mąkę i wszystko jeszcze chwilę potrzymać na ogniu. Ocet należy dodać pod koniec gotowania, aby kapusta zachowała swój smak i kolor. Mąkę można zastąpić tartym jabłkiem.

VEPRO

750 g młodej łopatki wieprzowej ze skórą
1 łyżka smalcu
sól i kminek do smaku

Mięso umyć, osuszyć i posolić (z wyjątkiem skóry), a następnie posypać kminkiem. Ułożyć skórą do dołu w brytfance, dodać smalec i piec przez około godzinę, co kilka minut polewając je wydzielającym się sosem. Po godzinie mięso należy odwrócić skórą do góry, lekko osuszyć, ponacinać paski i piec aż do zarożowienia.

Nowa oferta dla biznesu

najniższa stawka za połączenia

Nowe Meritum oferuje swoim Klientom najniższe stawki za połączenia telefoniczne: już od 24 groszy* za minutę rozmowy i 9 groszy* za SMS!

Narzędzia redukcji kosztów:

- Biznes Grupa pozwala zmniejszyć opłaty za połączenia między Pracownikami firmy
- Korporacyjny Pakiet Głosowy i Korporacyjny Pakiet SMS oferują najniższe stawki w pakietach
- Usługa Optymalna na bieżąco dopasowuje najkorzystniejszy dla Klienta plan taryfowy.

W wybranych planach taryfowych, w połączeniach międzynarodowych, naliczane są wyłącznie stawki TP S.A.

Myśl o oszczędnościach. Przejdź do Meritum.

* netto

Nowe Meritum dostępne w punktach sprzedaży PTK Centertel od 30 lipca 2001.

Informacja Handlowa Meritum 0 801 100 501 www.idea.pl

IDEA
Ciągle nowe pomysły

Otwórz

dla siebie

źródło dodatkowych korzyści

- 1 punkt Profit za każdą złotówkę wydaną na korzystanie z telefonu.
- Możliwość wymiany punktów na:
  dodatkowe minuty połączeń,
  doładowania konta POP,
  markowe telefony komórkowe,
  złote numery w sieci Idea,
  dowolne produkty z katalogu produktów „Błękitni",
  produkty oferowane w promocjach programu.
- Rabaty na towary i usługi oferowane przez Partnerów programu.
- Dodatkowe punkty za użytkowanie karty **BZ WBK IDEA Profit**.
- Liczne promocje, niespodzianki i prezenty.

Aż tyle otrzymujesz, korzystając z telefonu, jako **Uczestnik programu Idea Profit**! Tego nie da Ci żaden inny program.

dajemy Ci więcej

Telefony Programu: *300 (połączenie z tel. sieci Idea) lub +48 501 400 300, www.idea.pl

IDEA
ciągle nowe pomysły